

'Crien -mυ', Pɔlu gba la RŌMUKUƎ yɪ

¹ 'Mɔ Pɔlu ɲnɔ, 'mɔ- yɪ 'crien -bυ 'cri. 'Mɔ -Yusu 'Klɪsυ a -kɔannunyɔ ɲnɔ. Nyɪsua, nɔ- da 'mυ, 'kɪ ɲbu mɔ 'a lelenyɔ, nɔ- -ha 'mυ, 'kɪ ɲbu lee nyibli 'a ɲhaan-tɪ.

² ɲHaan-tɪ a 'mυ, Nyɪsua pυ la 'lɪɲɪ 'a winwɔn-hanyɔ* wɔn, ti -hi la a ti 'yri, -tɪ a 'mυ, 'υ 'cri laɲa, 'kɪ 'lɪ Nyɪsuacrien 'kwli.

³ 'A 'Yu -Yusu 'Klɪsυ, -ε mɔ -aan Kɔkɔnyɔ, ε nɔ- kɔ -tɪ, ε nε -mɔ lε. -Tε ε -hε -tonyiblo, υ kɔɲɔ, 'kɪ 'lɪ bodɔ Dafidɪ a ɲtugba 'kwli.

⁴ -Tε ε 'kυ, 'tɪ- ε 'hri 'kɔ, -ε -bɪ ε tɔɔ ɲnυɲnυ nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua a -Hihiu* a 'kɪ 'kwli, -ε mɔ, ε mɔ Nyɪsua a 'Yu ɲnɔ, -kɔtɪ Nyɪsua -ha 'lɪ 'kɪ a pεpε nɪ, 'ε -nyɪ ɲnεɲε.

⁵ -Yusu a -tɪ, Nyɪsua 'ε nu 'mυ 'a titiepɔnyɔ -mɔ'. Ε nɔ- kɔ -tɪ 'ε nu 'mυ ɲhaandε -mɔ', 'kɪ ɲbu lee nε 'a -tɪ dako a gblegble, -ε diɲε nu, υ 'mυɲnυ ɲwɔ yɪ -kuo -nɪ, 'tɪ- υ 'mυ 'υɲnυ ɲtuu -nɪ, -Yusu a 'nyrε 'mυ -tɪ a 'yɪ'ɔbɔba kɔ.

⁶ 'A mυ Rɔmukue, 'kɪ a nɪ 'lɪ dako a gblegble a 'mυ 'nyɪ -wε. 'A mυ -mυ', Nyɪsua -da, 'kɪ ba kυε -Yusu 'Klɪsυ ɲwien.

⁷ 'A -tɪ, 'aan pεpε 'n yɪ -mɔ 'cri -nɪ, 'a mυ -mυ', Nyɪsua nυε -nɪ. Ε da 'a mυ nɪ, 'kɪ ba mɔ 'a nyibli. -Ε -bɪ -aan 'Baɪ Nyɪsua, kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsυ 'hυen-, bυ nu 'a mυ ɲhaandε -mɔ, 'tɪ- bυ -nyɪ 'a mυ kɪbɔwεenlε.

Pɔlv -hve bv mu 'lɪ Nyɪsva a nyibli -mʊ', -v nɪ 'lɪ Rɔmɔdɔ 'kwli -mɔ

⁸ Yɪ-hɛdɛ, 'n -nyɪ 'na 'Baɪ Nyɪsva 'wio 'aan -tɪ, 'kɪ 'lɪ -Yusu 'Kɪsv a 'nyɛ 'kwli. Dakɔ a pɛpɛ yɪɔ 'nɪ 'wɪn, -ɛ mɔ, a kuo -Yusu 'Kɪsv ɔwlv yɪ.

⁹ 'A -nɛ ti, 'bv mɔ, 'nɪ yɪ Nyɪsva nɪ dɛ, 'aan -tɪ 'nɪ -hruɔ 'mʊ -mɔ. Nyɪsva yɪɛ nɪ, -ɛ mɔ, 'n hɛ -tɪ a -tɛɛ. Nyɪsva nɔ- kɔ -kvan 'n ni, 'kɪ 'lɪ 'na ɔwlv a pɛpɛ kɪ, nɔ- kɔ 'Yu a ɔhaan-tɪ 'n yɪ nyibli lee -nɪ.

¹⁰ 'A -nɛ ti 'n nyɛɛ Nyɪsva lɛ, 'kɪ bv -nyɪ 'mʊ 'hru, 'bv mɔ 'a kɪwɛɛnɛ, -ɛ diɛ nu, 'mʊ wɛn 'lɪ 'a mʊ -mɔ di,

¹¹ -ɛ nuɔ, 'n -hɛɛɛ nɪ, 'kɪ 'lɪ 'na ɔwlv a pɛpɛ kɪ, ɔbv 'ye 'a mʊ, Nyɪsva a -Hihiu* 'mʊ 'lɪ 'mʊ 'lɪ -naa -nɪ, ɛ 'mʊ 'a mʊ ɔhaandɛ -mɔ nu, ɛ 'mʊ 'a mʊ 'kɪ -nyɪ.

¹² ɛ ɔhɛn 'nyɛ, 'n -hɛɛɛ nɪ, -aan pɛpɛ, -ba -nyinyɪ 'kɪ, 'aan ɔwlv a yɪkuolɛ 'mʊ 'mʊ 'kɪ -nyɪ, 'na 'mumu, 'na ɔwlv a yɪkuolɛ 'mʊ 'a mʊ 'kɪ -nyɪ -wɛ.

¹³ Ba kɔ 'a yiyie, 'na 'ɔɪayɪv -na, -ɛ mɔ, 'a -nɛ ti, 'n -hɛɛ laɔa nɪ, 'kɪ ɔbv di la 'lɪ 'a mʊ -mɔ, kɛɛ, 'nɪ -kɔɔ la 'hru. 'Nɪ di 'lɪ, 'mʊ 'a mʊ Nyɪsva a win -tɔɔ -nɪ, Nyɪsva a win a 'mʊ, ɛ 'mʊ -kvan nu, 'kɪ 'lɪ 'aan ɔwlv kɪ, -tɛ ɛ nu -kvan a nunuo, 'kɪ 'lɪ dakɔ -bɪ a nyibli a ɔwlv kɪ.

¹⁴ Nyɪsva, nɔ- -nyɪ 'mʊ -kvan a 'mʊ. Nɔ- nuɔ, 'nɪ kɔ ɔbv lee -Yusu a -tɪ nyibli a pɛpɛ. 'N kɔ ɔbv lee ɔnɛ nyibli -mʊ', -v nɪ 'lɪ 'ɔɪ gbagbɪ kɪ, ɛ kɔ nyibli -mʊ', -v nɪ 'lɪ 'ɔɪ 'ɔɪmɪ 'kwli lɛ. 'N kɔ ɔbv lee 'ɔɪv.yɪv, kɔ nyibli -mʊ', -v 'yɪ 'ɔɪv -yɪ.

¹⁵ Nɔ- kɔ -tɪ 'nɪ -hɛɛ ɔbv di 'lɪ 'a mʊ -mɔ, 'mʊ 'a mʊ -Yusu a ɔhaan-tɪ a 'mʊ -lee -nɪ, 'a mʊ -mʊ',

-v nɪ 'lɪ Rŏmudɔ 'kwli.

*Pɔlv 'nɪ -pieɔe li hvannv, 'kɪ bv pv -Yusu a
 □haantitie*

¹⁶ -Tɔɪ 'nɪ -nu□o 'mɔ, 'kɪ □bv hla -Yusu a
 □haan-tɪ, -ε nu□o, □haan-tɪ a 'mɔ, ε mɔ Nyɪsva
 a 'klɪ □nɔ, ε nɪ, 'ε wε nyibli -mɔ', -v kuo -Yusu
 'Klɪsv □wlv yɪ. Yɪ-henyibli, -v 'wɪn □haan-tɪ a
 'mɔ, nu- mɔ -Juukvε*, kεε, -tε tɪ nε -bv, dakɔ a
 pεpε blεε yɪ, bv 'wɪn.

¹⁷ □Haan-tɪ a 'mɔ, ε tɔε □nε nyibli nɪ, -tε -mɔ',
 Nyɪsva nɪ, 'ε yɪ 'v nyibli yɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'v 'a dɪɔnv
 ye'. -Tε ε nɪ 'a nunuo, ε nɔ- -bv: -Tonyiblo blεε
 yɪ, bv kuo -Yusu 'Klɪsv nɪ -do □wlv yɪ, 'tɪ- bv 'cɪbɪ
 'v 'a □wlv a yɪkuolε. ε nɔ- dɪ□e nu, ε 'mɔ 'v yɪ
 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsva ye'. -Tɪ a 'mɔ, v 'cɪɪ la 'lɪ□ɪ
 Nyɪsvacrɪɛn 'kwli. -Tɪ a 'mɔ, v 'cɪɪ la, ε nɔ- -bv:
 «-Tonyiblo -bv, -ε kuo Nyɪsva □wlv yɪ, 'tɪ- Nyɪsva
 yɪ 'v yɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'v 'a dɪɔnv ye', ε nɔ- dɪ 'klɔ nɪ.»

Nyibli a pεpε mɔ -tɪ 'wlanyv, 'kɪ 'v Nyɪsva ye'

¹⁸ -ε -bɪ 'kɪ, Nyɪsva tɔε □nε -a mɔ nɪ, -ε mɔ,
 ε pɪ nyibli a pεpε yɪv lε, -ε nu□o, v 'nɪ -hva□a
 bv 'bva nε 'a -tɪ 'yɪ, 'tɪ- 'v nɪ yɪnyre-teblɪ. 'Kɪ 'lɪ
 'a yɪv 'kwli, ε dɪ pɔv □nv -bati lε, -ε nu□o, 'waa
 yɪnyre-teblɪ -mɔ', v nɪ, ε ka nyibli 'yɪ kɪ, 'kɪ bv yɪ
 -tɪ a -tεε.

¹⁹ Dε a 'mɔ a -tɪ, Nyɪsva a -bati dɪ □nv 'nɪ klɔ,
 -ε nu□o, 'hru -mɔ', v kɔ bv gba, v 'mɔ Nyɪsva yɪ,
 ε □ga wlvn. Nyɪsva a 'mɔ, ε nɔ- tɔɔ □nv□v, kεε,
 v 'nɪ -gba□a lɪ□ɪ.

²⁰ -Bɪ' Nyɪsva nɪ 'mɔ 'lɪ? Nyiblo □dv 'yɪ -hvan□a
 nɪ 'ye. Kεε, -tε Nyɪsva nu 'klɔ, kvε 'lɪ tɪ a 'mɔ 'yɪ
 bv, -bv ye tɪ -bv kɪ, -teblɪ -mɔ', ε -nu, ε tɔε □nε

nyibli yi -tɛɛ, -tɛ Nyɪsɔa nɪ 'mɔ. 'Ɛ mɔ ɔhan-tɪ, ɛ kɔ 'klɪ, -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ. Ɛ nɪ -do, ɛ nɔ- mɔ Nyɪsɔa. 'A -tɪ, ɔ 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bɔ hlaɔa, -ɛ mɔ, ɔ 'yɪ -tɪ'wlanyɔ 'pa-, 'kɪ 'ɔ Nyɪsɔa ye'.

²¹ ɔHaan-tɪ, 'ɔ yiɔe, -ɛ mɔ, Nyɪsɔa nɪ 'klɔ, kɛɛ, ɔ 'nɪ -hɔaɔa bɔ 'bɔa nɛ 'a -tɪ 'yi, -tɛ ɔ kɔ bɔ nu wɛn 'a -tɪ a 'yi'buale, kɔ, ɔ 'nɪ -nyiɔe lɪɔɪ 'wio, 'kɪ 'ɔ 'a ɔhaan-tebli -mɔ', ɛ ni, a -ta', -tɛ ɔ kɔ bɔ nu wɛn 'a 'wio a -nyinyie, ɛ 'yɪɔɪ 'pa-. -Tɛbli -mɔ', ɔ yɪ 'lu -mɔ lɛ -hie, ɛ 'nɪ -daɔa ɔdedede. 'Kɪ ɔ nɪ 'lɪ halɔ 'nyɪ, 'ɔ 'yɪ ɔhaandɛ -yi.

²² Ɔ nu- -mɔ -bɪ, ɔ wɛn 'nɪ, ɔ kɔ ɔtɔ, kɛɛ, 'waa 'lulɛ-hihie muu ke'.

²³ Ɔ 'nɪ ɔtuuɔo 'ɔ Nyɪsɔa 'ɔ, -kɔtɪ a 'yi'buɔɔa, kɔ, -ɛ 'yɛ nɪ 'ku yruyru, kɛɛ, 'kuo -mɔ', ɔ dɛ, nu- ɔ ɔtui 'ɔ, 'tɪ- tuyonɔ -mɔ', 'waa ɔgbɛɔ, ɔ ni, nu- ɔ ɔtui 'ɔ -wɛ. Tuyonɔ a 'mɔ, ɔ 'wɪ- -tonyibli yi. 'A dɛ -bɪ 'wɪ- nɔbɪ, kɔ mamɔ, kɔ hro 'hɔɛn- yɪ.

²⁴ Nɔ- kɔ -tɪ, Nyɪsɔa 'ɛ -ha ɔnɔ mɛ lɛ, ɔ 'mɔ yɪnyre-tebli, 'waa ɔwɪ -hɔɛ nu, 'ɔ nini -tɔɪ-tebli 'yi ɔhlɔn lɛ.

²⁵ Ɔ 'nɪ -pɔɔɔ Nyɪsɔa a -tɪ ɔhan-tɪ, kɛɛ, hɪ, nɔ- ɔ yɪ ɔwien lɛ kɔɛ. Ɔ 'nɪ ɔtuuɔo 'ɔ Nyɪsɔa 'ɔ, -ɛ nu 'a -nɛ ɔdedede, kɛɛ, -tebli -mɔ', ɛ -nu, ɛ nɔ- ɔ ɔtui 'ɔ. Kɛɛ, ɔ blɛɛ yɪ, bɔ ɔtuu wɛn 'ɔ Nyɪsɔa 'ɔ, 'a -nɛ tɪ. Kɛ- bɔ nɪ 'mɔ.

²⁶ Nɔ- nuɔo, Nyɪsɔa, 'ɛ -ha 'lɪ ɔnɔ 'a dabɔ 'nyɪ, -ɛ diɔe nu, ɔ 'mɔ -tɔɪ-tebli nu, -ɛ kɔ 'tɔ ni ɔnɔ. Nɔgbɪ hie 'ɔ nyɔbɛɔ bɔ, 'ɔ yɪ 'waa 'bio nɔgbɪ -mɔ pɛ. 'Klɔɔɔ a 'mɔ, ɛ 'nɪ -bleeɔe Nyɪsɔa a pɔ.

²⁷ Dɛ nɪ -do a 'mɔ, ɛ nɔ- nyɔbɛɔ ni -wɛ. Ɔ hie 'ɔ nɔgbɪ bɔ, 'ɔ nini -tɔɪ-tebli 'yi ɔhlɔn lɛ, 'ɔ ni 'waa 'bio nyɔbɛɔ nɔgbɪ -mɔ'. Dɛ a 'mɔ, ɛ nɔ-

kɔ 'tɔ -ni ɔnu dɪakɪ. Yɪnyre-tebli a 'mɔ, ɛ nɔ- kɔ
 ɔhɔɛn ɔ yɪ 'ye.

²⁸ -ɛ -bɪ 'kɪ, -tɛ nyibli -mɔ', ɔ 'yɛ nɪ -hɔa bɔ yru
 Nyɪsɔa, ɛ nɔ- nuɔ, Nyɪsɔa, 'ɛ -ha 'lɪ ɔnu 'a dabɔ
 'nyɪ, 'waa 'lulɛ-hihie 'mɔ yɪ nyre, ɔ 'mɔ 'klɔɔɔ
 -mɔ' nu, ɔ 'yɪ wɛn yɪ -blɛɛ -nɪ, bɔ nu wɛn.

²⁹ Yɪnyre-tebli -hɔɔhɔɪ 'yii 'lɪ 'waa ɔwɪ kɪ.
 -Tɛbli 'waa 'bio -kɔ, nɔ- ɔ -hɔɛ bɔ kɔ -wɛ, 'ɔ nini
 'crɛ ɛ, 'ɔ kɔ ca, 'ɔ 'lɛ nyibli, 'ɔ pɪ ɔyɛ, 'ɔ kɛɛ nyibli,
 'ɔ yɪ 'waa 'bio a 'nyrɛ di,

³⁰ 'ɔ yɪ 'waa 'bio a 'nyrɛ yɪ nyre, 'ɔ yraa Nyɪsɔa,
 'ɔ -hɛ nyibli 'yri ɛ, 'ɔ 'yɛɛ 'lɪ 'waa dɪɔnɔ, 'ɔ pɪ 'waa
 dɪɔnɔ a -pli, 'ɔ yɪ yɪnyre-tebli yrayɪ 'lu -mɔ ɛ
 -hie, 'ɔ 'yɪ 'ɔ 'waa 'baɪnɔ kɔ 'waa 'diinɔ 'hɔɛn- a
 'ɔtuulɛ -kɔ.

³¹ ɔ 'yɪ 'kɪ ɔhaandɛ -yi. 'Bɔ hla -tɪ, ɔ 'nɪ -nuɔ
 lɪɔ. ɔ 'yɪ nyibli -nɔɛ -nɪ, ɔ 'yɪ nyibli a nyai -kɔ.

³² Nyibli a 'mɔ, ɔ yiɔ nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsɔa a tete
 wɛn 'nɪ, nyibli -mɔ', -ɔ ni -tɛblɪɔ a 'mɔ, ɔ blɛɛ
 'kukɔɔ yɪ. ɔHan-tɪ, 'ɔ yiɔ, kɛɛ, ɔ 'cibi 'ɔ 'a nunuo.
 ɛ 'yɪ dɛ nɪ -do a 'mɔ 'pa-. 'Bɔ 'yɛɔ, -ɛ mɔ, 'waa
 'bio -bɪ ni yɪnyre-tebli, -ɛ -bɪ 'waa plɔ ble nɪ.

2

-Tɛ Nyɪsɔa di nyibli a -bati a lɛpɔɔlɛ nu

¹ -Mɔ -mɔ', -ɛ pɪ ɛ: «Nyibli a 'klɔ nyre yɪ,»
 nyiblo a 'dɪ -bɪ -pa 'mɔ 'lɪ, ɔnɪ pɪ nyibli -bati ɛ.
 'Ye ɔbɪ -mɔ 'a -nɛ nyiblo ɔdɔ, ɔyɪ 'ɔ ɔwɔn -kɔ,
 'kɪ 'ɔ Nyɪsɔa ye', -ɛ nuɔ, kɛ- -pɪ: «Nyibli 'wla -tɪ,
 'kɪ 'ɔ Nyɪsɔa ye',» kɛɛ, -tɛbli nɪ -do a 'mɔ, -ɛ kɔ
 -bati -pɪ nyibli ɛ, ɛ nɪ -do a 'mɔ, ɛ nɔ- mɔ -na

nununmlɪ. 'Bu mɔ, ɔnɪ yɪ 'pɔpɛ lɛ nɪ ni, -ɛ -bɪ -mɔ nɪ -do, -ɛ pɪ -dɪɔnɔ -bati lɛ.

² Nyibli nɪ -do a 'mɔ, -v ni yɪnyre-tebli a 'mɔ, -a yɪɔe nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsua kɔ 'v ɔwɔn, 'bu yɪ ɔnɔ yɪ lɛ nɪ -pɪ -nɪ.

³ -Mɔ -mɔ', -ɛ ni yɪnyre-tebli a 'mɔ, Nyɪsua a -bati kɔ bu klo -mɔ.

⁴ Ɛ mɔ ɔhaan-tɪ ɔnɔ, Nyɪsua a ɔwɔ 'yɔpɔ nɪ, 'tɪ-, 'ɛ kɔ ɔwɔ a 'lɪla, 'kɪ 'v -na ŋmlɪ 'kukui a -ta'. Kɛɛ, dɛ a 'mɔ a -tɪ, ɔnɪ 'yɾaa 'lɪɔ. Kɛɛ, kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, Nyɪsua a nɔɛɛ, kɔ 'a ɔwɔ a 'lɪla a 'mɔ 'hɔn-, v blɛɛ yɪ, bu -hɛɛ -mɔ, -bu hie 'v -na ŋmlɪ 'kukui bu, -bu -nyɪ -na 'klo a pɛpɛ Nyɪsua.

⁵ Kɛɛ, -na ɔwɔ 'gboklo nɪ. ɔNɪ -hɔaɔa lɪɔ -bu hie 'v -na ŋmlɪ 'kukui bu, -bu -nyɪ -na 'klo a pɛpɛ Nyɪsua. 'A -tɪ, -mɔ 'yɛɛ 'lɪ Nyɪsua a yɪ. 'Tɪ-, -nyɾɔwɔ -mɔ', Nyɪsua di 'v -bati 'v -pɔv -nɪ, -bati a 'mɔ, ɛ di -mɔ 'nɪ klo. Ɛ di pɔ ɔhaan-bati.

⁶ 'A -nɛ nyiblo 'bu nɪ 'v, ɛ di kɔ 'a nunuklo a 'pɛɛɛ.

⁷ Nyibli -bɪ nɪ 'v, 'v kɔ ɔhaan'klo, 'tɪ-, 'v -hɔɛɔɛ, 'kɪ Nyɪsua bu -nyɪ ɔnɔ -tɪ a 'yɪ'ɔɔɔa kɔ 'klo yɾayɪ, -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ. Nyibliɔ a 'mɔ, nɔ-Nyɪsua di -hɔan 'klo yɾayɪ a 'mɔ -nyɪ.

⁸ Nyibli -bɪ nɪ 'v -wɛ, 'v yɪ Nyɪsua a -tɪ lɛ -hɛɛ -nɪ, v 'nɪ -hɔaɔa lɪ -tɪ a -tɛɛ. Dɛ -bu, -ɛ nyɾe yɪ, ɛ nɔ- v ni. Nyibli a 'mɔ, nɔ- Nyɪsua pɪ yɪ lɛ, nɔ-'a -bati di klo.

⁹ Nyibli a pɛpɛ -mɔ', -v ni yɪnyre-tebli, ɔhɔn a 'yɪɛ, kɔ 'kla-wliye'yɪa kɔ bu yɛ ɔnɔ kɪ. -Juukɔɛ*, nɔ- mɔ yɪ-hɛnyibli, ɔhɔn a 'yɪɛ kɔ 'kla-wliye'yɪa di kɪ yɛ, 'tɪ- ɛ 'mɔ nyibli -mɔ', -v 'yɪ -Juukɔɛ 'pa- kɪ yɛ.

10 ԿԵՔ, nyibli a քքք -մս', -Յ նի լիհան-տեբլի, նս- Նյսսա զի -տի ա 'յի'բսալե -նյի կօ կիսսալե լե 'հսն- Մի-հենյիբլի զե, նս- մօ -Յուկսե, 'տի- նյիբլի -մս', -Յ 'յի -Յուկսե 'քա-, է 'մս լիս կի յե,

11 -կօտի Նյսսա 'նի 'յրալիս նյիբլի' լե.

12-15 Nyibli a քքք, -Յ նի ղմլի 'կուկի, Յ զի 'նի 'wan. Nyibli -մս', -Յ 'յի -Յուկսե 'քա-, 'բս մօ, 'բս յի ղմլի 'կուկի նի նի, Նյսսա զի քսս լիս յրս լե, -է նսլի, 'կի 'լի 'waa լիս կի, տե -մս', Նյսսա -նյի լա Մօիսե, լիհան-տի, 'Յ 'յիլի -յի, կԵՔ, Յ յի լիհանդե կօ զե -հսն ա 'յիլե-հիլիալե. Նյսսա 'քի տե տե ա 'մս նի, 'կի 'լի 'waa լիս կի. Է կօ տի, 'waa լիս 'է յի 'լի լիս -մօ -հլե -նի, կօ, է կօ տի, 'waa լիս նի -զօ ա 'մս, 'է յի լիս լիս -նյի. Nyibli -մս', -Յ մօ -Յուկսե, 'բս յի ղմլի 'կուկի նի նի, Նյսսա զի քսս լիս յրս լե -wէ, -է նսլի, Յ կօ Նյսսա ա տե տե նի, կԵՔ, Յ 'նի լիսլի 'Յ տե տե ա 'մս. Ս յի լիհանդե նի, կԵՔ, Յ 'նի -նսլի լիլի. Է 'յի 'նյրե լիհեն, -բս յի լիհանդե, -բս wա, կԵՔ, լիհանդե ա 'մս, -կօ -բս նսլի, 'տի- լիս wա.

16 -Նյրօwօ -մս' -կօ 'կվի Նյսսա զի 'Յ -Յսս 'Կիսս -լե -նի, է 'մս նյիբլի -բատի լե -քսս -նի, -տեբլի 'ն հլե wեն կի, է կօ բս ի -հսն քքք'. -Տեբլի -բս, նյիբլի -հլի, 'կի 'լի 'waa լիս կի, նս- կօ կի է զի 'Յ լիս -բատի լե քսս -նի. Է ոօ- մօ Նյսսա ա լիհանդի, 'ն քի.

-Յուկսե* 'յի 'Յ Նյսսա ա տե 'Յ լիս -նի

17 'Ա մս -Յուկսե, ա wեն 'նի, ա մօ -Յուկսե լիս, 'ա քսս լիհան-տի, -է մօ, 'ա -նե լիսլիս նս -տե, 'կի 'Յ ա կօ Նյսսա 'հսն- -գբատի. Ա յի տե, Նյսսա -նյի լա Մօիսե նի, 'ա քի 'ան զիսնս ա -քի. Ա wեն 'նի, ա մօ Նյսսա ա նյիբլի.

18 De -bu, Nyɩsɩa -hɩe ba nu, a yi□e ni, -ε nu□o, tete, ε -nyi la Moise, ε tɔɔ ne 'a mu 'hru ni, 'ki ba yi □haande kɔ yinyrede a 'yile-hihiale.

19 A pu□v □han-ti, a yi 'hru ni, -ε mi 'li Nyɩsɩa -mɔ, 'ki ba tɔɔ □ne nyibli -mu', -v 'yi□i -yi. A wen 'ni, a mɔ -nyre □niɔ, 'ki 'v nyibli -mu', -v ni 'li halo 'nyi -mɔ.

20 A wen 'ni, a -we 'li nyibli -mu', -v 'yi □dedede -yi a naale. A wen 'ni, a -we 'li nyibli -mu', -v 'yi Nyɩsɩa a 'hru -yi a tɔɔle. 'Bɩ a wen 'ni, -te a yi Nyɩsɩa a tete a pepe, 'a -ti, a yi 'a -ne □dedede ni, ε kɔ -ti a -teε -we,

21 'a tɩe nyibli -bi Nyɩsɩa a 'hru. De- kɔ -ti 'ki a 'ye ni tɔɔ ne 'aan dɔɔv 'hru a 'mu 'li? Ke- a pu nyibli yi: «A 'ni 'yrie 'li.» Kee, 'aan 'mumu, a yi 'ni 'yri.

22 Ke- a pu nyibli yi -we: «A 'ni 'nuo 'li -wlawli.» Kee, 'aan 'mumu, a ni -wlawli -we. A wen 'ni, -ci a kɔkɔ nyre yi, keε, ε nɔ- kɔ -tebli a -he -cikayo ble, a ple.

23 A wen 'ni, a yi Nyɩsɩa a tete ni diaki, 'a pu 'aan dɔɔv a -pli, keε, a 'wle tete a 'mu ni. ε nu□o, nyibli 'v yi Nyɩsɩa a 'nyre yi nyre.

24 -Ti ni -do a 'mu v 'cru la 'li Nyɩsɩacrien 'kwli. -Ti a 'mu, ε nɔ- -bu: «'A mu -Juukve a nunukɔ a -ti, nyibli 'v yi Nyɩsɩa a 'nyre yi nyre.»

25 'Ba yi 'v Nyɩsɩa a tete ni □tui -ni, 'aan -juukvede di 'a mu 'ni -heε -ni. Kee, 'ba 'ye ni kɩe Nyɩsɩa a tete □wien le, 'aan -juukvede mɔ dadu.

26 Dakɔ -bi a nyibli, -v 'yi -Juukve 'pa-, 'bu yi 'v Nyɩsɩa a tete ni □tui -ni, 'ki 'v Nyɩsɩa ye', v 'wi- -Juukve yi.

27 'A mu -Juukue, a ko Nyɔsa a tete ni. Nɔ-nuŋo, 'a yi -tebli -huɔhuɔ, 'ki 'u Nyɔsa ki, kee, a 'wle tete a 'mu ni. Dako -bi a nyibli, -u 'yi -Juukue 'pa-, 'bu yi 'u tete a 'mu ni ŋtui -ni, 'waa tete a 'uŋtuule di nyibli -bi 'ni -tɔɔ -ni, -e mo, 'a mu -Juukue, a mo -ti'wlanyu.

28 Nyiblo a 'di -bi -mo -tee a -Juukueyu 'li, -e mo Nyɔsa a nyiblo? 'A mu -mo -bi, a wen 'ni, -tee a -Juukueyu, nɔ- mo nyiblo -mu', -e ko 'dii ko 'bai 'hɔen-, -u mo -Juukue, 'ti- -e 'be yi. Yi'biɛ a 'mu, e nɔ- mo 'a yruule, -e mo, e mo Nyɔsa a nyiblo ŋno. Kee, e 'yi 'mu le -ni.

29 -Tee a -Juukueyu, nɔ- mo nyiblo -mu', Nyɔsa -nyi ŋwɔ yrayru. Nyɔsa 'ni ŋmuɔɔ 'huɔ a yruule le, -e mo yi'biɛ, kee, e ŋmuɛ nyiblo -mu', -e ko ŋwɔ yrayru le. -E -bi ŋwɔ yrayru a 'mu, ŋni 'muŋu ko, Nyɔsa a -Hihiu*, nɔ- ni -kvanɔ a 'mu. E 'yi tete -mu', u 'cri la a -kvan 'pa-. -Tee a -Juukueyu a 'mu, Nyɔsa, nɔ- piŋi 'nyre le, e 'yi -tonyibli 'pa-.

3

1 'Bu ni 'mu le, nyiblo ŋdu di 'ni 'beti -ni: «ŋBi nyiblo bu mo -Juukueyu, e yi nyiblo a 'mu 'ni -hee -ni?»

2 Iin, e yiŋi 'ni -hee -ni dɔki. Yi-hede, -Juukue, nu- Nyɔsa -nyi 'a win.

3 'E mo ŋhan-ti, 'ki 'li ŋnu 'nyi, -u -bi ni 'li, 'u 'ye ni kɛ Nyɔsa a win a 'mu ŋwien, u pu le, u di ŋwien kɛ. -Te u 'ye ni kɛ Nyɔsa a win ŋwien le, e 'yi 'nyre ŋhen, -e mo, ŋhaande -mu', Nyɔsa pu la le, e di la nu, e 'yi 'liŋi 'li -we, bu 'yiŋi -nu.

4 Mɔ, 'ye ɔbu nyibli a pɛpɛ bu mɔ hulekɔnyibli, Nyɔsua, 'a -nɛ ti, -ti, ɛ hɛ, ɛ niɔe ni. Ɛ nɔ- ɔ 'cɔɔ la 'li Nyɔsuaɔɔɔɔɔɔ 'kwli, -ɛ mɔ:

«Nyɔsua ɔ, 'bu mɔ, ɔni yi ni hɛ,
nyibli a pɛpɛ kɔ bu yɔɔɔ,

-ɛ mɔ, -hɛ -ti a -tɛɛ.

-Kɔ nyiblo 'hɔɔn-, 'ba yi -ti ni hɛ,
-di kɔ 'ɔ ɔwɔn.»

5 Ɛ kɔ hulekɔnyɔ -bi, 'ɔ pi lɛ: «Yɔnyɔɔ-tɛbli, -a ni, ɛ mɔ -hɛɛɛ ɔniɔ, 'ki 'ɔ Nyɔsua -mɔ, -ɛ nuɔɔ,
nyibli yiɔɔ 'ni 'ye, -ɛ mɔ, Nyɔsua, nɔ- 'sii 'ɔ yi. 'A -ti, ɔbi ɛ nɔɔ 'ɔ lɛ, 'ki bu pɔɔ nɛ -a mu yɔ lɛ?»

6 'Klɔ -mɔ 'klɔ, ɛ 'yi 'mu lɛ -ni. Nyɔsua 'sii 'ɔ yi. 'Bu 'yi wɛn 'ɔ yi 'sii -ni, ɛ 'yi wɛn 'liɔɔ 'li -wɛ, bu pɔɔ wɛn nyibli -bati lɛ.

7 -Bakɛ, kɛ- -ɔ -bi di pɔ de: «-Tɛ -a mɔ hɔnyɔ a -ti, ɛ yi -hɛɛ nyibli, 'ki bu yɔɔɔ, -ɛ mɔ, Nyɔsua 'yi hi lɛ -kɔ. -Ɛ -bi 'a -ti, ɔ kɔ bu pɔɔɔ 'nyɔɛ lɛ. -Tɛ ɛ ni 'mu lɛ, dɛ a 'di -bi -kɔ -ti, 'ɔ yi -a mu -ti -yɛɛ -ni 'li, -ɛ mɔ, -a mɔ -ti'wɔlanyɔ ɔniɔ.»

8 -U -bi wɛn 'ni de: «-Ba nu dɛ -hɔɔn, nyibli 'muɔɔ 'ye, -tɛ Nyɔsua a ɔwɔ nu yɔɔɔɔ.» -U -bi pi 'mu hi-bati lɛ, ɔ wɛn 'ni, 'mɔ -ni 'pɔɔɔ lɛ. Nyibli -mu', -ɔ pi lɛ, Nyɔsua a -bati di ɔnu 'ni klɔ. 'Ɛ mɔ ɔhan-ti, ɛ blɛɛ ɔnu yi.

Nyiblo ɔɔv yi 'ɔ yi 'sii -ni, 'ki 'ɔ Nyɔsua ye'

9 -Ɛ -bi 'ki, -ti -bu, 'n hɔ wɛn, nɔ- mɔ, -a mu -Juukɔɔ*, -a 'yi 'ɔ nyibli -bi -hi, 'ki 'ɔ Nyɔsua a tɛtɛ a 'ɔɔtuulɛ a -ta'. -Aan pɛpɛ, -Juukɔɔ kɔ dakɔ -bi a nyibli 'hɔɔn-, dɛ 'kuku kɔɔ nɛ -a mu win ki.

10 -Ti -bu, 'n hɛ, ɔ 'cɔɔ laɔa ni, 'ki 'li Nyɔsuaɔɔɔɔɔɔ 'kwli. -Ti a 'mu, ɛ nɔ- -bu:

«Nyiblo □dū 'yī 'ū yī 'sīi -nī, 'kī 'ū Nyīsuā ye'.
Yruyru, ε 'yī nyiblo □dū -kō, -ε 'sīi 'ū yī.

11 Ε 'yī nyiblo -kō,

-ε yrui -tī a -tēε λε,

mō, ε 'yī nyiblo □dū -kō -wε, -ε □mυε Nyīsuā λε.

12 Nyibli a pēpē bibi kī,

'ū hīe 'ū Nyīsuā a 'hru bū, 'ū 'wan.

Yruyru, ε 'yī nyiblo □dū -kō -wε,

-ε nī □haandε.

13 Yīnyrewīn, ε nō- -hūen 'lī □nū wlōn,

□wī□ī 'kūkuku, -ε nī 'lī 'dabio 'kwli a 'nū yī.

'Waa wlōn bū a wīn a 'mū, ε 'lē nyibli.

'Waa mε kεε nyibli.

'Waa wlōn bū a wīn 'wī- hre a 'nyī yī,

-ε 'lē nyibli.

14 'A -nε tī, ū pī nyibli 'jro yī, 'ū hīε -tī -hūn λε.

15 'Waa bū 'huhue nī, 'kī bū 'wla -hlū bū.

16 'A -nε -tītε, ū mī 'ū, ū yī nyree 'ū -tēblī yrε,

'ū □tūi nyibli □hūen.

17 Ū 'yī□ī -yī, -tε bū dī nū,

'tī- ū kō nyibli 'hūen-, ū 'mū kūbūwēenle kō.

18 Ū 'nī -pie□e lī Nyīsuā, 'klō -mō 'klō.»

Kε- Nyīsuā a wīn pī.

19 -ε -bī 'kī, -a yī□e nī, -ε mō, 'a -nε dε, Nyīsuā a tete tūε -nī, -Juukūε, ε tūε □nε. Nū- Nyīsuā -nyī 'a tete. 'Kī ū nī 'lī tete 'nyī. 'A -tī, nyiblo □dū 'yī 'ū □wōn -kō. Nyibli a pēpē mō -tī'wlanyū, 'kī 'ū Nyīsuā ye'.

20 -ε -bī kε- ε nī 'mū, -kōtī tete a 'ū□tuule 'nī -nū□o lī□ī, nyiblo 'nī 'sīi□e 'ū yī, 'kī 'ū Nyīsuā ye'. Kεε, tete a -kuan, ε nō- mō, bū -hεε nε -a mū, -ε dī□e nū, -a 'mū□ū yru, 'kī 'lī -aan □wli kī, -ε mō, -a 'wla -tī, 'kī 'ū Nyīsuā ye'.

-Te Nyɩsɩva ni, 'tɩ- nyibli 'v yɩ 'v yɩ 'sii -ni, 'kɩ 'vɔv ye'

21 'Hru -mɔ', nyibli di na, 'tɩ- v 'mɔ 'v yɩ 'sii -ni, 'kɩ 'v Nyɩsɩva ye', -te ti ne -bɔ, Nyɩsɩva tɔɔ ɔnuɔv ni. 'Hru a 'mɔ, e 'yɩ 'lɩ tete 'kwli -hɔn. E mɔ 'hru yrayɔv ɔnuɔ, Nyɩsɩva a 'mɔ, 'e tɔɔ ɔne nyibli. 'Hru yrayɔv a 'mɔ, v 'cɩ la 'a -tɩ ni, 'kɩ 'lɩ Moise a teteɔɩen 'kwli, kɔ 'kɩ 'lɩ Nyɩsɩva a winwɔn-hanyɔ* a 'cɩɩn 'kwli -we.

22 'Hru a 'mɔ, e nɔ- -bɔ: Nyibli -bɔ, -v kuo -Yusu 'Kɩsɩ ɔwɔv yɩ, nu- Nyɩsɩva yɩ 'v yɩ 'sii -ni, 'kɩ 'v 'a dɔɔv ye'. 'Hru a 'mɔ, Nyɩsɩva tɔɔ ɔne nyibli -mɔ', -v kuo -Yusu 'Kɩsɩ ɔwɔv yɩ. E 'yɩ -Juukɔe* ni -do a 'hru 'pa-, kee, 'a -ne nyiblo ɔdɔv a 'hru ɔnuɔ, Nyɩsɩva 'e tɔɔ ɔnuɔv, -kɔtɩ e 'nɩ 'jraɔa nyibli 'yɩ e.

23 Nyibli a pɛpɛ 'wla Nyɩsɩva a tete ni. E nɔ- nuɔ, Nyɩsɩva, -kɔtɩ ɔbɔa 'yɩ, 'kɩ e 'yɩ 'kɩ 'v ɔnu 'hɔɩ -ni de.

24 Kee, Nyɩsɩva nɔe -tonyibli ni, 'e yɩ 'v ɔnu yɩ 'sii -ni, 'kɩ 'v 'a dɔɔv ye', 'kɩ 'lɩ dadɔke 'kwli, -e nuɔ, -Yusu 'Kɩsɩ, e nɔ- -he 'lɩ ɔnu de 'kuku 'nyɩ.

25-26 Nyɩsɩva -haɔa ni, 'kɩ bɔ -he -cɔhlɔn*, bɔ 'kɔ, 'kɩ 'v -aan -ta', -a mɔ -bɔ, -v blɛɛ wen 'kukɔv yɩ, -e diɔe nu, 'a -hlɔ 'mɔ -aan yɩnyre-tebli 'wɔwla -ni. Ke- e ni, 'e yɩ -aan yɩnyre-tebli 'wɔwla -ni, 'bɔ mɔ, ɔba kuo ɔne ɔwɔv yɩ, -e mɔ, -Yusu 'Kɩsɩ 'kɔ ni, 'kɩ 'v -aan -ta'. Ke- Nyɩsɩva ni 'a nunuo, -e diɔe nu, nyibli 'mɔv 'ye, -e mɔ, e 'sii 'v yɩ, -e nuɔ, nyibli, -v ni la yɩnyre-tebli, ti -hi la a ti 'yɩ, Nyɩsɩva 'nɩ -pɔvɔv la ɔnu yɩv e, 'a ɔwɔv a 'lɩa a -tɩ. Kee, -te ti ne -bɔ, e tɔe ɔne nyibli ni, -e mɔ, e 'sii 'v yɩ. 'A 'mumu, e -hɔe bɔ nu de -mɔ', -e 'sii

'b yɪ, 'tɪ- 'ɛ -hʊɛ bʊ 'sii 'b nyibli -mʊ' yɪ, -b kuo -Yusu 'Kɪsʊ ɔwɔb yɪ.

²⁷ 'A -tɪ, -a 'yɪ 'hru -kɔ, 'kɔ -mɔ 'kɔ, 'kɪ -ba 'yaa 'lɪ -aan dɔɔnʊ 'lɪ, -ɛ nuɔ, nyiblo 'bʊ ɔtuu wɛn 'b Moise a tete a pɛpɛ 'b, -ɛ -bɪ ɛ kɔ wɛn 'hru, 'kɪ bʊ 'yaa wɛn 'lɪ 'a dɔɔnʊ 'lɪ. Kɛɛ, Nyɪsʊa kla 'hru yɪ, -ɛ kɔ wɔn nyiblo 'yɪ 'lɪ 'a dɔɔnʊ a 'lɪ'yaalɛ 'lɪ -wɛ. 'Hru a 'mʊ, ɛ nɔ- mɔ, -ba kuo -Yusu 'Kɪsʊ ɔwɔb yɪ,

²⁸ -ɛ nuɔ, -a yɪɔe nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa yɪ 'sii 'b nyibli -mʊ' yɪ, -b kuo -Yusu 'Kɪsʊ ɔwɔb yɪ. ɛ 'yɪ nyibli -mʊ' 'pa-, -b ɔtui 'b Moise a tete 'b, ɛ 'nɪ 'siiɔe 'b ɔnʊ yɪ.

²⁹ ɔBɪ Nyɪsʊa mɔ -Juukʊɛ nɪ -do a Nyɪsʊa ɔnɔɔ? ɔBɪ ɛ 'yɪ dakɔ -bɪ a Nyɪsʊa 'pa-? 'Uɔn-, ɛ mɔ dakɔ a pɛpɛ a Nyɪsʊa ɔnɔɔ,

³⁰ -ɛ nuɔ, Nyɪsʊa mɔ Nyɪsʊa nɪ -do. -Juukʊɛ 'bʊ kuo -Yusu 'Kɪsʊ ɔwɔb yɪ, Nyɪsʊa di 'b ɔnʊ yɪ 'nɪ 'sii -nɪ, 'kɪ 'b 'a dɔɔnʊ ye'. Dakɔ -bɪ a nyibli, dɛ nɪ -do, nɔ- ɔnɔɔ. 'Bʊ kuo -Yusu 'Kɪsʊ ɔwɔb yɪ, Nyɪsʊa di 'b ɔnʊ yɪ 'nɪ 'sii -nɪ, 'kɪ 'b 'a dɔɔnʊ ye'.

³¹ 'Bʊ mɔ, ɔba yɪ lɛ nɪ pɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa yɪ 'sii 'b nyibli yɪ, 'kɪ 'b 'a dɔɔnʊ ye', -kɔtɪ ʊ kuo -Yusu 'Kɪsʊ ɔwɔb yɪ, ɔbɪ ɛ ɔhɛn 'nyɛ, kɛ- -a pɪ: «A 'nɪ ɔtuu 'b tete 'b?» 'Uɔn-, ɛ 'yɪ 'mʊ lɛ -nɪ. 'Bʊ mɔ, ɔba kuo -Yusu 'Kɪsʊ ɔwɔb yɪ, -ɛ -bɪ -a kɔ 'kɪ, 'kɪ -ba ɔtuu 'b tete 'b.

4

-Tɛ Nyɪsʊa nu la 'b Abrahamʊ a yɪ'siile

¹ -Aan 'baɪ gbagbʊ, -ɛ mɔ Abrahamʊ, ɔbʊ pʊɔ 'a dɛ yɪ. -Bɪ' Nyɪsʊa nu la 'b 'a yɪ'siile 'lɪ?

² Nyɩsua 'yɩ la 'bɩɩ yɩ 'sii -nɩ, 'kɩ 'bɩ yɩnɔ-tebli -mɩ', Abrahamu ni la a -ta'. 'Bu mɔ, Nyɩsua 'bu 'sii wen 'bɩɩ yɩ, 'kɩ 'bɩ yɩnɔ-tebli -mɩ', -ɛ ni la a -ta', -ɛ -bɩ Abrahamu a 'mɩ, ɛ di kɔ la 'hru, 'kɩ bu 'yaa la 'lɩ 'a dɩɔnɩ. Kɛɛ, ɛ 'yɩ la 'hru -kɔ, 'kɩ bu 'yaa la 'lɩ 'a dɩɔnɩ, 'kɩ 'bɩ Nyɩsua ye'.

³ Kɛ- ɩ nu la 'a 'cɩcɩɩ, 'kɩ 'lɩ Nyɩsvacɩɩɛn 'kwli, -ɛ mɔ: «Abrahamu kuo la Nyɩsua ɩwɩ yɩ. ɛ nɔ-nuɩɔ, Nyɩsua 'ɛ 'sii la 'bɩɩ yɩ, 'kɩ 'bɩ 'a dɩɔnɩ ye'.»

⁴ Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, nyiblo 'bu nu -kuan, 'bu -nyɩɩɛ dɛ, 'kɩ 'bɩ -kuan -mɩ', ɛ -nu a -ta', dɛ a 'mɩ, nɔ- mɔ 'a 'pɛɛɛ. U 'yɩ ɩnɛɩɩ -nyɩ dadɩ.

⁵ Kɛɛ, 'kɩ 'bɩ Nyɩsua -mɔ, ɛ nɩ 'dɔ. 'Bu mɔ, nyiblo 'bu kuo Nyɩsua ɩwɩ yɩ, 'tɩ- 'bu 'yɩ lɛ -pɩ, -ɛ mɔ, ɛ 'sii 'bɩ yɩ, 'kɩ 'bɩ Nyɩsua ye', 'a yɩnɔ-kuan a -tɩ, -ɛ -bɩ nyiblo a 'mɩ, nɔ- Nyɩsua yɩ 'bɩ yɩ 'sii -nɩ, 'kɩ 'bɩ 'a dɩɔnɩ ye'. Nyɩsua kɔ 'hru, 'kɩ bu 'sii 'bɩ dɛ'kukununyɩ yɩ, 'kɩ 'bɩ 'a dɩɔnɩ ye'. Kɛ- ɛ ni 'waa ɩhaandɛ a -mɔnunuɩ. ɛ niɩɩ nɩ, 'kɩ 'lɩ dadɩke 'kwli.

⁶ -Tɩ nɩ -do a 'mɩ, ɛ nɔ- bodɩɔ Dafidɩ hla la. Nyibli -mɩ', Nyɩsua yɩ 'bɩ yɩ 'sii -nɩ, 'kɩ 'bɩ 'a dɩɔnɩ ye', 'ye ɩbɩ ɩ 'yɛ nɩ nu ɩhaandɛ, nɔ- kɔ -tɩ ɛ hlee la kɩ. Nyibli a 'mɩ, nu- kɔ plɔ a bleelɛ.

⁷ ɛ wen 'nɩ:

«Plɔ a bleelɛ, 'kɩ 'bɩ nyibli -mɩ' -mɔ,
 -ɩ kɔ dɛ 'kuku Nyɩsua 'wɔwla -nɩ,
 'tɩ-, -ɩ kɔ yɩnyre-tebli a -tɩ Nyɩsua -hru -mɔ.

⁸ Plɔ a bleelɛ, 'kɩ 'bɩ nyibli -mɩ' -mɔ,
 Nyɩsua 'yɛ nɩ yɛɛ -tɩ,
 'waa nmlɩ 'kukui a -tɩ.»

⁹ -Tɩ -bɩ, Dafidɩ hla la, ɩbɩ ɛ ɩhɛn 'nyrɛ, -ɛ mɔ, -Juukɩɛ* nɩ -do, nu- kɔ plɔ a bleelɛ? 'Uɩn-, nyibli

-mu', -v 'yi -Juukue 'pa-, v di kō plo a bleele -we. Kε- -a pu wen: Abrahamu kuo la Nyisua □wlv yi. Nō- nu□o, Nyisua 'ε 'sii la 'v□v yi, 'kī 'v 'a dionu ye'.

¹⁰ □Bī ti -kō 'yri Nyisua 'sii la 'v□v ye', □bī ti a 'mu' 'yri Abrahamu a 'mu, ε nu la -Juukue a de -mu', -ε mō yi'bibē ni, 'kī ε 'mu' 'v yi 'sii -ni, 'kī 'v Nyisua ye'. 'Uon-, ti a 'mu' 'yri, ε 'ye la yi ni 'bē.

¹¹ Ti -kō 'yri, ε 'ye la yi ni 'bē, 'kī Nyisua 'sii la 'v□v yi, 'kī 'v 'a dionu ye', -te Abrahamu a 'mu, ε -nu, 'ε kuo □ne □wlv yi a -ti. -ε -bī -te ε -hi, Nyisua lee la□a ni, -ε mō, bu 'bē yi. Yi'bibē a 'mu, ε mō la yruule □nō, -ε tūe la□a nyibli yi, -ε mō, Abrahamu kuo la Nyisua □wlv yi, 'ε 'sii la 'v yi, 'kī 'v Nyisua ye'. 'A -ti, nyibli a pepe -mu', -v 'yi yi 'bē, 'ti-, -v kuo Nyisua □wlv yi, nyibli a 'mu, Abrahamu mō 'waa 'bai gbagbu -we. -Te Nyisua nu la, 'ε 'sii la 'v Abrahamu yi, 'kī 'v 'a dionu ye', kε- ε ni, 'ε yi 'v nyibli a 'mu yi 'sii -ni -we.

¹² Nyibli -mu', -v 'bē yi, Abrahamu mō 'waa 'bai -we. Kεε, yi'bibē ni -do 'yi 'lī□ī 'lī -we, bu nu□o, -bu -he Abrahamu a 'yu. De -mu', -ε ni□e, 'ti-nyiblo 'ε yi Abrahamu a 'yu -he, ε nō- mō, bu kuo Nyisua □wlv yi, -te Abrahamu nu la, 'ε kuo la Nyisua □wlv yi, ti -mu' -kō 'yri ε 'ye la yi ni 'bē.

Nyibli -mu', -v kuo -Yusu 'Klīsv □wlv yi, nu- di de -mu', Nyisua pu 'lī kō

¹³ Nyisua pu la 'lī□ī ni, -ε mō, Abrahamu kō 'a 'yonu a 'yonu 'hūen-, nu- ε di la -tutu a pepe -nyi. Abrahamu bu kuo la Nyisua □wlv yi, nō- nu□o, Nyisua a 'mu, 'ε 'sii la 'v□v yi, 'kī 'v 'a dionu ye',

'ε pu la λε, -ε mo, ε ko 'a 'yonu a 'yonu 'hven-, nu-ε di la -tutu a pepe -nyi. Ε 'yi Abrahamu bu yi la 'u Nyisua a tete ni □tui -ni a -ti 'pa-.

14 Nyibli -mu', -u □tui 'u tete, 'bu pu λε, tete a 'u□tuule, ε no- u kuo □wlu yi, Nyisua 'bu -nyi wen nyibli a 'mu de -mu', ε pu la λε, ε di la □nu -nyi, 'bu ni wen 'mu λε, -ε -bi nyibli -mu', -u kuo Nyisua □wlu yi, u kuo wen□ε □wlu yi dadu, 'ti-, de -mu', Nyisua pu 'li, ε 'yi wen 'li□i 'li -we, bu mo wen □haan-ti.

15 Ke- ε ni 'mu, -ε nu□o, -te nyibli 'win la Nyisua a tete, u 'yi la 'u tete a 'mu 'u □tuu -ni. Ε no- nu□o, Nyisua 'ε pu □nu yru λε. 'Bu mo, tete 'bu 'yi 'u -ni, -ε -bi nyiblo □du 'yi 'li□i 'li -we, bu 'wla tete a 'mu.

16 -ε -bi de -mu', Nyisua pu 'li, ε pu 'li□i ni, 'ku 'u nyibli -mu', -u kuo □ne □wlu yi -mo. Ke- ε nu 'a nunuo, -ε di□e nu, de a 'mu, ε 'mu □nu□u -nyi, 'ku 'li daduke 'kwli. -ε -bi 'lipude a 'mu, ε -hve□ε ni, bu -nyi□e Abrahamu a 'yonu a 'yonu a pepe. Ε 'ni -nyi□e li□i nyibli ni -do -mu', -u kuo □ne □wlu yi, 'ti- -u □tui 'u Moise a tete 'u. Kee, ε yi -nyi□e nyibli a pepe, -u kuo Nyisua □wlu yi, □wi yi, -te Abrahamu nu la, 'ε kuo la Nyisua □wlu yi, -kotu -aan pepe -bu, -u kuo Nyisua □wlu yi, Abrahamu, no- mo -aan 'bai.

17 -Ti a 'mu, u 'cru la□a ni, 'ku 'li Nyisua cruen 'kwli. -Ti a 'mu, ε no- -bu: Ke- Nyisua pu la Abrahamu yi, ε wen: «'N nu□o ni, □ni -he dako -huchui a 'bai.» Abrahamu, no- mo -aan 'bai, 'ku 'u Nyisua ye', -kotu ε kuo la□a □wlu yi. Nyisua a 'mu, no- -he 'kukonyibli 'klo λε. Ε ni -do a 'mu, no- ni -tebli yrayi, -ε 'yi 'klo -ni.

18 -ε -bi ke- Nyisua pu la Abrahamu yi de, ε

wen: «'N di□e 'nɪ nu, □mʊ 'yʊ kɔ.» □Han-tɪ, 'kɪ nyibli -bɪ 'yɛ nɪ pʊ la□a □han-tɪ, -ɛ mɔ, dɛ -mʊ', Nyɪsʊa pʊ la 'lɪ, ɛ di la□a 'nɪ nu. Kɛɛ, Abrahamʊ -mɔ -bɪ, ɛ 'tɪɛ kuo la Nyɪsʊa □wɔɔ yɪ, -ɛ mɔ, -tɪ -mʊ', Nyɪsʊa hla la, ɛ di la□a 'nɪ nu. -ɛ -bɪ 'kɪ, -tɪ a 'mʊ, Nyɪsʊa hla la, ɛ nu la□a nɪ, Abrahamʊ 'ɛ -hɛ kɛ dakɔ -hʊɔhʊɪ a 'baɪ. -Tɪ nɪ -do a 'mʊ, ɛ nɔ- Nyɪsʊa hla la□a yɪ, ɛ wen: «-Na 'yonʊ a 'yonʊ di -hʊan 'nɪ -hʊ.»

19 Tɪ -mʊ' -kɔ 'yɪ Nyɪsʊa hlaa la 'bʊb -tɪ a 'mʊ yɪ, Abrahamʊ a 'yɪ a -wɪ nɪ □hun, ɛ nɔ- mi la 'kɪ □ɛɛ mɔ. ɛ yɪ la□a nɪ, -ɛ mɔ, ɛ ku la nɪ dɪakɪ, 'tɪ- 'a nʊgba Sara, ɛ 'yɪ la 'yukɔdɛ. Kɛɛ, 'a 'kɪ 'yɪ la 'lɪ -wɛ, 'kɪ bʊ kuo la Nyɪsʊa □wɔɔ yɪ.

20 ɛ yɪ la□a nɪ, -ɛ mɔ, dɛ -mʊ', Nyɪsʊa pʊ la 'lɪ□ɪ, ɛ di la□a 'nɪ kɔ, ɛ 'nɪ -pʊbʊ la□a gblɛ. 'A □wɔɔ a yɪkuolɛ -nyɪ la□a 'kɪ, 'ɛ pɪ la Nyɪsʊa 'nyɛ lɛ.

21 ɛ pʊ la□a □haan-tɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa kɔ la 'kɪ, 'kɪ dɛ -mʊ', ɛ pʊ la 'lɪ□ɪ, bʊ nu la□a.

22 -Tɛ ɛ kuo la Nyɪsʊa □wɔɔ yɪ, nɔ- nu□o, Nyɪsʊa 'ɛ 'sɪi la 'bʊb yɪ, 'kɪ 'bʊ 'a dɪɔnʊ ye'.

23 -Tɪ -mʊ', ʊ 'cɪɪ la, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊacɪɪɛn 'kwɪlɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa 'sɪi la 'bʊb yɪ, 'kɪ 'bʊ 'a dɪɔnʊ ye', ɛ 'yɪ ɛ nɪ -do a -ta' 'pa-, ʊ 'yɪ la□a 'cɪɪ.

24 ʊ 'cɪɪ la□a nɪ, 'kɪ 'bʊ -aan -ta' -wɛ. 'Bʊ mɔ, □ba kuo Nyɪsʊa □wɔɔ yɪ, -ɛ -ha 'lɪ -aan Kʊkɔnyɔ -Yusu 'kʊkɔnyibli 'nyɪ, 'tɪ-, -ɛ -ha□a 'kɔ, -ɛ -bɪ ɛ di□e 'nɪ nu, -a 'mʊ 'bʊ yɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'bʊb yɪ.

25 -Yusu a 'mʊ, Nyɪsʊa -ha la□a nɪ, -ɛ di□e nu, ɛ 'mʊ 'kʊ, -aan dɛ 'kuku a -tɪ, 'tɪ- 'ɛ -ha la□a 'kɔ, -ɛ di□e nu, ɛ 'mʊ 'bʊ -a mʊ yɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'bʊ 'a dɪɔnʊ ye'.

5

-A kɔ Nyɔsua 'hʋen-, -a wɛen kɪ bu

¹ Ɛ mɔ ɔhan-tɪ ɔnɔ, Nyɔsua 'sii 'v -a mu yɪ, 'kɪ 'v 'a dɔɔnɔ ye', -kɔtɪ -a kuo ɔne ɔwɔbɔ yɪ. Nɔ- nuɔ, -a kɔɔ 'hʋen-, ɔa wɛen kɪ bu, 'kɪ 'v dɛ -mu', -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsɔ nu a -tɪ.

² -ɛ -bɪ -Yusu 'Kɪsɔ a 'mu, nɔ- kla 'hru yɪ, 'kɪ -ba 'mʋɛ Nyɔsua yɛ, ɛ 'mu -a mu ɔhaandɛ -mɔ nu, 'kɪ 'lɪ dadɔke 'kwɪ, -ɛ nuɔ, -a kuo ɔne ɔwɔbɔ yɪ. ɔHaandɛ a 'mu, ɛ nɔ- -a 'ble kɔa -tɛɛ. 'Ya 'v 'lu de, -a ni dɔɔbɔ, -kɔtɪ -a yɪɛ nɪ -tɛɛ, ɔa yɪɪ -ple, -ɛ mɔ, Nyɔsua diɛ 'nɪ nu, -a 'mu -tɪ a 'yɪ'buɔɔa kɔ, -tɛ ɛ -nu, 'ɛ kɔ -tɪ a 'yɪ'buɔɔa.

³ Ɛ 'yɪ ɛ nɪ -do a 'mu 'pa-, 'a dɔɔbɔ 'nɪ -nuɔ lɪ -a mu, kɛɛ, -a ni dɔɔbɔ -wɛ, 'kɪ 'lɪ ɔhɪɔen a 'yɪye 'kwɪ, -kɔtɪ -a yɪɛ nɪ, -ɛ mɔ, ɔhɪɔen -mu', 'a 'yɪye, ɛ yɪ -a mu 'nɪ -hɛɛ -nɪ, 'kɪ -ba 'nyɪ ɔwɔbɔ a 'lɪa.

⁴ ɔWɔbɔ a 'lɪa a 'mu, ɛ niɛ nɪ, ɔa yɪ 'lɪ -tɪ -wɛ. 'Bɔ mɔ, ɔba -wɛ 'lɪ -tɪ, -ɛ -bɪ -a kuo ɔne ɔwɔbɔ yɪ, -ɛ mɔ, -tɪ -mu', Nyɔsua -hɪa, ɛ diɛ 'nɪ nu.

⁵ 'Bɔ mɔ, ɔba yɪ ɔwɔbɔ a yɪkuɔlɛ lɛ nɪ ni, ɛ 'yɪ 'lɪɪ 'lɪ -wɛ, bu mɔ dadɔ, -ɛ nuɔ, Nyɔsua tɔɔ ɔne -a mu yɪ, -tɛ ɛ nu -aan nuɛlɛ, 'ɛ -nyɪ -a mu 'a -Hɪhiu*. 'A -Hɪhiu a 'mu, nɔ- kɔ 'kwɪ ɛ naa 'lɪ, 'ɛ tɔɔ ɔne -a mu, 'kɪ 'lɪ -aan ɔwɪ kɪ, -ɛ mɔ, ɛ nuɛ nɛ -a mu nɪ dɪakɪ.

⁶ Iɪn, tɪ -hɪ la a tɪ 'yɪ, -a 'yɪ la 'klɪ -kɔ, 'kɪ -ba wa la. Kɛɛ, tɪ -bɔ 'yɪ, -Yusu 'Kɪsɔ, nɔ- di, -ɛ 'kɔ, 'kɪ 'v -a mu -tɪ'wɪanyɔ a -ta'. Tɪ, Nyɔsua wa la 'nyɛ, nɔ- kɔ 'yɪ -Yusu 'kɔbɔ la 'v.

⁷ -A yɪɛ nɪ, -ɛ mɔ, ɛ kla 'mu, 'kɪ nyɪblo -bɪ bu 'kɔ, 'kɪ 'v 'a 'bɪ a -ta', 'ye ɔbɪ 'a 'bɪ a 'mu, ɛ mɔ ɔhaannyɪblo, -ɛ ɔtɪ 'v tɛtɛ. 'A 'bɪ a 'mu, 'bu yɪ

□haande ni ni, -bakle, nyiblo □du -we 'li bu wen bu 'ku, 'ki 'u 'a -ta' ni.

⁸ Kee, -Yusu 'Klisu 'ku ni, 'ki 'u -aan -ta', -te -a 'tie mo la -ti'wlanyu. Ke- Nyisua nu -a mu 'a nvele gbagbu a yitole.

⁹ -Yusu 'Klisu a 'mu, -e 'kubu 'u -aan -ta', 'a -hlu a -ti, Nyisua 'e nu□o, □a 'sii 'u yi, 'ki 'u□u ye'. -Te e ni 'mu le, -e -bi -a pu□u □han-ti, -e mo, -Yusu 'Klisu di -a mu 'ni wa, 'ki 'u Nyisua a yru a pupu -mo.

¹⁰ Ti -hi la a ti 'yri, -te -a 'tie yraa la Nyisua, Nyisua nu la□a ni, e ko -a mu 'hven-, □a -mve, □a ko kibwweenle, -e nu□o, 'a 'Yu -Yusu 'Klisu 'ku ni -aan -ta'. -Te e ni 'mu le, -a pu□u □han-ti, -e mo, e di -a mu 'ni wa pepe, -kotu 'a 'Yu a 'mu, e -hon 'li 'kukonyibli 'nyi ni, 'e 'hri 'klo.

¹¹ 'Ya 'u 'lu de, -a ni dudu, Nyisua a -ti. -Aan Kukonyo -Yusu 'Klisu, no- nu□o, □a ni dudu. No-nu□o -we, -a ko Nyisua 'hven-, □a -mve, □a ko kibwweenle. -E -bi ke- e ni 'mu.

Adamu ko -Yusu 'Klisu 'hven-

¹² Yi-he-nyre a ti 'yri, nyiblo -bu, -e mo Adamu, no- 'wla la -ti, 'ki 'u Nyisua ye'. Nyiblo ni -do -nu la□a. 'A -ti a 'wuwla a 'mu, no- ya 'ne- de 'kuku 'klo ki, de 'kuku a 'mu, 'e ya 'kuku. E no- nu□o, 'kuku 'e yi nyibli a pepe ye, -kotu nyibli a pepe nu de 'kuku.

¹³ Yi-he-nyre a ti 'yri, nyibli ni la de 'kuku, 'ti- Nyisua 'e -nyi la 'a teteMoise. -Te tete 'ye la 'ne- 'klo ki ni ni, Nyisua 'ni 'beti□e la de 'kuku, -tonyibli ni la a -ti.

¹⁴ Kve 'li Adamu a ti 'yie bu, -bu ye Moise a ti ki, 'ye □bu Nyisua bu 'ye ni 'beti la de 'kuku a

-ti, 'kukub kōō la nyibli win ki. Adamu 'yi la 'u Nyisua 'u □tuu -ni. -E -bi -te 'a de 'kuku ni la 'mu, nyibli a -ne 'yi la 'mu le -ni, kee, 'kukub kōō la □nu win ki.

Adamu, nō- pu nyibli -hūohūi a 'hru ye', -Yusu 'Klisu 'e pu nyibli -hūohūi a 'hru ye' -we.

¹⁵ Kee, u ni 'hūen a 'mu, u ni dūdōyo le. □Haande, Nyisua nu -a mu -mō, 'ki 'li dadūke 'kwli, e 'yi Adamu a de 'kuku yi 'wi. Nyiblo ni -do a 'mu, -e mō Adamu, 'a de 'kuku a -ti, nyibli -hūohūi 'u 'kukūi le. Kee, Nyisua a □haande, e ni -a mu -mō, 'ki 'li dadūke 'kwli, e -hi 'u ni. □Haande a 'mu, nyiblo ni -do -mu', -e mō -Yusu 'Klisu, e nō- kō -ti 'e nu□o nyibli -hūohūi -mō.

¹⁶ □Haande, Nyisua ni nyibli -mō, de e yi -a mu -nyi, e ni 'dō. De 'kuku, nyiblo ni -do -nu, de e yi -a mu -nyi, e ni 'dō -we. Nyiblo ni -do -mu', 'a de 'kuku nu□o ni, 'e -he -ti'wlanyō, Nyisua a -bati 'e klō□ō. Kee, Nyisua 'bu yi nyibli □haande -mō ni ni, 'yi □bu u nu yinyre-tebli -hūohūi, e yi 'sii 'u □nu yi, 'ki 'u 'a dionu ye', 'ki -bati 'ye ni klō □nu.

¹⁷ 'E mō □han-ti, nyiblo ni -do, nō- nu de 'kuku, 'kukub 'e kōō ke nyibli a pepe win ki, nyiblo ni -do a 'mu, 'a -ti. Kee, nyiblo -bi -mu', -e mō -Yusu 'Klisu, 'a -kuan ni 'dō. Nyibli -mu', Nyisua ni □haande -hūohūi -mō, 'ti-, -u 'sii 'u yi, 'ki 'u□u ye', -Yusu 'Klisu a -ti, u di kō 'klō yrayru, -e 'ye ni -we 'li, 'ti-, u di 'wi bodiōpu kō 'kūnpu 'hūen- yi. -E -bi -tebli a pepe a 'mu, -Yusu 'Klisu a -ti □niō, Nyisua 'e ni -a mō□ō -mō.

¹⁸ 'A -ti, -a yi□i 'ni 'ye, -e mō, Nyisua a -bati klō nyibli a pepe ni, nyiblo ni -do, -e mō Adamu a de 'kuku a -ti. Kee, nyiblo ni -do -bi -mu', -e

mɔ -Yusu 'Klɪsɔ, -ε nu ɔhaandε, ε yɪ -hεε nyibli a pεpε, -bati 'nɪ ɔha ɔnɔ klɔ, 'ε yɪ ɔnɔ ɔhaan'klɔ -nyi.

¹⁹ Ε mɔ -tεε, Nyibli -hɔɔhɔɪ -hε -tɪ'wlanyɔ, -kɔtɪ nyiblo nɪ -do 'yɪ 'ɔ Nyɪsɔa 'ɔ ɔtuu -nɪ. Kεε, nyiblo nɪ -do -bɪ -mɔ', -ε mɔ -Yusu 'Klɪsɔ, ε nu ɔo nɪ, nyibli -hɔɔhɔɪ 'ɔ 'sɪi 'ɔ yɪ, 'kɪ 'ɔ Nyɪsɔa ye', -kɔtɪ ε nɔ- -mɔ -bɪ, ε ɔtuu 'ɔ Nyɪsɔa nɪ.

²⁰ Nyɪsɔa -nyi nyibli tete nɪ, -ε di ɔe nu, ɔ 'mɔ ɔɔ yru, -ε mɔ, 'waa yɪnyre-teblɪ -hɔ nɪ. 'Bɔ mɔ, ɔba yɪ ɔtɪ nɪ yruɪ, -ε mɔ, -aan yɪnyre-teblɪ -hɔ -nɪ, -ε -bɪ -a yruɪ ɔe nɪ -wε, -ε mɔ, Nyɪsɔa a ɔhaandε, ε nu -a mɔ -mɔ, 'kɪ 'lɪ dadɔke 'kwli, ε bɪi kɪ, 'ε -hɪ 'ɔ -aan yɪnyre-teblɪ 'ɔ.

²¹ -Tε dε 'kuku ni la, 'ε kɔɔ la nyibli win kɪ, 'tɪ- 'ε 'lɪlε la ɔnɔ lε, kε- Nyɪsɔa a ɔhaandε ni, 'ε kɔɔ nyibli win kɪ, 'tɪ- 'ε yɪ 'ɔ ɔnɔ yɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'ɔ 'a dɪɔnɔ ye', -a 'mɔ 'klɔ yrayrɔ, -ε 'yε nɪ -wε 'lɪ kɔ. -Aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ, nɔ- kla 'hru a 'mɔ yɪ.

6

-A kɔ -Yusu 'hɔɛn-, -a 'kɔ nɪ, ɔa 'hri 'klɔ

¹ -Baklε, nyiblo ɔdɔ di 'nɪ 'betɪ -nɪ: «'Bɔ mɔ, 'bɔ nɪ 'mɔ lε, ɔbɪ -ba 'cɪbɪ 'ɔ dε 'kuku a nunuo, -ε di ɔe nu, Nyɪsɔa a ɔhaandε, ε ni -a mɔ -mɔ, 'kɪ 'lɪ dadɔke 'kwli, ε 'mɔ klε -bɪi -nɪ dε?»

² 'Klɔ -mɔ 'klɔ. Ε 'nɪ -nɪ ɔtɪ 'mɔ lε nɪ. Ε 'wɪ yɪ, -a 'kɔ nɪ, 'kɪ 'ɔ dε 'kuku -mɔ'. Dε 'kuku 'yɪ 'kɪ yɪ -blεε -nɪ, bɔ kɔɔ nε -a mɔ win kɪ dε. -A 'yɪ yɪ -blεε -nɪ, -ba 'cɪbɪ 'ɔ dε 'kuku a nunuo.

³ ɔBɪ a 'yɪ ɔtɪ -yɪ, -ε mɔ, -tε ɔ pɔ -a mɔ 'nie 'lu, -a kɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hɔɛn-, -a -mɔε nɪ. Ε ɔhen 'nyre, -tε ε nu la, 'ε 'kɔ la, kε- -a -nu, ɔa 'kɔ -wε.

4 -Է -bɪ -tɛ v nu la 'v 'a 'v-hɪhɪa, -aan 'mumu, kɛ- v nu 'v -aan 'v-hɪhɪa -wɛ, -ɛ di□e nu, -aan 'Baɪ Nyɪsɜa 'mɜ -a mɜ 'klo yrayrv -nyɪ, -tɛ ɛ -nu, 'ɛ -ha 'lɪ -Yusu 'Klɪsɜ 'kɜkɜnyibli 'nyɪ, 'ɛ -nyɪ□e 'klo yrayrv, 'kɪ 'lɪ 'a -tɪ a 'yɪ'boɜɜa a 'kɪ 'kwɪ.

5 'A -tɪ, -aan 'kɜkɜs 'wɪ- 'a 'kɜkɜs yɪ. -ɛ -bɪ ɛ kɜ -a mɜ 'hɜɛn-, -a -mɜɛ nɪ. -Tɛ Nyɪsɜa -nu, 'ɛ -ha 'lɪ□ɪ 'kɜkɜnyibli 'nyɪ, 'ɛ -nyɪ□e 'klo yrayrv, kɛ- ɛ di nu, ɛ 'mɜ 'lɪ -a mɜ 'kɜkɜnyibli 'nyɪ -ha -wɛ, 'tɪ- ɛ 'mɜ -a mɜ 'klo yrayrv -nyɪ.

6 -Ba kɜ 'a lɛyuyruo, -ɛ mɜ, -tɛ -Yusu 'Klɪsɜ 'kɜs la 'v tugbɛ 'yɪe, -aan 'klo 'ka, -a nɪ la, Nyɪsɜa kɜɜ la 'v□v tugbɛ 'yɪe -wɛ, -ɛ di□e nu, -aan 'klo 'ka a 'mɜ, ɛ 'mɜ bɜ -wɛ, -a 'nɪ □ha 'kɪ dɛ 'kuku a □koyo' pa de,

7 -ɛ nu□o, 'bɜ mɜ, nyiblo a 'klo 'ka 'bɜ 'kɜ, dɛ 'kuku 'yɪ 'kɪ□ɪ 'kɪ kɪ -kɜɜ -nɪ de.

8 -Tɛ -a 'kɜ, -a kɜ -Yusu 'Klɪsɜ 'hɜɛn-, -a yɪ□e nɪ, -ɛ mɜ, ɛ kɜ -a mɜ 'hɜɛn-, -a di nɪ 'klo.

9 -A yɪ□e nɪ -wɛ, -ɛ mɜ, -Yusu 'Klɪsɜ -hɜn 'lɪ 'kɜkɜnyibli 'nyɪ nɪ, 'ɛ 'hɪ 'klo. 'Klo -mɜ 'klo, ɛ 'nɪ 'kɜ□v 'kɪ nɪ de. 'Kɜkɜs 'yɪ 'kɪ□ɪ 'kɪ kɪ -kɜɜ -nɪ de.

10 Է 'kɜ nɪ, -ɛ di□e nu, dɛ 'kuku 'nɪ □ha -a mɜ 'kɪ kɪ -kɜɜ -nɪ. 'A 'kɜkɜs mɜ 'wɜ nɪ -do, ɛ 'yɪ 'wɪ nɪ 'hɜɛn 'pa-. -ɛ -bɪ -tɛ tɪ nɛ -bɜ, -tɛ ɛ tɛ yɪ bɜ, 'kɪ ɛ nɪ 'v Nyɪsɜa 'hɜɪ. Է kɜ Nyɪsɜa 'hɜɛn-, v -mɜɛ nɪ.

11 -Է -bɪ 'kɪ 'v 'a mɜ -mɜ, dɛ nɪ -do, ɛ nɜ- □nɪo. Ba kɜ 'a yɪyɪe, -ɛ mɜ, a 'kɜ nɪ, 'kɪ 'v dɛ 'kuku -mɜ. Dɛ 'kuku 'yɪ 'kɪ 'a mɜ 'kɪ kɪ -kɜɜ -nɪ. Ba yɪ□e -wɛ, -ɛ mɜ, a nɪ 'klo, a kɜ Nyɪsɜa 'hɜɛn-, 'a -mɜɛ -wɛ, -kɜtɪ a kɜ -Yusu 'Klɪsɜ 'hɜɛn-, a -mɜɛ nɪ.

12 -Է -bɪ -tɛ ɛ nɪ 'mɜ lɛ, a 'nɪ 'wɛɛn 'lɪ□ɪ kɪ,

'klo -mɔ 'klo, 'ki de 'kuku bu kɔɔ ne 'a mu 'kli ki. Yinyre-tebli -mu', 'aan □wli -huɛ, a 'ni 'kuɛɛ 'li□i □wien. Bu bi 'li 'a mu 'kwli, -ɛ mɔ, a di 'ni 'ku.

¹³ Yruyru, a 'ni 'wɛɛn 'li□i ki de, 'ki de 'kuku bu 'ye 'hru, 'ki 'li 'a mu 'li, 'ki ba nu de -huan. Kɛɛ, de, a kɔ ba nu, ba -nyi 'aan dɔɔnu Nyɔsua, -kotɔ ɛ 'wi yi, a 'ku ni, 'ti- 'a 'hri 'klo, 'ki 'li 'klo yrayru 'kwli. Ba -ha 'aan dɔɔnu pɛpɛ, 'ki 'u Nyɔsua -mɔ, ɛ 'mu 'li 'a mu 'li -naa -ni, a 'mu 'a -kuan nu.

¹⁴ 'A -ti, de 'kuku 'ni 'kɔɔ 'li 'a mu win ki de, -kotɔ ɛ 'yi tete a 'u□tuule 'pa-, ɛ 'ni -nu□o li□i, a 'ni 'sii□e 'u yi, 'ki 'u Nyɔsua ye'. Kɛɛ, Nyɔsua nu 'a mu □haandɛ -mɔ, 'ki 'li dadɔke 'kwli. ɛ nɔ- nu□o, 'a 'sii 'u yi, 'ki 'u Nyɔsua ye'.

-A mɔ Nyɔsua a □koyo

¹⁵ -Bakɛ, nyiblo □du di□e 'ni hla, -ɛ mɔ: «Nyɔsua a □haandɛ -mu', ɛ ni -a mu -mɔ, 'ki 'li dadɔke 'kwli, nɔ- wɛ -a mu, ɛ 'yi tete a 'u□tuule 'pa-, ɛ 'ni -wa□a li -a mu. -Tɛ ɛ ni 'mu lɛ, -ɛ -bi -a kɔ 'hru, 'ki -ba nu de 'kuku.» 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni: 'Uɔn-, ɛ 'yi 'mu lɛ -ni.

¹⁶ Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, 'ba -nyi 'aan dɔɔnu nyiblo, 'ba pu lɛ, a di 'u□u 'ni □tuu -ni, -ɛ -bi a -hɛ nyiblo a 'mu, 'a □koyu. 'Bu mɔ de 'kuku, 'bu kɔɔ ne 'a mu win ki, -ɛ -bi a mɔ de 'kuku a □koyo, -ɛ -bi a blɛɛ 'kukuu yi. Kɛɛ, 'bu mɔ, 'ba yi 'u Nyɔsua ni □tui -ni, -ɛ -bi a mɔ Nyɔsua a □koyo, 'ti- ɛ di 'u 'a mu yi 'ni 'sii -ni, 'ki 'u 'a dɔɔnu ye'.

¹⁷ Ti -hi la, a mɔ la de 'kuku a □koyo. Kɛɛ, Nyɔsua a 'wio, -kotɔ 'a -ti a -tɛɛ -mu', u tɔɔ ne 'a mu, a 'ble□e kwa -tɛɛ, 'ti- 'a □tuu 'u Nyɔsua 'u.

18 A 'yɪ 'kɪ dɛ 'kuku a ɔkoyo 'pa-. Nyɪsua ɔgbɛ 'a mu nɪ. -ɛ -bɪ ɛ nɔ- kɔ ɔkoyo a -hɛ 'kɪ, -ɛ diɔe nu, a 'mu dɛ -mu', -ɛ 'sii 'u yɪ nu.

19 'N pɪɔɪ ɔkoyo a dɛ yɪ, -ɛ diɔe nu, a 'muɔɔ lɛ yru -tɛɛ. Ti -hi la, a -ha la 'aan dɔɔnɔ nɪ pɛpɛ, 'kɪ ba nu la 'a -nɛ yɪnyredɛ ɔɔv. -Tɛ a nu la, 'a -ha la 'aan dɔɔnɔ, 'kɪ ba nu la yɪnyre-tɛblɪ, kɛ- ba nu, ba -nyi 'aan dɔɔnɔ a pɛpɛ Nyɪsua, ba mɔ 'a ɔkoyo, -ɛ diɔe nu, a 'mu dɛ -mu', -ɛ 'sii 'u yɪ nu, 'aan nunu-tɛblɪ a pɛpɛ 'mu 'lɪ yrɛ -wɛ -tɛɛ.

20 Ti -hi la a ti 'yri, -tɛ a 'tɛ mɔ la dɛ 'kuku a ɔkoyo, a 'nɪ -hieɔe la dɛ -mu', -ɛ 'sii 'u yɪ 'lu -mɔ lɛ.

21 Ti a 'mu 'yri, a ni la yɪnyre-tɛblɪ, -ɛ kɔ -tuɪ ni kɛ 'a mu. Dɛ a 'dɪ -bɪ a -ha 'lɪɔɪ 'kwli 'lɪ? -Tɛblɪ a 'mu, ɛ niɔe nɪ, nyibli 'u 'kɔkɔɪ lɛ, 'u hlɔɛ Nyɪsua -mɔ lɛ.

22 -ɛ -bɪ -tɛ ti nɛ -bɔ, a 'yɪ 'kɪ dɛ 'kuku a ɔkoyo 'pa- de. Nyɪsua ɔgbɛ 'a mu nɪ, 'a -hɛ 'kɪ 'a ɔkoyo. ɔHaandɛ a -hɛ 'lɪɔɪ 'kwli, nɔ- mɔ 'aan nunu-tɛblɪ 'sii 'u yɪ, 'tɪ- Nyɪsua di -nyi 'a mu 'kɔ yrayrɔ, -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ.

23 Nyiblo 'bɔ nu dɛ 'kuku, ɛ blɛɛ 'kɔkɔɪ yɪ. 'Kɔkɔɪ a 'mu, -ɛ mɔ Nyɪsua a -mɔlɛhlɔɔlɛ, nɔ- mɔ dɛ 'kuku a 'pɛɛɛ. Kɛɛ, Nyɪsua -mɔ -bɪ, ɛ -nyi -a mu 'kɔ yrayrɔ, -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ, 'kɪ 'lɪ dadɔkɛ 'kwli. 'Kɔ yrayrɔ a 'mu, nɔ- mɔ, -a kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsɔ 'hɔɛn-, -a -mɔɛ nɪ.

7

Tete 'yɪ 'kɪ -a mu 'kɪ kɪ -kɔɔ -nɪ de

1 'Na 'dɪayɪnɔ -na, 'a mu -mu', -u yɪ tete, 'a mu 'n yɪ 'lɪ -mɔ -hlee -nɪ. 'Bɪ a yɪɔe nɪ, -ɛ mɔ, nyiblo

-bu, -e ni 'klo, tete koo □ne 'kli ki. Kee, nyiblo 'bu 'ku, -e -bi tete 'yi□i 'kli ki -koo -ni de.

² □Bu pu□v nuƆba ko 'a nyibv 'hven- a de yi. NuƆba 'bu ko nyibv, e 'yi 'hru -ko 'ki bu hie 'v□v bu, bu mu nyibv -bi ko, 'bu mo, 'a nyibv a 'mu, 'bu 'tie ni 'klo, -koti e 'yi tete 'pa-. Kee, 'a nyibv, 'bu 'ku, -e -bi nuƆba a 'mu, e ko 'hru, 'ki bu mu nyibv yrayrv -bi ko. E 'yi □na.

³ Kee, nyibv a 'mu, bu 'tie ni 'klo, 'ti- 'a nuƆba 'bu hie 'v□v bu, 'bu ko nyibv -bi, -e -bi tete wen 'ni, e nu -wlawli. Kee, 'a nyibv 'bu 'ku, -e -bi 'hru pe 'v bu, 'ki bu mu nyibv -bi ko. E 'yi □na. 'Bu ko nyibv -bi, e 'yi -wlawli -nu.

⁴ 'Na 'diaynv -na, ke- 'aan de ni 'mu. Tete 'yi 'ki 'a mu 'kli ki -koo -ni de. E 'wi yi, a 'ku ni, -koti ti -mu' -ko 'yri -Yusu 'Klsv 'ku la, 'aan 'mumu, a 'ku la ni -we. -E -bi e no- ko 'ki 'a mu, □wi yi, -te nyibv yrayrv ni 'mu. -Yusu 'Klsv, no- Nyvsva -ha 'li 'kukonyibli 'nyi, e -ha 'klo. 'A -ti, no- koo 'ki -a mu win ki, -e di□e nu, -a 'mu yno-kvan nu, 'ki 'v□v -mo.

⁵ Ti -hi la a ti 'yri, de -mu', -aan □gbetv, -a -hve la, e no- -a ni la. Ti a 'mu 'yri, tete tve la -a mo□o ni, -e mo, de -a ni la, e mo la de 'kuku □ni□. De 'kuku a 'mu, tete too la -a mu, e no- -a -hve -ba nu la. De 'kuku a 'mu, e no- nii la 'li -a mu -kvan 'li, e no- gbe la 'li -a mu 'kukuv a 'hru wlon.

⁶ Ti -hi la a ti 'yri, tete nu la -a mu 'a □koyo -mo. Kee, -te ti ne -bv, e 'yi 'ki -a mu 'kli ki -koo -ni de. E 'wi yi, -a 'ku ni. -E -bi -te ti ne -bv, Nyvsva a -Hihiu* tve ne -a mu 'hru yrayrv, 'ki -ba nu Nyvsva a -kvan. -A 'ni -nu□o 'ki Nyvsva a -kvan

de, 'kɪ 'lɪ 'hru 'ka wɔn, -kɔtɪ ʊ 'cru la 'lɪ Nyɪsua a tetecrien 'kwli.

Tete tve ne -a mu ni, de- mo de 'kuku

⁷ -Bakɛ, nyiblo □dʊ di□e 'nɪ hla, -ɛ mɔ: «Moise* a tete, ɛ mɔ de 'kuku □nɪɔ.» 'Uɔn-, ɛ 'yɪ 'mʊ lɛ -nɪ. Tete, nɔ- tɔɔ 'mʊ, de- mɔ de 'kuku. 'Bʊ 'yɪ wɛn□ɛ 'cru, 'kɪ 'lɪ tetecrien 'kwli, -ɛ mɔ, □nɪ 'tuɔ 'lɪ -na 'bɪ a kɔkɔde ca -mɔ, 'n 'yɪ wɛn 'lɪ□ɪ -wɛ, □bʊ yɪ wɛn□ɛ, -ɛ mɔ, de a 'mʊ, ɛ mɔ de 'kuku □nɪɔ.

⁸ -Tɛ tete tɔɔ 'mʊ, -ɛ mɔ, de a 'mʊ, ɛ mɔ de 'kuku □nɪɔ, -ɛ -bɪ de 'kuku 'ye 'hru, 'kɪ 'lɪ 'mʊ 'lɪ, 'ɛ nu□o, □bʊ -hʊɛ □bʊ nu 'a -nɛ yɪnyrede, 'ɛ □tu -wlu, 'kɪ 'lɪ 'na □wɔ kɪ. Tete 'bʊ 'yɪ 'ʊ -nɪ, -ɛ -bɪ de 'kuku 'yɪ 'klɪ -kɔ.

⁹ Ti -hi la, -tɛ 'n 'ye la tete nɪ yɪ, 'na □wɔ 'nɪ -yɛɛ□ɛ la 'mʊ -tɪ. ɛ □hɛn 'nyrɛ, 'kɪ 'lɪ 'na dɪɔnʊ 'yɪ, 'n 'mʊɛ la Nyɪsua yrɛ; ɛ 'wɪ yɪ, 'n nɪ la 'klɔ. Kɛɛ, -tɛ 'n yru Nyɪsua a tete lɛ, -ɛ -bɪ 'n -hʊɛ □bʊ □tu de 'kuku a nunuo -wlu, 'ɛ nu□o, 'nɪ hlɔɔ Nyɪsua -mɔ lɛ; ɛ 'wɪ yɪ, 'n 'kʊ nɪ.

¹⁰ Nyɪsua -nyi nyibli tete nɪ, -ɛ di□e nu, ʊ 'mʊ □haan'klɔ kɔ. 'Mɔ -bɪ, tete a 'mʊ, ɛ 'klɔ 'mʊ nɪ. 'A -tɪ, 'n blɛɛ 'kɔkɔɔ yɪ.

¹¹ -Tɛ 'n 'wɪn la tete a 'mʊ, -ɛ -bɪ de 'kuku 'ye 'hru, 'kɪ 'lɪ 'mʊ 'lɪ, 'ɛ kaa 'mʊ, 'nɪ nu yɪnyrede. -ɛ -bɪ 'n blɛɛ 'kɔkɔɔ yɪ, de 'kuku a -tɪ.

¹² 'A -tɪ, 'kɪ tete -hɔn 'lɪ Nyɪsua -mɔ. 'A -nɛ tetebʊ 'sɪi 'ʊ yɪ, 'tɪ- 'ɛ nɔ yɪ.

¹³ □Bɪ ɛ □hɛn 'nyrɛ, -ɛ mɔ, □haandɛ, -ɛ mɔ tete, ɛ 'la 'mʊ nɪ? 'Uɔn-, ɛ 'yɪ lɛ -nɪ. De -mʊ', -ɛ 'la 'mʊ, nɔ- mɔ de 'kuku. De 'kuku a 'mʊ, 'kɪ ɛ naa 'lɪ □haandɛ, -ɛ mɔ tete 'kwli, 'ɛ 'la 'mʊ. Kɛ- ɛ nɪ

'mυ, -ε di□e nu, -a 'mυ□υ yi -tεε, -ε mω, δε 'kuku mω δε 'kuku □nιω. 'A -ti, -tε tete pι λε, nyiblo 'nι 'nuo 'li δε 'kuku, -a yι□ι 'nι 'ye, -ε mω, δε 'kuku nyre yι, 'ε -hi 'υ 'a -nε □dedede 'υ.

-A -hυε -ba nu □haandε, kεε, yinyredε, nω- a ni

¹⁴ -A yι□e nι, -ε mω, 'kι tete -hωn 'li Nyιsυa -mω, kεε, 'mω -bι, 'n 'yι 'kλι -kω, 'nι -hε δε 'kuku a □koyu.

¹⁵ 'Nι -yru□o li δε -mυ', 'n ni λε. 'Nι -nu□o li δε -mυ', 'n -hυε, kεε, δε -mυ', 'n 'ye nι -hυa, ε nω- 'n ni.

¹⁶ -Tε 'n ni δε -mυ', 'n 'ye nι -hυa, ε tυε 'mυ nι, -ε mω, 'n yru□o λε, -ε mω, tete mω □haandε □nιω. 'N kω tete 'hυen-, -a pε nι.

¹⁷ 'A -ti, yinyredε -mυ', 'n ni, ε 'yι 'mω 'pa-, 'nι -nu□o li□ι, kεε, δε 'kuku, -ε nι 'li 'mυ 'li, ε nω- 'tui 'mυ, 'nι ni yinyredε a 'mυ.

¹⁸ 'Mω -bυ, -ε mω -ti'wlanyω, 'n yι□e nι, -ε mω, 'kι 'li 'mυ 'li, □haandε 'yι 'li -nι. 'N -hυε□ε nι diaktι, 'kι □bυ nu wen □haandε, kεε, 'n 'yι 'kλι -kω, 'kι □bυ nu□o.

¹⁹ 'A -ti, □haandε -mυ', 'n -hυε □bυ nu, 'nι -nu□o li□ι. Kεε, yinyredε -mυ', 'n 'ye nι -hυa, ε nω- 'n ni.

²⁰ Δε -mυ', 'n 'ye nι -hυa □bυ nu, 'bυ mω, 'nι yι□ι nι ni, ε □hen 'nyre, ε 'yι 'mω 'pa-, 'nι -nu□o li□ι, kεε, δε 'kuku -mυ', -ε nι 'li 'mυ 'li, ε nω- 'tui 'mυ, 'nι ni□e.

²¹ 'A -ti, δε 'n yι 'ye, 'a -nε ti, nω- mω: 'Bυ mω, 'nι -hυε □bυ nu □haandε, yinyredε nι -do, nω- 'n -we 'li □bυ nu.

22 Ɛ Ɔhen 'nyre, 'kɪ 'lɪ 'na Ɔwɔ a pɛpɛ kɪ, 'n -hɔɛ wɛn Ɔɛ ni, Ɔbu Ɔtuu wɛn 'v Nyɪsɔa a tete 'v.

23 Kɛɛ, 'mɔ -bɔ, -ɛ mɔ -tɪ'wlanyɔ, 'n yɪ Ɔɪ ni 'ye, -ɛ mɔ, Ɔwɔ -hɔan ni 'lɪ 'mɔ 'lɪ. ƆWɔ -hɔan a 'mɔ, ɛ kɔ Ɔhaan Ɔwɔ 'hɔɛn-, v 'yɪ -pɛ. ƆWɔ -hɔan a 'mɔ, ɛ nu 'mɔ dɛ 'kuku a Ɔkoyu -mɔ.

24 Dɛ- kɔ 'na nyaɪ Ɔti 'mɔ lɛ 'lɪ? Dɛ 'kuku -ni 'lɪ 'na Ɔwɔ kɪ, 'kɪ ɛ gbɛ 'lɪ 'mɔ 'kɔɔlɛ'. Nyiblo a 'dɪ -bɪ, -ɛ di 'mɔ Ɔgbɛ 'lɪ?

25 Nyɪsɔa a 'wio. Ɛ nɔ- naa 'lɪ -Yusu 'Kɪsɔ 'lɪ, 'ɛ Ɔgbɛ 'mɔ, 'kɪ 'lɪ dɛ 'kuku a 'kɪ bɔ.

-Tɪ 'n -hɔɛ Ɔbu hla wɛn, ɛ nɔ- mɔ: 'na Ɔhaan Ɔwɔ -hɔɛ bɔ Ɔtuu 'v Nyɪsɔa a tete 'v. Kɛɛ, 'na Ɔwɔ -hɔan -hɔɛ bɔ kɔɛ dɛ 'kuku Ɔwien.

8

-Ba -ha Nyɪsɔa a -Hihuu* mɛ lɛ, bɔ naa nɛ -a mɔ

1 'A -tɪ 'kɪ, nyibli -mɔ', -v kuo -Yusu 'Kɪsɔ Ɔwɔ yɪ, 'kɔ -mɔ 'kɔ, Nyɪsɔa a -bati 'yɪ 'lɪ Ɔɪ 'lɪ -wɛ, bɔ kɔ Ɔnɔ,

2 -kɔtɪ -tɛ ti nɛ -bɔ, Nyɪsɔa a -Hihuu a 'kɪ, nɔ- nɛɛ nɛ -a mɔ. -Hihuu a 'mɔ, nɔ- yɪ -a mɔ 'kɔ yrayrɔ -nyi, kɔ, nɔ- ni Ɔɛ, -a kɔ -Yusu 'Kɪsɔ 'hɔɛn-, Ɔa -mɔɛ. -Hihuu a 'mɔ a 'kɪ, nɔ- nu Ɔo, 'kɪ dɛ 'kuku a 'kɪ 'yɪ 'kɪ -a mɔ win kɪ -kɔɔ -ni dɛ. Dɛ 'kuku a 'kɪ a 'mɔ, nɔ- gbɛ 'lɪ nyibli 'kɔɔlɛ', ɛ Ɔhen 'nyre, Nyɪsɔa a -mɔlɛhlɔɔlɛ.

3 Moise a tete 'yɪ la 'kɪ -kɔ, 'kɪ bɔ -wɛ la dɛ 'kuku a 'kɪ bɔ, -kɔtɪ -a mɔ -tonyibli, -a 'yɪ 'kɪ -kɔ, 'kɪ -ba Ɔtuu 'v tete a 'mɔ 'v. Kɛɛ, dɛ -bɔ, tete 'yɪ la 'lɪ nunuo 'lɪ -wɛ, Nyɪsɔa, nɔ- nu Ɔo. -Tɛ ɛ nu 'a nunuo, ɛ nɔ- -bɔ: Ɛ lee 'nɛ- 'a 'Yu -Yusu 'Kɪsɔ 'kɔ

ki, -Yusu 'Klɪsɔ a 'mɔ, 'ɛ -hɛ -tonyiblo. 'A -plahɔ
'wɪ- -a mɔ dɛ'kukununyɔ a -plahɔ yɪ, kɛɛ, ɛ 'yɪ
dɛ 'kuku -nu, 'klɔ -mɔ 'klɔ. ɛ di la nɪ, ɛ 'mɔ la 'kɔ
-aan dɛ 'kuku a -tɪ. 'A 'kɔkɔɔ tɔɛ ɔnɛ nyibli nɪ,
-ɛ mɔ, Nyɪsɔa yraa dɛ 'kuku nɪ. Nɔ- nu ɔ, yɔ, yɔ,
Nyɪsɔa di wen -a mɔ lɛ -pɔɔ -nɪ, -Yusu, nɔ- ɛ pɔɔ
ɔnɛ lɛ.

⁴ Nyɪsɔa nu ɔ nɪ, -ɛ di ɔ nɪ, -a 'mɔ 'klɪ kɔ pɛpɛ,
dɛ -mɔ', 'a tɛtɛ tɔɛ nɛ -a mɔ, -a 'mɔ ɔ nu. -A 'nɪ
-kɔɛ ɔ 'kɪ -aan dɪɔnɔ a 'lulɛ-hihie ɔwien lɛ, -ɛ mɔ
-aan ɔwɪ 'kɪ, kɛɛ, Nyɪsɔa a -Hihiu, nɔ- -a -hɛ mɛ
lɛ, 'kɪ bɔ naa nɛ -a mɔ, 'ɛ nɪ ɔ, ɔa kɔ 'klɪ, 'kɪ -ba
ɔtuu 'ɔ Nyɪsɔa a tɛtɛ 'ɔ.

⁵ Nyibli -mɔ', -ɔ yɪ 'waa dɪɔnɔ a 'lulɛ-hihie
ɔwien lɛ kɔɛ, dɛ -mɔ', 'waa ɔgbɛtɔ, ɔ -hɔɛ, ɛ nɔ-
ɔ ɔmɔɛ lɛ 'a -nɛ ti. Kɛɛ, nyibli -mɔ', -ɔ yɪ Nyɪsɔa
a -Hihiu ɔwien lɛ kɔɛ, ɔ nu- -mɔ -bɪ, dɛ -mɔ',
Nyɪsɔa a -Hihiu -hɔɛ, ɛ nɔ- ɔ ɔmɔɛ lɛ 'a -nɛ ti.

⁶ Nyibli -mɔ', -ɔ yɪ 'waa 'lu-mɔɛ-hie-tɛblɪ
ɔwien lɛ kɔɛ, 'a -nɛ ti, 'hru -mɔ', -ɛ kɔ wɔn ɔ
nɪ 'ɔ, ɛ nɔ- mɔ 'kɔkɔɔ a 'hru. Kɛɛ, nyibli -mɔ', -ɔ
yɪ Nyɪsɔa a -Hihiu a -tɛblɪ 'lu -mɔ lɛ -hie, Nyɪsɔa
yɪ -nyɪ ɔnɔ 'klɔ yrayɔ kɔ plɔ a bleɛɛ,

⁷ -ɛ nu ɔ, nyibli -mɔ', -ɔ yɪ 'waa
'lu-mɔɛ-hie-tɛblɪ ɔwien lɛ kɔɛ, ɔ nu- yraa
Nyɪsɔa. ɔ 'nɪ ɔtuu ɔ 'ɔ Nyɪsɔa a tɛtɛ 'ɔ, 'ɔ
'yɪ 'klɪ -kɔ, 'kɪ bɔ ɔtuu 'ɔ tɛtɛ a 'mɔ 'ɔ.

⁸ Nyibli -mɔ', -ɔ yɪ 'waa ɔwɪ 'kɪ ɔwien lɛ kɔɛ,
ɔ 'nɪ -bleɛ ɔ lɪ Nyɪsɔa a plɔ.

⁹ 'A mɔ -mɔ -bɪ, a 'nɪ -kɔɛ ɔ lɪ 'aan ɔwɪ 'kɪ
ɔwien lɛ, kɛɛ, Nyɪsɔa a -Hihiu, nɔ- a yɪ ɔwien lɛ
kɔɛ, -kɔtɪ Nyɪsɔa a -Hihiu a 'mɔ, 'kɪ ɛ nɪ 'ɔ 'a mɔ
ke'. Nyiblo 'bɔ nɪ 'ɔ, Nyɪsɔa a -Hihiu a 'mɔ, -ɛ mɔ

-Yusu 'Klɪsɔ a -Hihiu -wɛ, 'bɔ 'yɪ 'vɔv ke' -nɪ, -ɛ -bɪ ɛ 'yɪ -Yusu 'Klɪsɔ a nyiblo 'pa-.

10 -Yusu 'Klɪsɔ 'bɔ nɪ 'lɪ 'aan ɔwɪ kɪ, -ɛ -bɪ 'a -Hihiu yɪ -nyi 'a mɔ 'kɔ yrayrɔ, -ɛ nuɔ, Nyɪsɔa 'sii 'v 'a mɔ yɪ, 'kɪ 'v 'a dɔɔnɔ ye'. Kɛ- ɛ nɪ 'mɔ, 'ye ɔbɪ 'aan -plahɔ di 'kɔ, dɛ 'kuku a -tɪ.

11 'Ya 'v 'lu dɛ, Nyɪsɔa a -Hihiu, -ɛ -ha 'lɪ -Yusu 'Klɪsɔ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, -ɛ -haɔa 'kɔ, -Hihiu a 'mɔ, 'bɔ nɪ 'v 'a mɔ ke', -ɛ -bɪ ɛ mɔ ɔhan-tɪ, Nyɪsɔa nɪ -do a 'mɔ, nɔ- di 'lɪ 'a mɔ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ -ha -wɛ, 'tɪ- ɛ 'mɔ 'a mɔ 'hɔ yrayrɪ -nyi. ɛ diɔe 'nɪ nu, 'kɪ 'lɪ 'a -Hihiu -mɔ', -ɛ nɪ 'v 'a mɔ ke' a 'klɪ 'kwɪ.

12 'A -tɪ, 'na 'ɔɔayɪnɔ -na, -a blɛɛ yɪ, -ba nu dɛ -mɔ', Nyɪsɔa a -Hihiu -hɔɛ. Dɛ -bɔ, -aan ɔwɪ 'kɪ -hɔɛ, -a 'yɪ 'a nunuo -kɔ.

13 'Bɔ mɔ, 'ba yɪ dɛ -mɔ', 'aan ɔwɔv 'ka -hɔɛ nɪ ni, -ɛ -bɪ a hlɔɔ Nyɪsɔa -mɔ lɛ, ɛ 'wɪ yɪ, 'kɪ a nɪ 'lɪ 'kɔkɔv a 'hru wɔn. Kɛɛ, 'bɔ mɔ, 'ba -ha Nyɪsɔa a -Hihiu mɛ lɛ, bɔ -ha 'lɪ yɪnyre-tebli -mɔ', -ɛ nɪ 'lɪ 'aan ɔwɪ klɛ, -ɛ -bɪ a di kɔ 'kɔ yrayrɔ.

14 Nyibli a pɛpɛ -mɔ', -v -hɛ Nyɪsɔa a -Hihiu mɛ lɛ, 'ɛ nɛɛ ɔnɔ, nɔ- mɔ Nyɪsɔa a 'yonɔ.

15 -ɛ -bɪ Nyɪsɔa a -Hihiu a 'mɔ, ɛ 'nɪ -nuɔ lɪ -a mɔ ɔkoyo -mɔ', -v yɪ huannɔ pie -mɔ, kɛɛ, ɛ ni -a mɔ Nyɪsɔa a 'yonɔ -mɔ, 'tɪ- 'ɛ niɔe, ɔa pɪ lɛ, -ɛ mɔ, Nyɪsɔa, nɔ- mɔ -aan 'Baɪ.

16 Nyɪsɔa a -Hihiu tɔɛ ɔnɛ -a mɔ nɪ, 'kɪ 'lɪ -aan ɔwɪ kɪ, kɔ, ɔa yɪɔe, -ɛ mɔ, 'ɛ mɔ ɔhan-tɪ, -a mɔ Nyɪsɔa a 'yonɔ ɔnɔ.

17 -Tɛ -a mɔ Nyɪsɔa a 'yonɔ, 'a -tɪ, yɪnɔ-tebli -mɔ', ɛ ɔtu bɔ, 'kɪ 'v -a mɔ -mɔ, ɛ di -a mɔɔ 'nɪ -nyi. -A kɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hɔɛn-, -a mɔ ɛ diɔe -nyi, -kɔtɪ -tɛ -Yusu 'Klɪsɔ nu ɔhɔɛn a 'yiye, kɛ- -a ni

□hιven a 'yiye -we. -ε -bι 'kι, -a kω -Yusu 'Klιsu 'hven-, -a di kω -tι a 'yi'bubba.

□*Haande -mv', -a yi -ple*

¹⁸ 'N pu□v □han-tι, -ε mω, □hιven -bu, -a yi 'ye ti -bu 'yri, ε mω δε 'cιmιε. Nyιsua a -tι a 'yi'buaλε, ε di -a mv -nyi, ε kω □hιven a 'mv 'hven-, υ 'yι 'lι yre 'mumυe -nι. -Tι a 'yi'buaλε a 'mv, ε di 'nι 'bua, ε 'mv 'υ □hιven a 'yiye 'υ -hi.

¹⁹ 'Klω a pepe yi -ple -nyrōwō -mv', -ε kω 'kwli Nyιsua di 'υ 'a 'yonυ pepe' -puυ -nι, -ε di□e nu, nyibli a pepe 'mv Nyιsua a 'yonυ a -tι a 'yi'buaλε 'ye.

²⁰ -Tebhι a pepe, Nyιsua -nu, 'kι ε nι 'lι 'kukυυ a 'klι bu. ε di -we bu. Nyιsua a nunu-tebhι a 'mv, ε 'yι□ι -hva, 'kι bu nι wen 'lι 'kukυυ a 'klι bu, keε, Nyιsua, nō- -ha 'lι □nυ 'a dabυ 'nyι, -tonyibli a δε 'kuku a -tι.

²¹ Nyιsua a nunu-tebhι a 'mv, υ yi□e nι, -ε mω, ε di kω -nyrōwō □dυ, Nyιsua 'mv □nυ □gble, 'kι 'lι 'kukυυ a 'klι bu, 'tι- ε 'mv □nυ wa. -Te Nyιsua di nu, ε 'mv 'lι 'a 'yonυ 'kukυυ a 'klι bu -ha, 'tι- ε 'mv □nυ -tι a 'yi'buaλε -nyi, ke- ε di nu -we, ε 'mv 'lι 'a nunu-tebhι 'kukυυ a 'klι bu -ha, 'tι- ε 'mv □nυ -tι a 'yi'buaλε -nyi.

²² -A yi□e nι, -ε mω, kvε 'lι 'a -wlu□tuule 'yie bu, -bu ye ti -bu kι, Nyιsua a nunu-tebhι a 'mv, υ nι nyai λε, 'tι- 'υ yi □hιven 'ye, 'υ 'wι- nuγba yi, -ε yi □gbuγbla a □hιven 'ye.

²³ ε 'yι Nyιsua a nunu-tebhι nι -do 'pa-, υ 'nι -nu□o nyai λε, -aan 'mumu, -υ mω yi-henyibli, ε -nyi 'a -Hihiu*, -a nι nyai λε -we, 'kι 'lι -aan □wli kι. Keε, -nyrōwō -kω 'kwli ε di 'υ -a mv pepe' -puυ

-ni, ε di -nyi -a mu 'huɪ yrayri. -Nyrɔwɔ a 'mu, ε nɔ- -a yi -ple diaki.

²⁴ Nyɪsua wa -a mu ni, keε, -tebli a pepe, ε di -a mu -nyi, -a 'tiε 'ye□ε ni kuε. Keε, -a kuo □ne □wɔ yi, -ε mɔ, -a di□e 'ni kɔ. De -bu, -a kuo □wɔ yi, kɔ, -a yi -ple, -ε mɔ, -a di□e 'ni kɔ, de a 'mu, 'bu mɔ, □ba yi wen□ε ni 'ye, -ε -bi -a 'yi wen 'ki□i □wɔ yi -kuo -ni, -kɔti -a we 'a kɔkɔ -mɔ. Nyiblo 'bu kɔ de, 'hru 'yi 'ki 'u bu -pe, 'ki bu kuo □ne □wɔ yi, kɔ, bu -ple□e, -ε mɔ, de a 'mu, ε di□e 'ni kɔ.

²⁵ Keε, de -mu', -a 'yεε ni kuε, ε nɔ- -a kuo □wɔ yi, □a yi□i -ple. -ε -bi -a kɔ □wɔ a 'liɔ, □a yi□i -ple.

²⁶ -ε -bi 'ki, Nyɪsua a -Hihiu, nɔ- yi -a mu -heε -ni, -a mu -bu, -u 'yi 'kli -kɔ. -Te -a di Nyɪsua a diɔa nu, -a 'yi□i -yi. Keε, Nyɪsua a -Hihiu a 'mu, nɔ- yi 'li Nyɪsua -mɔ -hlee -ni, 'ki 'u -aan -ta', 'ki 'li 'a □wɔ a pepe ki. -Te ε ni 'a diɔa, ε -hi 'u -tonyiblo a win ni.

²⁷ Nyɪsua yi de -mu' ni, -ε ni 'li -tonyiblo a □wɔ ki, 'ε yi de -mu', 'a -Hihiu -huε -we, -ε nu□o, 'a -Hihiu a 'mu, ε de Nyɪsua, 'ki 'u -Yusu a nyibli a -ta', □wi yi, -te Nyɪsua ni 'a -huhua.

²⁸ Nyibli -mu', -u nuε Nyɪsua, 'ti- Nyɪsua a 'mu, ε -da, 'ki bu nu 'a -kuan, -a yi□e ni, -ε mɔ, 'a -ne de, -ε yi 'u nyre, 'ki 'u □nu -mɔ, Nyɪsua ni□e ni, □haandε 'ε -hwen 'li□i 'kwli,

²⁹ -kɔti kuε la 'li bu, nyibli -mu', Nyɪsua -ha 'li, ε pu □nu 'kiɔa ki, u 'mu -Yusu yi 'wi, -ε di□e nu, 'a 'Yu a 'mu, ε 'mu Yi-heyu' pa, 'ki 'li 'yonu -huhuhɪ 'nyi.

30 Nyibli -mu', ε pu 'kɔɔa kɔ, ε da □nu nu, -ε di□e nu, υ 'mu 'a nyibli' pa. Nyibli -mu', ε -da, ε 'sii 'b □nu yɔ, 'kɔ 'b 'a dɔɔnu ye'. Nyibli -mu', ε 'sii 'b yɔ, ε di -nyi □nu 'a -tɔ a 'yɔ'buale.

Nyɔsua a nuɛɛ, ε -hi 'b 'a -nɛ dɛ ni

31 -ɛ -bɔ -tɛ ε ni 'mu ɛ, -bɔ' -a di 'kɔ pu de 'lɔ' -Tɛ Nyɔsua kɔ -a mu 'hɔɛn-, -a -pɛ, nyiblo □du 'yɔ 'lɔ□ɔ 'lɔ -wɛ, bu -ha 'b -a mu 'hru wɔn.

32 Nyɔsua -ha 'a 'Yu ni -do nu, 'kɔ bu lee 'nɛ□ɛ 'kɔ kɔ, -ε di□e nu, ε 'mu 'ku, 'kɔ 'b -aan pɛpɛ a -ta'. -Tɛ Nyɔsua -nyi -a mu 'a 'Yu, -ε -bɔ ε mɔ □han-tɔ, ε di -nyi -a mu 'a -nɛ □haandɛ □du -wɛ, 'kɔ 'lɔ dadɔke 'kwli.

33 -A mu -bu, Nyɔsua pu 'kɔɔa kɔ, 'kɔ -ba -hɛ 'a nyibli, nyiblo □du 'yɔ 'lɔ□ɔ 'lɔ -wɛ, bu yɛɛ nɛ -a mu -tɔ, -kɔtɔ Nyɔsua a □gbɛtɔ, nɔ- 'sii 'b -a mu yɔ, 'kɔ 'b 'a dɔɔnu ye'.

34 Nyiblo □du 'yɔ 'lɔ□ɔ 'lɔ -wɛ, bu 'bɛ -aan -bati, -kɔtɔ -Yusu 'Kɔɔsɔ a 'mu, ε 'ku nu, 'kɔ 'b -aan -ta', 'tɔ- Nyɔsua 'ɛ -ha 'lɔ□ɔ 'kɔkɔnyibli 'nyɔ, 'ɛ -ha□a 'kɔ. -Yusu 'Kɔɔsɔ a 'mu, 'kɔ ε 'nɔ 'b Nyɔsua 'hɔɔ, 'ɛ dɛ Nyɔsua, 'kɔ 'b -aan -ta'.

35 -Yusu 'Kɔɔsɔ nuɛ nɛ -a mu nu. ɛ kɔ -a mu 'hɔɛn-, nyiblo □du 'yɔ 'lɔ□ɔ 'lɔ -wɛ, bu -hɔɔta -a mu yɛ, -ε di□e nu, ε 'mu -aan nuɛɛ 'kee -nɔ. 'Bu mɔ, □ba yɔ □hɔɛn ni 'ye, □ba kɔ 'kla-wliye'yɔya, kɔ, nyibli 'bu yɔ -a mu □hɔɛn ni □tui, kɔ, 'kanu 'bu yɔ -a mu ni ni, □ba 'yɔ 'hɔɔlɛpu-tebli -kɔ, kɔ, □hwle kɔ 'kɔkɔ 'bu yɛ -a mu ni mi, □bɔ -tebli a 'mu, ε □hɛn 'nyɛ, -ε mɔ, -Yusu 'Kɔɔsɔ 'yɔ 'kɔ -a mu -nuɛ -nɔ de? 'Uɔn-, ε 'yɔ 'mu ɛ -nɔ. ɛ 'tɛ nuɛ nɛ -a mu.

36 Ɛ mɔ -tɛɛ, -aan ꞑhɩvɛn a 'yiye a 'mɩ, ɛ 'wɩ-tɩ -mɩ', ɔ 'cru la 'lɩ Nyɩsbacriɛn 'kwli, -ɛ mɔ:

«Nyɩsɩa ɔ,

-mɔ kɔ -tɩ, 'a -nɛ ti, nyibli 'ɔ ꞑmɩɛ -aan 'lɩla lɛ.

'Kɩ 'lɩ -tonyibli 'yi, -a 'wɩ- blablɩ yi,

ɔ gbɛ 'lɩ 'laalɛ'.»

37 'Ye ꞑbu ɛ nɩ 'mɩ lɛ, -a yi 'bɛɛ 'lɩ 'kla-wliye'yɩya 'kwli ꞑtɩɔ pɛpɛ, 'kɩ 'lɩ -Yusu 'Kɩsɩ, -ɛ nɩɛ nɛ -a mɩ a 'klɩ 'kwli.

38 'N yiꞑɛ nɩ, -ɛ mɔ, ɛ 'yi ꞑdedede -kɔ, -bɩ di -a mɩ 'yi lɛ -hɩhɩa -nɩ, -a kɔ -Yusu 'Kɩsɩ 'hɩvɛn-, -ɛ diꞑɛ nu, ɛ 'mɩ -aan nɩɛlɛ 'kee -nɩ. Mɔ, ꞑba 'tɩɛ yi -hunhlɔn nɩ pi, -hɩv', ꞑba yi nɩ 'kɩ, ɛ 'tɩɛ nɩɛ nɛ -a mɩ. 'Kuo, kɔ 'a -nɛ 'klɩkɩnɩdɛ ꞑdɩ, kɔ kɩkɛ a -tɛblɩ kɔ -ɳɳa a -tɛblɩ 'hɩvɛn-, ɛ bi 'lɩ yi,

39 kɔ 'klɩ, -ɔ nɩ 'lɩ yakɔ 'kwli, kɔ -tɩtɩ bɩ, kɔ 'a -nɛ ꞑdedede, ɔ 'yi 'lɩꞑɩ 'lɩ -wɛ, bɩ ka Nyɩsɩa yi, 'kɩ bɩ nɩɛ nɛ -a mɩ. Dɛ -mɩ', -Yusu 'Kɩsɩ -nu, 'kɩ 'ɔ -aan -ta', ɛ tɩɛ nɛ -a mɩꞑɔ yi, -ɛ mɔ, Nyɩsɩa nɩɛ nɛ -a mɩ nɩ.

9

Dɛ -mɩ', Nyɩsɩa pɩ 'lɩ, 'kɩ 'ɔ Yisraekɩɛ, -ɔ mɔ -juukɩɛ* -mɔ

1 -Tɩ -bɩ, 'n hɩɛ, ɛ mɔ ꞑhan-tɩ ꞑnɩɔ, -kɔtɩ 'mɔ -Yusu 'Kɩsɩ a nyiblo ꞑnɩɔ, 'nɩ -nuꞑɔ hɩ. Nyɩsɩa a -Hihɩu* tɩɛ 'mɩꞑɔ nɩ -wɛ, -ɛ mɔ, 'na pɩpɩwin mɔ ꞑhan-tɩ ꞑnɩɔ, kɔ, 'na ꞑwɩɩ 'nɩ -yɛɛꞑɛ 'mɩ -tɩ.

2 'Wɛn 'nɩ, 'kla-wliye'yɩya -hi 'mɩ wɩɔn dɩakɩ, kɔ, 'na ꞑwɩɩ 'mɩɛ bɩ,

3 'kɩ 'ɔ 'na dakɔ, -ɔ mɔ Yisraekɩɛ -mɔ, -ɔ mɔ 'na 'dɩayɩnɩ a -ta'. 'Bɩ mɔ, 'hru 'bɩ pɛ wɛn 'ɔ bɩ, 'n di wɛnꞑɛ 'nɩ hɩa -wɛ, 'kɩ Nyɩsɩa bɩ pɩ wɛn 'mɩ

'jro yi, ko, bu -huhua wen -a mu yre, 'n ko -Yusu 'Klisu 'huen-, 'bu mo, 'bu -we 'li bu wa wen 'na 'diayinu -mu', -u mo Yisraeku.

4 U mo Yisrae a 'yonu a 'yonu, -e mo Yisraeku a 'bai. Nu- Nyisua pu 'kibia ki, -e di□e nu, u 'mu 'a 'yonu' pa, 'e too □nu 'a -ti a 'yi'bobua, 'e □tu 'yri a gblegble, e ko □nu 'huen-, 'e -nyi □nu tete, ko, 'e too □nu 'hru, -te u di 'a dida nu, e ko, -te u di 'u 'a 'u□tuule nu, ko, 'e lee □nu de -mu', e di nu, 'ki 'u □nu -mo'.

5 Nu- mo -aan 'bai gbagbu Abrahamu a 'yonu a 'yonu. Nu- ko 'nyi u koo 'li -Yusu 'Klisu, -e mo Nyisua a 'Yu, -e koo ne 'a -ne □dedede win ki. -Ba pu Nyisua 'nyre le 'a -ne ti. Ke- bu ni 'mu.

6 E 'yi 'nyre □hen, -e mo, de Nyisua pu la 'li, e 'yi□i -nu. De Nyisua pu la 'li, e nyre 'u ni, 'ye □bi e 'yi Yisrae a 'yonu a pepe, u 'yi Nyisua a -tee a dako a nyibli 'pa-.

7 Abrahamu, e ko la 'yonu -huhui, kee, e 'yi 'waa pepe, u 'yi Abrahamu a -tee a 'yonu 'pa-. Ti -hi la a ti 'yri, ke- Nyisua pu la Abrahamu yi: «-Na -tee a 'yonu, nu- mo -na 'yu Yisaki a 'yonu.»

8 E □hen 'nyre, 'ki 'li Abrahamu a 'yonu 'nyi, e 'yi 'waa pepe, u 'yi Nyisua a 'yonu 'pa-. Kee, -e -bi 'yonu -mu', Abrahamu -ko, □wi yi, -te Nyisua nu la 'a -huhua, u ni -do, u nu- Nyisua dee ne 'a -tee a 'yonu.

9 De Nyisua lee la Abrahamu, no- mo: «'Yru, -a di ki bi, ti ni -do -bu 'yri, 'n di 'ni di de. 'Ki Sara di 'u 'yu nyibeyu -koo -ni.»

10 Ke- e ni la 'mu, 'ki 'u Rebeka -mo'. Rebeka a 'mu, e mo la Abrahamu a 'yu Yisaki a nugba □nu. E ni la □yruyoyonu a 'kwli.

11-12 Kε- Nyɩsua pɔ la□a yɩ, ε wen: «'Hɩan, nɔ-di -huan nyɩ'ka win kɩ -kɔɔ -nɩ, -nyrɔwɔ □ɔv.» Ti -kɔ 'yri Nyɩsua hla la -tɩ a 'mɔ, Rebeka 'tɩε 'yε la □nɔ nɩ kɔε. 'A -tɩ, 'yonɔ -mɔ', ε di la kɔ, mɔ, v 'tɩε 'yε la □haandɛ nɩ nɩ, mɔ, v 'tɩε 'yε la dɛ -huan nɩ nɩ -wɛ. Kε- Nyɩsua nu la□a, -ε di□e nu, ε 'mɔ la□a nyibli -tɔɔ -nɩ, -ε mɔ, dɛ -mɔ', ε -hɔε, ε nɔ- ε nɩ. Ε tɛ 'lɩ nyibli 'nyɩ lɛ, 'ε -hɛ 'lɩ nyiblo -mɔ', 'a □wɩɔ -hɔε. Ε 'yɩ nyiblo a 'mɔ, bɔ nu □haandɛ a -tɩ 'pa-, ε 'nɩ -ha□a lɩ□ɩ.

13 Ε nɔ- v 'crɩ la 'lɩ Nyɩsua crɩɛn 'kwɩ, -ε mɔ, Nyɩsua wen 'nɩ: «Sakɔbɔ*, nɔ- 'n -ha 'lɩ, 'kɩ 'v 'na -kɔan a -ta', ε 'yɩ Esau 'pa-.»

14 Dɛ a 'dɩ -bɩ ε □hɛn 'kɩ 'nyrɛ 'lɩ? □Bɩ ε □hɛn 'nyrɛ, -ε mɔ, Nyɩsua a nunu-tɛblɩ 'yɩ 'v yɩ 'sɩi -nɩ? 'Uɔn-, ε 'yɩ 'mɔ lɛ -nɩ.

15 Ti -hɩ la a tɩ 'yri, kε- ε pɔ la Moise yɩ, -ε mɔ: «'Mɔ Nyɩsua, nyiblo -bɔ, 'n -hɔε □bɔ nu □haandɛ -mɔ, ε nɔ- 'n di□e -mɔ nu, ε kɔ, nyiblo -bɔ, -ε kɔ nyai 'n -hɔε □bɔ yru, ε nɔ- kɔ nyai 'n di yru.»

16 Nyɩsua 'bɔ -ha 'lɩ nyiblo, ε 'mɔ□v □haandɛ -mɔ nu, ε ni□e nɩ, -kɔtɩ ε nɔ- -hɔε□ε, ε 'yɩ nyiblo bɔ -hɔa□a a -tɩ 'pa-, ε 'yɩ nyiblo a -kɔan, ε nɩ a -tɩ 'pa- -wɛ.

17 Ba 'yε kε, -tɩ -mɔ', Nyɩsua lee la Esipɔblɔgba a bodɩɔ, ε wen: «'N nu -mɔ bodɩɔ -mɔ, -ε di□e nu, □nɩ 'yɩ 'v 'mɔ 'v □tuu -nɩ, 'mɔ□v nyibli a pɛpɛ yɩ -tɔɔ -nɩ, -ε mɔ, 'n kɔ 'klɩ, 'kɩ 'v -mɔ kɩ, 'kɩ 'nɛ-na 'blɔgba 'kwɩ, 'tɩ- 'mɔ□v nu, 'na 'nyrɛ 'mɔ 'klɔ a pɛpɛ kɩ bɔ 'hɛɛn -nɩ.»

18 'A -tɩ, -a yɩ□ɩ 'nɩ 'yε, -ε mɔ, nyiblo -mɔ', Nyɩsua -hɔε bɔ nu □haandɛ -mɔ, ε nɔ- ε nɩ □haandɛ -mɔ, kɔ, nyiblo -mɔ', -ε kɔ □wɩɔ Nyɩsua

-hʋɛ -bʋ 'gboklo -nɪ, ɛ ni□e nɪ, nyiblo a 'mʋ, 'a □wɔ 'ɛ yɪ 'gboklo -nɪ.

Ɖɛ -mʋ', Nyɪsʋa -hʋɛ bʋ nu, ɛ nɔ- ɛ ni

19 -U -bɪ di 'nɪ 'beti -nɪ: Nyibli 'bʋ yɪ yɪnyre-tɛblɪ nɪ ni, ɛ a 'dɪ -bɪ -kɔ -tɪ Nyɪsʋa 'ɛ yɪ □nʋ -mɔ 'plɛ 'lɪ? 'Bɪ ɛ -mʋ', Nyɪsʋa -hʋɛ, nyiblo □dʋ 'yɪ 'lɪ 'a yɪ-wɔnwɔn 'lɪ -wɛ.

20 'Wɛn 'nɪ: Nyiblo a 'dɪ -bɪ -mɔ 'lɪ, -mɔ a 'mʋ, -ɛ ni 'lɪ Nyɪsʋa a -mɔhleeɛ lɛ 'lɪ? □Bɪ ya -bʋ, ʋ -mʋɛ, ɛ -wɛ 'lɪ bʋ lee nɛ 'a mʋmʋenyɔ nɪ, -ɛ mɔ: «Ɖɛ- kɔ -tɪ □nɪ nu 'na nunuo lɛ 'lɪ?» 'Uɔn-, ɛ 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ.

21 Nyiblo -mʋ', -ɛ ni yɪ, ɛ kɔ 'klɪ, 'kɪ bʋ nu bʋɛ, bʋ nu 'a -nɛ ya, ɛ -hʋɛ. 'Bʋ yɪ□ɪ nɪ -hʋɛ, bʋ nu ya -mʋ', -ɛ kɔ 'mini, ɛ nɔ- ɛ di nu, mɔ, 'bʋ yɪ□ɪ nɪ -hʋɛ, bʋ nu ya -mʋ', -ɛ 'yɪ 'mini -kɔ, ɛ nɔ- ɛ di nu.

22 -ɛ -bɪ Nyɪsʋa 'bʋ yɪ□ɪ nɪ -hʋɛ, bʋ 'wɪ-yɪnʋnyɔ yɪ, □bɪ -kɔ 'lɪ□ɪ -mɔ? Nyɪsʋa -hʋɛ□ɛ nɪ, nyibli bʋ yɪ□e, -ɛ mɔ, ɛ -wɛ 'lɪ bʋ pʋ yɾʋ nɪ -wɛ, kɔ, 'ɛ nɪ 'klɪ kɪ. ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'ɛ kɔ □wɔ a 'lɪla dɪakɪ, 'kɪ 'ʋ nyibli -mʋ', ɛ pɪ yɾʋ lɛ -mɔ, 'tɪ- ʋ blɛɛ 'kʋkʋ yɪ.

23 Nyɪsʋa -hʋɛ□ɛ nɪ -wɛ, 'kɪ nyibli bʋ yɪ□e, -ɛ mɔ, ɛ kɔ -tɪ a 'yɪ'ʋʋʋa dɪakɪ, 'tɪ- ɛ -hʋɛ bʋ -nyɪ -a mʋ -tɪ a 'yɪ'ʋʋʋa.

24 -A mʋ mɔ nyibli a pɛpɛ -mʋ', ɛ -da, 'kɪ -bʋ mɔ 'a nyibli. ɛ 'yɪ 'lɪ -Juukʋɛ* nɪ -do 'nyɪ 'pa-, ɛ 'yɪ 'lɪ nyibli -ha. Kɛɛ, 'kɪ 'lɪ dakɔ -bɪ 'nyɪ, ɛ -ha 'lɪ nyibli -wɛ.

25 ɛ nɔ- mɔ -tɪ -mʋ', ɛ hla la, 'kɪ 'lɪ winwɔn-hanyɔ* Hose a 'crɪɛn 'kwɪlɪ, -ɛ mɔ: «Nyibli -mʋ', -ʋ 'yɪ la 'na nyibli 'pa-,

nu- 'n di 'na nyibli -daa -ni.
 Dako -mu', 'n 'yi la -nuε -ni,
 ε nu- kɔ nyibli 'n di 'na nuenyibli -daa -ni.

²⁶ -Te -mu', υ lee la 'u □nu, -ε mo:

A 'yi 'na dako 'pa-
 'ki 'u -te ni -do a 'mu, 'mo 'Klohienyisua,
 'ki 'n di 'u □nu 'na 'yonu -daa -ni.»

²⁷ Nyisua a winwlon-hanyɔ Esai, ke- ε pu la, 'ki
 'u dako, -u mo Yisraekve a -ta', -ε mo: «'Ye □bu
 Yisraekve bu -hu wen, □wi yi 'puwɔn -mu', -ε 'wle
 'u 'yru wien bu, ba yi□e, -ε mo, 'waa nyibli -mu',
 Nyisua di wa, υ 'yi 'li□i -we, bu -hu, 'waa 'cimu
 gbi ni -do, nu- ε di wa.

²⁸ Kɔkɔnyɔ Nyisua di di 'ne- 'klo ki, 'wɔwli ki, ε
 'mu -ti a pepe -mu', υ hla la nu, ε 'mu nyibli a
 pepe, -u ni 'ne- 'klo ki, -bati le -puu -ni.»

²⁹ 'Ya 'u 'lu de, ke- Esai pu la -we, ti -hi la a ti 'yri:
 «Kɔkɔnyɔ Nyisua, ε kɔɔ ne 'a -ne □dedede win
 ki,

'bu 'yi wen -aan 'yonu a de -bi 'kɔbɔa ki -pu,
 -a di -we wen bu,

□wi yi -te Sodɔmudɔ kɔ Gomɔldɔ a nyibli
 nu la bu-wɔwe.»

*□Haantitie, -ε ne -Yusu a -ti -mo le, -Juukve hɔa
 □ne ki*

³⁰ -Bi' -a di 'ki pu de 'li? Ke- -a di pu, nyibli
 -mu', -u 'yi -Juukve* 'pa-, υ 'ni □muɔ□ɔ la Nyisua
 a 'hru le, -ε di□e nu, υ 'mu la 'u yi 'sii -ni, 'ki 'u
 Nyisua ye'. Kee, -te ti ne -bu, υ 'sii 'u yi, 'ki 'u
 Nyisua ye', -kɔti υ kuo □ne □wlu yi.

³¹ -Juukve -mo -bi, υ □muε la 'hru le, -ε kɔ 'yri
 υ di la 'u -naa -ni, 'ti- υ 'mu la 'u yi 'sii -ni, 'ki 'u
 Nyisua ye'. Kee, υ □muε la tete le, -ε di la□a nu,

υ 'mυ la 'υ yι 'sii -nι, 'kι 'υ Nyιsυa ye'. Kεε, υ 'yι 'lι -nyre.

³² Δε α 'dι -bι -kω -tι, 'kι υ 'yι 'lι -nyre 'lι? U nυ- -mω -bι, υ daa □nε, -ε mω, υ di 'sii 'υ yι, 'waa nunu-tebli a -tι, 'tι- υ 'yι Nyιsυa □wlv yι -kuo -nι. 'A -tι, 'waa bυ bi 'hιω yι. 'Hιω α 'mυ, ε nω- mω -Yusu 'Klιsυ.

³³ Ε nω- kω -tι 'υ 'cru la 'lι Nyιsυacrιen 'kwli, -ε mω:

«Κε- Nyιsυa -pυ:

Ba pυ 'υ nυa bυ. 'Kι 'lι Siondιω 'kwli,

(-ε mω Jrusε,)

'n di □tu 'lι 'hιω bυ.

'Hιω α 'mυ, nyibli a bυι di bi□e yre,

υ 'mυ □hlōn le bi.

Kεε, nyiblo -bυ, -ε kuo 'hιω α 'mυ □wlv yι,

'n di□e 'nι wa.»

10

¹ 'N -hυε□ε nι, 'kι 'lι 'na □wlv a pεpε kι, 'na 'dυkυε -Juukυε bυ wen□ε kι, 'kι Nyιsυa bυ wa □nυ. 'N δε Nyιsυa nι dιakι, 'kι 'υ 'waa wυwa a -ta'.

² 'Bυ mω, 'nι yι wen nι hle, 'kι 'υ 'waa -ta', 'n di wen□ε 'nι hla, -ε mω, υ -hυε□ε nι dιakι, 'kι bυ kυε Nyιsυa □wien, kεε, υ 'nι -gba□a lι -tεε α 'hru -mυ', υ di wen gba, υ 'mυ wen□ε □wien kυε.

³ U 'nι -yru□o lι□ι, -tε -mυ', Nyιsυa nι 'υ nyibli a 'υyι'siile, 'kι 'υ 'a dιωνυ ye'. U nυ- -mω -bι, υ -hυε bυ na 'waa dιωνυ α □wlv α 'hru, -ε di□e nu, υ 'mυ 'υ yι 'sii -nι, 'kι 'υ Nyιsυa ye'. Kεε, -tε Nyιsυa nι -tonyibli a wυwa, υ 'yι□ι kι -wen.

⁴ -Tε -Yusu 'Klιsυ di la 'nε- 'kλω kι, ε □tuu 'υ Moise α tete nι. Nω- kω 'kwli ε naa 'lι, 'kι tete

'yɪ kɛ 'klɪ -kɔ de, 'kɪ bʊ wɑ nyibli. Է mɔ ɸhan-tɪ ɸnɪɔ, Է 'yɪ tete 'ɑ 'ʊɸtuule 'pɑ-, Է 'nɪ -nuɸo lɪɸɪ, -ɑ 'nɪ 'sɪɪɸe 'ʊ yɪ, 'kɪ 'ʊ Nyɪsʊɑ ye', kɛɛ, -bɑ kuo -Yusu 'Kɪsʊ ɸwɪb yɪ; nɔ- nɪɸe, ɸɑ yɪ 'ʊ yɪ 'sɪɪ -nɪ, 'kɪ 'ʊ Nyɪsʊɑ ye'.

Nyibli a pɛpɛ -mʊ', -ʊ kuo -Yusu ɸwɪb yɪ, nu-Nyɪsʊɑ wɛ

⁵ Ti -hi la a ti 'yri, Moise 'crɪ laɸɑ nɪ, 'kɪ 'ʊ tete a 'ʊɸtuule a -tɑ', -Է mɔ, 'hru -kɔ wɪɔn Nyɪsʊɑ yɪ 'ʊ nyibli yɪ 'sɪɪ -nɪ, 'kɪ 'ʊ 'ɑ dɪɔnʊ ye'. -Tɪ a 'mʊ, Է 'crɪ la, Է nɔ- -bʊ: «Nyiblo -mʊ', -Է ɸtui 'ʊ tete a pɛpɛ 'ʊ, nɔ- di 'klɔ yrayrʊ kɔ.» Է nɔ- Moise 'crɪ la.

⁶ Kɛɛ, nyibli -mʊ', -ʊ kuo -Yusu ɸwɪb yɪ, 'hru, -Է kɔ wɪɔn Nyɪsʊɑ yɪ 'ʊ ɸnʊ yɪ 'sɪɪ -nɪ, Է nɪ 'dɔ. 'Kɪ 'ʊ 'hru a 'mʊ a -tɑ', ʊ 'crɪ laɸɑ nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊɑcrɪɛn 'kwli, -Է mɔ: «ɸNɪ 'pʊʊ 'lɪ ԼԷ, 'kɪ 'lɪ -nɑ ɸwɪb kɪ: Nyiblo a 'dɪ -bɪ, -Է dɪ 'lɪ yakɔ 'kwli mu 'lɪ?» 'Betile a 'mʊ, Է ɸhɛn 'nyrɛ, 'hru 'yɪ 'ʊ -hie, 'kɪ -bʊ mu 'lɪ yakɔ 'kwli, -bʊ mu -Yusu 'Kɪsʊ da, Է 'mʊ di, -kɔtɪ Է -hɔn 'lɪ nɪ, 'Է di -mʊ wɑ mɔ.

⁷ ɸNɪ 'pʊʊ 'lɪ ԼԷ -wɛ, 'kɪ 'lɪ -nɑ ɸwɪb kɪ: «Nyiblo a 'dɪ -bɪ, -Է di 'lɪ 'kʊkʊnyibli -mɔ mu 'lɪ?» 'Betile a 'mʊ, Է ɸhɛn 'nyrɛ, 'hru 'yɪ 'ʊ -hie, 'kɪ -bʊ mu 'lɪ 'kʊkʊnyibli 'nyɪ, -bʊ mu -Yusu 'Kɪsʊ da, -kɔtɪ Է -hɔn 'lɪ 'kʊkʊnyibli 'nyɪ nɪ.

⁸ Kɛ- Nyɪsʊɑcrɪɛn -pʊ de: «'Kɪ Nyɪsʊɑ a win nɪ 'ʊ -mʊ 'hʊɪ, Է 'yɪ -mɔ -hlɔ. Win a 'mʊ, 'kɪ Է nɪ 'ʊ -mʊ wɪɛn, kɔ, 'kɪ 'lɪ -nɑ ɸwɪb kɪ.» Win nɪ -dɔ a 'mʊ, Է nɔ- -ɑ yɪ nyibli -lee -nɪ, -Է mɔ, ʊ blɛɛ yɪ, bʊ kuo Nyɪsʊɑ ɸwɪb yɪ.

⁹ 'Bʊ mɔ, ɸnɪ yɪ ԼԷ nɪ pɪ, 'kɪ 'ʊ nyibli ye', -Է mɔ, -Yusu mɔ Kʊkʊnyɔ ɸnɪɔ, kɔ, 'bʊ mɔ, ɸnɪ pʊɸʊ

□han-ti, 'ki 'li -na □wlv ki, -ε mō, Nyɩsua -ha 'li□i 'kukonyibli 'nyi ni, 'ti- 'ε -ha□a 'klo, -ε -bi Nyɩsua a 'mu, ε di -mu 'ni wa.

¹⁰ 'Bu mō, □ba kuo -Yusu □wlv yi -tεε, -ε -bi Nyɩsua di 'sii 'v -a mu yi, 'ki 'v 'a dionu ye'. Kō, 'bu mō, □ba yi le ni pi, 'ki 'v nyibli ye', -ε mō, -Yusu mō Kukonyo □niō, -ε -bi Nyɩsua di -a mu 'ni wa.

¹¹ Kε- v nu la 'a 'ciɾi, 'ki 'li Nyɩsacriɛn 'kwli, -ε mō: «'A -nε nyiblo 'bu ni 'v, 'bu kuo □nε □wlv yi, Nyɩsua di□e 'ni wa.»

¹² Nyiblo, 'yi □bu ε mō -Juukueyu*, 'yi □bu ε 'yi -Juukueyu 'pa-, ε mō de ni -do. Kukonyo mō nyibli a pεpe a Kukonyo □niō. Nyibli a pεpe, -v de□ε, ε ni □nu □haandε -mō,

¹³ □wi yi, -tε v nu la 'a 'ciɾi, 'ki 'li Nyɩsacriɛn 'kwli, -ε mō: «'A -nε nyiblo 'bu ni 'v, 'bu yi Kukonyo Nyɩsua ni de, 'ki 'li 'a □wlv a yikuole 'kwli, -ε -bi Kukonyo a 'mu, ε di□e 'ni wa.»

ε 'yi 'waa pεpe 'pa-, v 'yi 'v Nyɩsua 'v □tuu -ni

¹⁴ Kε- -ti ni 'mu. Nyibli 'bu 'yi Kukonyo □wlv yi -kuo -ni, v 'yi 'li□i 'li -wε, bu da□a, 'ki bu dii □nu ki. 'Bu 'yi 'a 'nyre 'win, v 'yi 'li□i 'li -wε, bu kuo □nε □wlv yi. Nyiblo □du 'bu 'yi □nu Kukonyo a -ti yi -hla, v 'yi 'li□i 'li -wε, bu 'win a 'nyre.

¹⁵ 'Bu mō, Nyɩsua a nyibli 'bu 'ye ni lee 'li □nu tōonyibli -mō, nyiblo □du 'yi 'li□i 'li -wε, bu hla □nu Nyɩsua a -ti yi. ε nō- v 'ciɾi la 'li Nyɩsacriɛn 'kwli, -ε mō: «Nyibli -bu, -v pi □haantitie, v ni yinō-kvan, 'waa didie mō dōdōde □niō.»

¹⁶ 'ε mō □han-ti, Nyɩsua tε nyibli bu, 'v pu 'a □haantitie. Kεε, ε 'yi nyibli a pεpe -mu' 'pa-, -v yi

Nyɪsua a ɔhaantitie 'wɪn, ɔ 'nɪ 'bleɔe hɔɔtɪ kva. Ke-Nyɪsua a winwlon-hanyɔ Esai pɔ la: «ɔHaantitie, -a pɪ, nyibli -hɔɔhɔɪ 'yɪɔɔ ɔwɪɔ yɪ -kuo -nɪ.»

17 'A -tɪ, ɔhaantitie, -ɛ nɛ -Yusu 'Kɪsɔ a -tɪ -mɔ ɛ, ɛɛɛnyɔ kɔ bɔ gba 'lɪɔɔ nyibli -mɔ, 'tɪ- ɔ 'mɔ 'wɪn. Nyibli kɔ bɔ 'wɪn, 'tɪ- ɔ 'mɔɔɔ ɔwɪɔ yɪ -kuo -nɪ.

18 -Tɛ ɛ nɪ 'mɔ ɛ, 'n yɪ nɪ 'betɪ -nɪ: ɔBɪ -Juukɔɛ* 'yɪ ɔhaantitie a 'mɔ 'wɪn? 'Uɔn-, ɔ 'wɪn nɪ, ɔwɪ yɪ, -tɛ -mɔ', ɔ nu la 'a 'ɔɪɪɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsuaɪɪɛn 'kwli:

«Nyibli bi 'kɔ a pɛpɛ kɪ, 'ɔ hla Nyɪsua a -tɪ.

'Waa win 'wɪ nɪ, 'kɪ 'nɛ- -tɔtɔ a pɛpɛ kɪ,

kɔ, -bɔ mu, -bɔ yɛ 'kɔ a hreeɛ kɪ.»

19 'N yɪ 'nɪ 'betɪ -nɪ de: ɔBɪ -Juukɔɛ 'yɪ ɔhaantitie a 'mɔ ɛ -yɪɪ -tɛɛ? 'Uɔn-, ɔ yɪɪɔɔ ɛ nɪ, kɛɛ, ɔ 'yɪ 'a kva'buble -hɔa, ɔwɪ yɪ, -tɛ Moise nu la 'a 'ɔɪɪɪ:

«Nyɪsua wɛn 'nɪ:

'N diɔe 'nɪ nu, nyibli -mɔ',

-ɔ 'yɪ 'na dako -Juukɔɛ 'pa-,

a 'mɔ ɔnɔ ca -mɔ ɔtu,

kɔ, 'n diɔe 'nɪ nu, a 'mɔ yɪɪ pɔ,

'kɪ 'ɔ dako -mɔ' -mɔ, -ɔ 'yɪ ɔdedede -yɪ.»

20 'Ya 'ɔ 'lu de, Esai 'yɪ la nyibli a huannɔ -pɪɛ, 'kɪ

bɔ hla la 'ɔɔɔ nyibli ye', -ɛ mɔ:

«Nyɪsua wɛn 'nɪ:

Nyibli -mɔ', -ɔ 'yɛ nɪ ɔmɔɔ la 'mɔ ɛ,

ɔ nɔ- 'ye 'mɔ.

Nyibli -mɔ', -ɔ 'yɛ nɪ da la 'mɔ,

ɔ nɔ- 'n 'hɪɪ yɪ.»

21 Kɛɛ, 'kɪ 'ɔ -Juukɔɛ a -ta', kɛ- Nyɪsua -pɔ: «'Kɪ 'lɪ -nyɪɔɔ 'mumu 'kwli, 'n hɪɪ 'na dabɔ nɪ, 'kɪ 'ɔ 'na dako -mɔ', -ɛ diɔe nu, ɔ 'mɔ 'nɛ- 'mɔ -mɔ

di. Kεε, υ hta ni, 'lulekukuo a -ti, υ 'ni -hva□a li bu □tuu 'υ 'mu.»

11

□Bi Nyisva □nyri 'a dako Yisraekve ni pepe?

¹ 'N yi 'ni 'beti ni de: -Te ε ni 'mu le, □bi ε □hen 'nyre, -ε mo, Nyisva □nyri 'a dako Yisraekve ni, -υ mo -Juukve*? 'Uun-. 'Klo -mo 'klo, ε 'yi □nu □nyri, -kotu 'na 'mumu, 'mo Yisraekveyu □ni. 'Ki 'n ko 'li Besame a □tugba 'yri, -ε mo Abrahamu a 'yonu a 'yu.

² Nyisva a dako -mu', ε -ha 'li, ε 'yi □nu □nyri. 'Bi a yi -ti -mu', υ 'cru la ni, 'ki 'υ Nyisva a winwlon-hanyo Eli a -ta', ti -hi la a ti 'yri. Eli a 'mu, ε gba la Nyisva -hawi, 'ki 'υ Yisraekve a -ta', ε wen:

³ «Kokonyo o, Yisraekve 'la -na winwlon-hanyu a pepe ni, ko, 'teni -mu' -ko 'yri -a yi 'υ -cohlon* le -pii -ni, 'ki 'υ -mu ye', υ wowa□a' le. 'Mo ni -do, 'mo -hie 'υ, -ε 'tie yi -mu □wien le kve, 'ti- 'υ □mve 'na 'lila le.»

⁴ Ke- Nyisva pu la□a yi, ε wen: «'Uun-, ε 'yi -mo ni -do 'pa-. 'N □tu nyibli a (7000) 'miliwi ni □hlon'hven bu, -υ 'tie yi 'mu □wien le kve. 'Ku -mu', υ δεε Baali, 'na nyibli a 'mu, υ 'yi□i -da, ko, υ 'ni -na□a li□i -mo.» Ke- Nyisva pu la.

⁵ Ti -bu 'yri, δε ni -do, no- □ni. 'Ki 'li -Juukve 'nyi, nyibli ni 'li, Nyisva 'ε pu □nu 'kibia ki, -ε di□e nu, υ 'mu□υ □wien le kve, -kotu ε ni □nu □haande -mo, 'ki 'li daduke 'kwli.

⁶ -Te Nyisva pu □nu 'kibia ki, 'ki 'li daduke 'kwli, ε □hen 'nyre, ε 'yi □nu 'kibia ki -pu, 'waa nunu-tebli a -ti. 'Bu mo, 'bu pu wen □nu 'kibia

ki, 'waa nunu-tebli a -ti, ε ρhen 'nyre, -ε mō, ε mō wen 'waa nunu-tebli a 'pēele ρnō, -ε -bi ε 'yi wen ρnu 'kibia ki -pu, 'ki 'li daduke 'kwli.

⁷ Ε ρhen 'nyre, 'ki 'li tete a 'vρtuule 'kwli, 'ki -Juukue ρmve la 'li 'uyi'siile le, 'ki 'v Nyisva ye'. Kee, 'uyi'siile a 'mu, v ρmve la le, v 'yiρi 'ye. Kee, nyibli -mu', Nyisva pu 'kibia ki, nu- 'yeρe. -U -bi -mu', v ku 'lu le, 'v 'yi Nyisva a -ti a leyuyruo -ko.

⁸ 'Waa -ti, v 'cru la 'li Nyisvacriēn 'kwli, ε nō -bu: «Nyisva nuρo ni, 'v 'ye ni yru ρdedede le, 'ε ka 'waa 'yii ki, kō, 'ε ka 'waa nu yre. Kue la 'li bu, -bu ye -nyrōwō -bu ki, ke- ε 'tiē ni 'mu.»

⁹ Ke- bodiō Dafidi pu la -we, 'ki 'li Nyisvacriēn 'kwli, -ε mō:

«'Waa le'mle-nyrōwō -kō 'kwli v yi 'li -cōhlun -pii -ni,

'ki 'v Nyisva -mō,

bu nuρo, Nyisva a -bati bu klo ρnu, -wen cro.

¹⁰ Nyisva bu ka 'waa 'yii ki, -ε diρe nu, v 'ni ρha ρdedede 'ye,

bu kō 'kla-wliye'yīya 'a -ne ti,

v 'ni ρha 'li ke le -ha.»

Ε nō- bodiō Dafidi 'cru la.

¹¹ 'N yi 'ni 'beti ni de: -Te -Juukue hīa Nyisva ki, 'ki bu 'sii 'v ρnu yi, 'ki 'v 'a diōnu ye', ρbi ε ρhen 'nyre, -ε mō, Nyisva 'yi ρnu ki -wen pepe. 'Uōn-, ε 'yi 'mu le -ni. Kee, -te ε ni 'mu, ε nō- -bu: 'Waa de 'kuku nuρo ni, Nyisva 'ε wa hīapudakō -bi, -v 'yi -Juukue 'pa-. Ε nuρo ni, -ε diρe nu, -Juukue 'mu hīapudakō a 'mu ca -mō ρtu.

¹² -Te -Juukue 'yi Nyisva ki -wen, Nyisva nu dako a gblegble ρhaande -mō'. ρHaande a 'mu, ε

di bii kɪ dtakɪ, ti -mʊ' -kɔ 'yri -Juukʊe a pɛpɛ, ʊ di -mɔ ɔhɪan, ʊ di -Yusu 'Kɪsʊ ɔwɔlɔ yɪ -kuo -nɪ.

-Te -mʊ', Nyɪsʊa -nu, 'ɛ wa dakɔ a gblegble -mʊ', -ʊ 'yɪ -Juukʊe* 'pa-

¹³ 'A mʊ -mʊ', -ʊ 'yɪ -Juukʊe 'pa-, 'a mʊ 'n yɪ 'kɪ 'lɪ -mɔ -hlee -nɪ. 'Mɔ -Yusu a -mɔnanyɔ* ɔnɪɔ. 'Kɪ ɛ lee 'nɛ- 'mʊ 'a mʊ -mɔ. ɛ nɔ- nuɔ, 'nɪ ni dɔdʊ, 'kɪ 'ʊ -kʊan -mʊ', ɛ -nyɪ 'mʊ a -ta'.

¹⁴ 'N -hʊɛɔɛ nɪ, 'na dakɔ -Juukʊe 'bʊ yɪ 'na -kʊan nɪ 'ye, 'kɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, bʊ ɔtu ca, -ɛ diɔɛ nu, ʊ 'mʊ -Yusu ɔwɔlɔ yɪ -kuo -nɪ, Nyɪsʊa 'mʊ ɔnʊ wɔ.

¹⁵ -Te Nyɪsʊa ɔnyri -Juukʊe, -ɛ -bɪ ɛ nuɔ nɪ, ɛ kɔ dakɔ -bɪ 'hʊɛn- 'ʊ -mʊɛ, 'ʊ kɔ kɪbʊwɛɛnɛ. Ti -mʊ' -kɔ 'yri Nyɪsʊa di 'ʊ 'a dakɔ kʊa 'blee -nɪ de, ɛ di mɔ -hʊan yɪnɔde gbagbʊ. ɛ di 'wɪ- -te 'kɔkɔnyibli 'ye nɪ 'hɪ 'kɔ ɛ.

¹⁶ ɔBʊ pʊɔ de yɪ. Yɪ-hɛ-tebɪ -mʊ', -yɪ 'ʊ -ci kɪ 'cɛɛ -nɪ, 'bʊ mɔ, ɔnɪ -nyɪɔɛ Nyɪsʊa, -ɛ -bɪ ɛ ɔhen 'nyɛ, -ci a 'mʊ, 'a 'dʊdɔ-tebɪ a pɛpɛ a 'mʊ, Nyɪsʊa, nɔ- kɔɔ. 'Bʊ mɔ, ɔnɪ -nyɪ Nyɪsʊa tugbɛ a -wɪlʊbʊ, -ɛ -bɪ ɛ ɔhen 'nyɛ, Nyɪsʊa, nɔ- kɔ 'a babʊ -wɛ.

¹⁷ Yisraekʊe 'wɪ- tugbɛ -mʊ', ʊ dɛɛ olifietu yɪ. Nɔ- mɔ ɔhaantugbɛ. 'A mʊ -mʊ', -ʊ 'yɪ -Juukʊe 'pa-, a 'wɪ- 'wan 'kwɪ a olifietu yɪ. ʊ 'bɛ ɔhaantugbɛ a 'mʊ a babʊ -bɪ nɪ, 'tɪ- 'ʊ 'bɛ 'wan 'kwɪ a olifietu a babʊ, 'ʊ 'nyra 'ʊɔ ɔhaantugbɛ -mʊ', 'a babʊ a -ta'. -ɛ -bɪ babʊ a 'mʊ, ʊ yɪ -jri tugbɛ a 'mʊ a -wɪlʊbʊ a 'nie. ɛ 'wɪ yɪ, ɔhaan-tebɪ -mʊ', -Juukʊe kɔ la, -te ti nɛ -bʊ, 'a mʊ kɔɔ -wɛ.

¹⁸ Nɔ- kɔ -tɪ, a 'yɪ -bleɛ -nɪ, ba yraa babʊ -mʊ', ʊ 'bɛ 'ʊ. A 'nɪ 'pʊs 'lɪ 'aan dɪɔnʊ a -pli. Ba kɔ 'a

yiye, -ε μῶ, ε 'yι 'a μῶ babυι 'pa-, a 'yι -wlubυι 'ble, -wlubυι, nu- 'ble 'a μῶ.

¹⁹ -Bakε, κε- -υ -bι di pu, 'kι 'lι 'a μῶ 'nyι: «Nyιsυa 'βε 'υ babυι a 'mυ nι, ε 'mυ 'lι -a μῶ babυι a 'mυ, 'a 'hυι 'kwli 'nyra.»

²⁰ Ε μῶ □han-tι, Nyιsυa 'βε 'υ babυι a 'mυ nι, -kῶtι υ 'yι□ι □wlb yι -kuo -nι. 'A μῶ ε □tu 'υ 'waa -ta', -ε nu□o, a kuo □ne □wlb yι. 'A -tι, a 'nι 'kῶ 'lι 'aan dιῶnu a 'yaale, ba pie Nyιsυa,

²¹ -ε nu□o, -te Nyιsυa -nu, 'ε □nyri -Juukυe, -υ μῶ la -tee a babυι -mυ', 'aan 'mumu, 'bυ μῶ, 'ba 'yι□ι □wlb yι -kuo -nι, ε di 'a μῶ 'nι □nyri -we, -kῶtι 'a μῶ -mῶ babυι yrayrι -mυ', ε □tu 'υ yι-hebabυι a -ta'.

²² Ba 'ye κε, -te -mυ', Nyιsυa a □wlb nu yιnιῶ, kῶ, -te -mυ', ε ni nyibli a yrv a lepυe. Nyibli -mυ', -υ ni δε 'kuku, nu- ε pι yrv ε. Kee, 'a □wlb nῶ yι, 'kι 'υ 'a μῶ, -υ ni 'a kιweenle -mῶ, 'bυ μῶ, 'ba 'cibi 'υ 'a □wlb a yikuole. 'Bυ μῶ, 'bυ 'yι ε -nι, ε di 'υ 'a μῶ 'nι 'βε -we.

²³ 'Bυ μῶ, -Juukυe 'bυ □hιan -mῶ, 'bυ kuo -Yusu □wlb yι, -ε -bι Nyιsυa kῶ bυ 'nyra 'υ □nu -te -mυ', ε -ha 'υ □nu de, -kῶtι ε kῶ 'kli, 'kι bυ nu□o.

²⁴ 'A μῶ -mυ', -υ 'yι -Juukυe 'pa-, a 'wι- 'wan 'kwli a olifietu a babυι, υ 'βε 'υ yι, 'tι- υ 'nyra 'lι □haan.olifietu 'kwli. Ε μῶ δε □nιῶ, υ 'ye nι nu. -Te Nyιsυa -we 'lι bυ nu δε a 'mυ, 'a -tι, 'kι 'υ□υ -mῶ, ε 'yι 'mυ -kla, -te -mυ', ε -ha la 'υ -Juukυe, ti -hi la a ti 'yri, bυ 'nyra 'υ □nu de, -kῶtι υ nu- mῶ -tee a olifietu a babυι.

-Juukυe* di kuo -Yusu □wlb yι

25 'Na 'diayɪnu -na, 'n -huε□ε ni, ba yru □han-ti -mu' le, Nyɪsua -hli nyibli 'yi ki, 'ti- ε tɔɔ 'mu, -ε di□e nu, a 'ni □ha 'li 'aan diɔnu 'yaa -ni. -Ti a 'mu, ε nɔ- -bu: -Juukue a 'kɪbia -bi, nu- 'ye ni -hva -bu kuo Nyɪsua □wɪb yi. Iin, ε mɔ □han-ti, keε, υ kɔ bu □hian -mɔ. Keε, 'ti- υ 'mu -mɔ □hian, nyibli a pepe -mu', -υ 'yi -Juukue 'pa-, Nyɪsua -ha 'li, ε bleε yi, nyibli a 'mu, bu kuo Nyɪsua □wɪb yi, 'ti- -Juukue a 'mu, υ 'mu -mɔ □hian, υ 'mu□b □wɪb yi -kuo -ni -we.

26 -Te Nyɪsua di 'a dako -Juukue a pepe a wɔwa nu, ke- υ nu la 'a 'ciɾɾɪ, 'ki 'li Nyɪsuaɾɾɪen 'kwli. -Ti a 'mu, υ 'ɾɾɪ la, ε nɔ- -bu:
«Nyɪsua wen 'ni:

'Ki 'waa Wanyɔ di 'li Siondɔ,
-ε mɔ Jrusredɔ 'kwli -hon,
ε 'mu□b nu, Sakɔbu a 'yonu a 'yonu
'mu 'na -ti a le-heεε 'kee -ni.

27 'Yri -mu', 'n di □tu, 'n kɔ □nu 'hɔen-,
ε nɔ- mɔ: 'n di 'wɔwla 'waa de 'kuku.»
ε nɔ- Nyɪsua hla la.

28 'Ki 'li 'kɪbia -bi ki, -Juukue 'yi Nyɪsua a □haantitie ki -wen. ε nɔ- nu□o, 'υ -he Nyɪsua a yraanyibli. ε nyre 'υ ni, -ε di□e nu, 'a mu -mu', -υ 'yi -Juukue 'pa-, Nyɪsua 'mu 'a mu wa. Kɔ, 'ki 'li 'kɪbia -bi ki, Nyɪsua 'tie nuε □nu, -kɔti ε pɔ la 'li□ɪ ni, 'ki 'υ -Juukue a 'baɪnu ye', -ε mɔ, υ di mɔ 'a dako.

29 Nyɪsua 'bu -ha 'li nyiblo, 'bu nu□o □haande -mɔ, ti a pepe a -ti □niɔ. ε 'ni -ha□a 'lu -ta'.

30 Ti -hi la a ti 'yri, 'a mu -mu', -υ 'yi -Juukue 'pa-, a -heε la Nyɪsua a -ti le. Keε, ti -bu, -ε kɔ 'yri -Juukue yi 'υ 'a -ti le -heε -ni, Nyɪsua yru 'aan nyai.

31 Kε- ε di 'mυ □ti, 'kɪ 'υ -Juukυε a -ta'. Ti -bu, -a nɪ kɪ, υ -hεε Nyɪsua a -tɪ lε, 'a mυ -mɔ -bɪ, Nyɪsua 'ε nɪ 'a mυ □haandε -mɔ. Kε- ε nɪ 'mυ, -ε di□e nu, υ 'mυ -mɔ □hɪan, Nyɪsua 'mυ 'waa nyai yru -wε.

32 'A -tɪ, Nyɪsua -ha 'lɪ nyibli a pεpε dabυ 'nyɪ nɪ, υ 'mυ 'a -tɪ lε -hεε -nɪ. Ε nu□o nɪ, -ε di□e nu, nyibli a pεpε a 'mυ, ε 'mυ 'waa nyai yru.

-Ba pυ Nyɪsua 'nyre lε

33 Iɪn, 'ε mɔ □han-tɪ, Nyɪsua a □wɪb nɔ yɪ dɪakɪ, 'kɪ 'υ -a mυ -mɔ. Ε kɔ □tɔ, 'ε -hi 'υ 'a -nε □dedede. Ε yɪ 'a -nε dε nɪ. 'Tɪ-, dε ε yɪ 'lu -mɔ lε -hie, ε 'yɪ nyiblo □dυ -kɔ, -bu -hɪhɪa□a klε. Mɔ, ε 'yɪ nyiblo □dυ -kɔ -wε, dε ε nɪ, -bu yru□o' lε.

34 Kε- υ nu la 'a 'cɪcɪɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsuaɾɪɛn 'kwli, -ε mɔ:

«Dε -mυ', Nyɪsua yɪ 'lu -mɔ lε -hie, nyiblo □dυ 'yɪ□ɪ -yɪ.

Ε 'yɪ nyiblo □dυ -kɔ -wε, -bu pυ□υ □tɔ' lε.

35 Ε 'yɪ nyiblo □dυ -kɔ -wε, -ε -wε 'lɪ -bu -nyɪ□e dε,

-ε kɔ 'kwli Nyɪsua di 'lɪ -naa -nɪ,

ε 'mυ□υ dε -nyɪ -wε.»

36 'Ε mɔ -tεε, Nyɪsua, nɔ- nu 'a -nε dε, 'tɪ-, nɔ- kɔɔ nε 'a -nε □dedede win kɪ, kɔ, nɔ- □tɪ 'a -nε dε 'yɪe, kɔ, 'a -nε dε nɪ 'υ, 'kɪ 'υ□υ -mɔ. Nɔ- -bu kɔ -tɪ a 'yɪ'buale, -tε ε tε yɪ bu. Kε- bu nɪ 'mυ.

12

-Tε -mυ', -a di nu, 'tɪ- -a 'mυ -aan dɪɔnb -naa -nɪ

1 'A -tɪ o, 'na 'dɪayɪnb -na, -tε Nyɪsua yru -aan nyai dɪakɪ, 'n nyεε nε 'a mυ lε, ba -ha 'aan dɪɔnb pεpε, 'kɪ 'υ Nyɪsua -mɔ, -ε di□e nu, 'aan 'kɔ 'mυ

-cəhlɔn*, a yɪ Nyɪsua pie -nɪ yɪ 'wɪ. Nyɪsua bu kɔɔ nɛ 'a mʊ win kɪ pɛpɛ, -ɛ diɔe nu, ɛ 'mʊ 'aan -cəhlɔn kɪ wɛn. Kɛ- ba nu Nyɪsuaɗɛ a nunuo -tɛɛ.

² A 'nɪ 'nuo 'lɪ nyibli -mʊ', -v 'yɪ Nyɪsua -yɪ a nununmlɪ, kɛɛ, ba -hɔ Nyɪsua mɛ lɛ, bu 'cɪcɪ 'aan ɔwɔ, -ɛ diɔe nu, ɛ 'mʊ yrayrʊ' lɛ bi. 'Bu mɔ, 'ba yɪɔɪ nɪ nɪ, -ɛ -bɪ dɛ Nyɪsua -hʊɛ, a di yruɔ' lɛ, -ɛ mɔ dɛ, -ɛ nɔ yɪ, kɔ dɛ, -ɛ yɪ 'a plɔ -blee -nɪ, kɔ, dɛ -mʊ', -ɛ ɔɛ.

³ -Tɛ Nyɪsua nu 'mʊ ɔhaandɛ -mɔ', 'kɪ 'lɪ dadʊke 'kwɪ, 'kɪ ɔbʊ mɔ -Yusu a -mɔnanyɔ*, 'aan pɛpɛ, 'n yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ: A nɪ 'yaa 'lɪ 'aan dɪɔnʊ, kɛɛ, ba kɔ 'a yiyie, -tɛ a nɪ 'mʊ. Ba 'ye 'klɪ -mʊ', Nyɪsua -nyɪ 'a mʊ, -ɛ diɔe nu, a 'mʊɔv yɪ, nyibli -mʊ', a pa 'mʊ.

⁴ 'N pɪɔɪ dɛ yɪ. -Tonyiblo a 'hʊɪ nu -do. Kɛɛ, 'hʊɪ a 'mʊ, 'a -nɛ 'kɪbɪa, 'bʊ nɪ 'v, ɛ kɔ 'a -nɛ -kʊan.

⁵ 'Kɪ 'v -a mʊ -mɔ, dɛ nɪ -do, nɔ- ɔnɪɔ. -A -hʊ nɪ, kɛɛ, -tɛ -a kɔ -Yusu 'Kɪsʊ 'hʊɛn-, -a -mʊɛ, -a mɔ -plahʊ nɪ -do ɔnɪɔ. ɛ nɔ- mɔ 'cʊɛ. 'Tɪ-, 'a -nɛ nyiblo 'bʊ nɪ 'v, 'ɛ kɔ 'a nɛ -kʊan, -tɛ -aan -plahʊ nɪ 'mʊ, 'a -nɛ 'kɪbɪa 'bʊ nɪ 'v, ɛ kɔ 'a -nɛ -kʊan.

⁶ 'A -nɛ nyiblo 'bʊ nɪ 'v, 'kɪ 'lɪ -a mʊ 'nyɪ, ɛ kɔ 'a -nɛ 'klɪ nɪ, Nyɪsua -nyɪɔe, ɔwɪ yɪ, -tɛ Nyɪsua -hʊɛ bʊ nu -a mʊ 'a -nyinyie, 'kɪ 'lɪ dadʊke 'kwɪ. 'A -tɪ, 'a -nɛ nyiblo 'bʊ nɪ 'v, 'klɪ -mʊ', Nyɪsua -nyɪɔe, nɔ- bʊ nuu nɛ 'a -kʊan 'yɪ. Nyɪsua 'bʊ -nyɪ -mʊ 'klɪ, 'kɪ -bʊ hɪa -tɪ -mʊ', ɛ pʊ 'lɪ -mʊ wɔn, -ɛ -bɪ hɪaɔa, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua a ɔwɔv a yɪkuole 'kwɪ.

⁷ Nyɪsua 'bʊ -nyɪ -mʊ 'klɪ -wɛ, 'kɪ -bʊ -hɛɛ nyibli, -ɛ -bɪ -hɛɛ ɔnʊ -tɛɛ, 'kɪ 'lɪ -na ɔwɔv a pɛpɛ kɪ. Nyɪsua 'bʊ -nyɪ -mʊ 'klɪ, 'kɪ -bʊ tɔɔ nɛ 'a -tɪ nyibli, -ɛ -bɪ tɔɔ ɔnʊ -tɛɛ.

⁸ Nyɩsua 'bu -nyi -mu 'kli, 'ki -bu pu nyibli 'kli yra ɛ, kɔ, -bu ɔtu 'li ɔnu ɔwɩwɩ 'kwli blɛ -wɛ, -ɛ -bi ɛ nɔ- -bu nu. Nyɩsua 'bu -nyi -mu 'kli -wɛ, 'ki -bu -nyi ɔhɩɩɩnyibli -tɛblɩ ɛ, -ɛ -bi nuɔ, 'ki 'li yɩɔɔwɩwɩ 'kwli. Nyɩsua 'bu -nyi -mu 'kli -wɛ, 'ki -bu naa nyibli, -ɛ -bi nu -kuan a 'mu -tɛɛ. Nyɩsua 'bu -nyi -mu 'kli, 'ki -bu kɔ nyibli a nyai, -ɛ -bi -bu nuɔ -tɛɛ, 'ki 'li dɔdɔke 'kwli.

⁹ Ba nuɛ nyibli a pɛpɛ, 'ki 'li 'aan ɔwɩ ki. 'A 'nu 'nuɛ 'li ɔnu, 'ki 'b wunto 'yri. Ba yraa dɛ -huan. Ba nuɛ yɩɔdɛ.

¹⁰ Ba nuɩɩɩ -ni, ɔwɩ yɩ 'ɔɩayɩɩ, -b -nuɩɩɩ -ni -tɛɛ. Ba ɔtutu 'b -ni -tɛɛ.

¹¹ Ba nu -kuan, 'ki 'li 'aan 'kli a pɛpɛ 'kwli. 'A 'nu 'mlie 'li. Ba -ha 'aan dɩɔɩ pɛpɛ, 'ki 'b Kɔkɔnyɔ -Yusu a -kuan a -ta'.

¹² Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, dɛ -mu', Nyɩsua pu 'li, ɛ dɩɩɩ 'ni nu. 'A -ti, ba nu dɔdɔ 'a -nɛ ti. 'Ba yɩ ɔhɩɩɩ ni 'ye, ba kɔ ɔwɩwɩ a 'lɩa. Ba 'cibi 'b Nyɩsua a dɩda.

¹³ 'A mu -Yusu a nyibli, 'aan 'bio, 'bu yɩ dɛ nu -hɩɩ, -ɛ -bi ba -hɛɛ ɔnu. 'Dagbi -mu', -b yɩ 'li 'a mu -mɔ di, ba 'ble ɔnu kua -tɛɛ.

¹⁴ Nyibli 'bu yɩ 'a mu ɔhɩɩɩ ni ɔtui, ba da Nyɩsua, 'ki bu nu ɔnu ɔhaande -mɔ, ɛ 'ni 'nuo 'li ɔnu dɛ -huan -mɔ'.

¹⁵ Nyibli 'bu yɩ dɔdɔ ni ni, ba bi ɔnu ki, ba nu dɔdɔ -wɛ. Mɔ, nyibli 'bu yɩ ni we, ba bi ɔnu ki, ba we -wɛ.

¹⁶ 'A kɔ 'aan 'bio 'hɩɩɩ-, 'aan ɔwɩ bu pɛ. 'A 'nu 'yaa 'li 'aan dɩɔɩ. Ba nu 'aan -kuan, 'yɩ ɔbu ɛ mɔ -kuan 'ɔɩɩɩɩ. 'A 'nu 'pɩɩ 'li ɛ, -ɛ mɔ, a yi 'a -nɛ dɛ ni.

¹⁷ Nyiblo 'bu nu 'a mu de -huan -mɔ', a 'nu 'nuo 'liɔ de -huan -mɔ -we. Ba ɔmuɔ ɔhaan'hru le, -e kɔ ki nyibli a pepe di 'u 'a mu 'nyre le -puu -ni.

¹⁸ 'Ba -we 'li, a kɔ nyibli a pepe 'huen-, ba 'winwin win' le, -e -bi ba 'winwin win' le, a 'nu 'puu 'li ɔye.

¹⁹ 'Na nuɛ'diayinu -na, nyiblo 'bu nu 'a mu de -huan -mɔ, a 'nu 'wu 'li 'aan diɔnu kle, keɛ, ba -ha Nyɔsua me le, bu 'wi 'a mu kle, -kɔti u 'criɔ ni, 'ki 'li Nyɔsua criɛn 'kwli, -e mɔ: «Kukonyɔ Nyɔsua wen 'nu: 'Mɔ -di -mu kle 'wi, 'mɔ -di ɔnu 'peɛ -ni.»

²⁰ U 'criɔ ni -we, -e mɔ: «'Kanɔ 'bu yi -na yraanyɔ nu ni, -nyiɔ diide, e 'muɔ di, 'nie'natu 'bu yiɔ ni ni, -nyiɔ 'nie, e 'mu 'na.» 'Bu mɔ, ɔnu yiɔ ni ni, -e -bi -tuɔ diɔe 'nu nu, ɔwɔ 'muɔ -mɔ di.

²¹ ɔNu 'wɛɛn 'li ki, de -huan 'nu 'kɔɔ 'li -mu win ki, keɛ, nu ɔhaande, -e diɔe nu, ɔmu de -huan win ki -kɔɔ -ni.

13

Ba ɔtuu 'u 'blɔgbanaanyu 'u

¹ 'A -ne nyiblo bleɛ yi, bu ɔtuu 'u 'blɔgbanaanyu 'u, -kɔti nyibli a pepe, -u neɛ 'blɔgba, Nyɔsua, nɔ-yi ɔnu 'klɔ -nyi, e kɔ, e nɔ- ɔtui 'u 'blɔgbanaanyu a 'mu ble.

² 'A -ti, nyibli -mu', -u ni 'lulekukuo, 'ki 'u 'blɔgbanaanyu -mɔ, Nyɔsua, nɔ- nyibli a 'mu, u 'ye ni ɔtuu 'u. Nyibli -mu', -u ni de a 'mu, Nyɔsua a -bati di ɔnu 'ni klo.

³ Nyibli -mu', -u ni ɔhaande, u 'yi yi -bleɛ -ni, bu kɔ 'blɔgbanaanyu a huannu. Keɛ, nyibli -mu', -u ni de -huan, nu- bleɛ yi, -bu pie 'waa huannu.

'Bv mɔ, ɲnɪ 'ye nɪ -hva -bv pie 'waa hvannu, -ɛ -bɪ nu ɲhaande, v 'mɔ -mɔ 'nyre le pɔ,

⁴ -kɔtɪ v mɔ Nyɪsɔa a -kvannunyibli ɲnɪɔ. U -hɔɛ bv -hɛɛ nɛ 'a mɔ, -ɛ diɲe nu, a 'mɔ ɲhaande nu. Kɛɛ, 'bv mɔ, 'ba yɪ dɛ -hvan nɪ nɪ, -ɛ -bɪ ba pie 'waa hvannu, -kɔtɪ 'klɪ, Nyɪsɔa -nyi ɲnɔ, ɛ 'yɪ dadɔ 'pa-. U mɔ Nyɪsɔa a -kvannunyibli ɲnɪɔ. ɛ -nyi ɲnɔ 'klɪ, 'kɪ bv -ha 'lɪ dɛ-hvannunyɔ le, nyibli 'mɔɲv 'ye, -ɛ mɔ, Nyɪsɔa pɪɪ dɛ-hvannunyɔ yɾɔ le.

⁵ 'A -tɪ, ba ɲtuu 'v 'blɔgbanaanyɔ 'v. ɛ 'yɪ 'nyre ɲhɛn, -ɛ mɔ, v 'nɪ ɲha 'a mɔ ɲhɪvɛn ɲtu a -tɪ, kɛɛ, ba ɲtuu 'v ɲnɔ, -kɔtɪ a yɪɲe nɪ, 'kɪ 'lɪ 'aan ɲwɪ kɪ, -ɛ mɔ, nɔ- mɔ ɲhaan'hru.

⁶ Nyɪsɔa, nɔ- ɲtu 'v 'blɔgbanaanyɔ blɛ. U nu-mɔ 'a -kvannunyibli. ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'a yɪ 'blɔwɪ 'pɛɛ -nɪ, v 'mɔ -kvan nu -tɛɛ.

⁷ 'A -tɪ, ba -nyi 'a -nɛ nyiblo dɛ a kɔ ba -nyiɲe. 'Ba kɔ 'a -nɛ 'blɔwɪ ɲdɔ a 'pɛɛɛ, ba 'pɛɛ ɲnɛ. 'Ba kɔ ba -nyi nyiblo 'v ɲtuule, ba -nyi ɲnɛ. 'Ba kɔ ba -nyi nyiblo -tɪ a 'yɪ'bubɔa, ba -nyi ɲnɛ.

Ba nuɲɔɛ -nɪ

⁸ ɛ 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, ɲdedede bv hie 'v, a kɔ ba nu wen, 'kɪ 'v 'aan 'bɪ -tonyiblo -mɔ', 'bv 'yɪ 'a nuɛɛ 'pa-. Nyiblo -mɔ', -ɛ nuɛ nɛ 'a 'bio -tonyibli, nɔ- ɲtui 'v Nyɪsɔa a tete a pɛpɛ 'v.

⁹ 'ɛ mɔ -tɛɛ, Nyɪsɔa wen 'nɪ: ɲNɪ 'nuo 'lɪ -wɪawɪ, ɲnɪ 'laa 'lɪ nyiblo, ɲnɪ 'yɾie 'lɪ, ɲnɪ 'tuo 'lɪ -na 'bɪ a kɔkɔdɛ a ca. Tete a 'mɔ, ɛ kɔ -ɛ -bɪ 'hɔvɛn-, 'a pɛpɛ mɔ dɛ nɪ -do ɲnɪɔ, -ɛ mɔ: Nuɛ -na 'bio -tonyibli, ɲwɪ yɪ, -tɛ -nu -dɪɔnɔ a nuɛɛ.

¹⁰ Nyiblo 'bv nuɛ nɛ 'a 'bɪ -tonyiblo, ɛ 'nɪ -nuɲo lɪɲɪ dɛ -hvan -mɔ. Nɔ- nuɲo, 'bv mɔ, ɲnɪ nuɛ -na

'bio -tonyibli, -ε -bɪ ɔ̄tʷi 'ʊ Nyɪsʷa a tete a pɛpɛ nɪ.

Ba -wε -mɔ, -Yusu 'Kɪsʊ yɪ 'lɪ 'nɪ di

¹¹ Kε- ba nu, -kɔtɪ a yɪ tɪ, -a nɪ kɪ nɪ. Tɪ, a kɔ ba 'hri ŋmena', ε nyre 'ʊ nɪ. Tɪ -mʊ', -ε kɔ 'yri Nyɪsʷa di 'ʊ -a mʊ -waa -nɪ, ε nyre 'ʊ nɪ. Tɪ a 'mʊ, ε 'yɪ 'kɪ -mɔ -hlɔ, ɔ̄wɪ yɪ, -tɛ ε nu la -mɔhʊhlɔ, tɪ -kɔ 'yri -a -tʷa la -Yusu 'Kɪsʊ a ɔ̄wɪʊ a yɪkuolɛ.

¹² Ε 'wɪ yɪ, -nyrɛ -nyɛ nɪ, 'tɔ -hi nɪ. 'A -tɪ, -ba 'kee yɪnyre-tɛblɪ -mʊ', -tonyibli nii 'lɪ 'tɔ 'kwli a nunuo. Kεε, ε nɔɔ 'ʊ lɛ, 'kɪ -ba 'du Nyɪsʷa a ta-wɔn-tɛblɪ ye', -a di nu, -a 'mʊ tʊ -wɔn -nyrɛ'.

¹³ Ε ɔ̄hɛn 'nyrɛ, -aan 'yrinaabʊ bʊ 'sii 'ʊ yɪ, ɔ̄wɪ yɪ nyibli -mʊ', -ʊ nɛ -nyrɛ'. Ε 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, 'kɪ nɔ bʊ kɔɔ nɛ -a mʊ win kɪ, kɔ, -a 'nɪ 'nuo 'lɪ 'lawlʊ, ɔ̄yɛ kɔ ca 'hʊɛn-, ε 'nɪ 'nɪ 'lɪ -a mʊ 'nyɪ, kɔ 'a -nɛ -tʷɪdɛ ɔ̄dʊ.

¹⁴ Kεε, ba -ha 'lɪ Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsʊ a ɔ̄pɪ lɛ, -ε diɔ̄e nu, 'a nunuklɔ 'mʊ 'aan nunuklɔ' pa. Yɪnyre-tɛblɪ -mʊ', -ε kɔ 'tʊ nɪ 'a mʊ, a 'nɪ 'wɛɛn 'lɪɔ̄ɪ kɪ, 'kɪ bʊ kɔɔ nɛ 'a mʊ win kɪ, kɔ, a 'nɪ 'hie 'kɪ 'lɪɔ̄ɪ 'lu -mɔ lɛ de.

14

ɔ̄Yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, -bʊ di -na 'bɪ -tonyiblo a 'nyrɛ

¹ 'A -nɛ -Yusu a nyiblo ɔ̄dʊ 'bʊ yɪɔ̄ɪ nɪ -hʊɛ, bʊ bi 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, -ε -bɪ ba 'bleɔ̄e kʷa -tɛɛ, 'ye ɔ̄bʊ 'a ɔ̄wɪʊ a yɪkuolɛ ε 'huhue -nɪ, 'kɪ 'ʊ -Yusu -mɔ. Ε kɔ 'a mʊ 'hʊɛn-, a 'nɪ 'pʊʊ 'lɪ gblɛ, 'kɪ 'ʊ dɛ -mʊ', ε yɪ 'lu -mɔ lɛ -hie a -ta'.

² 'Na 'dɪayɪnʊ -na, 'n -hʊɛ ɔ̄bʊ pʊɔ̄ɪ diidɛ a dɛ yɪ. -ʊ -bɪ wɛn 'nɪ, ʊ -wɛ 'lɪ bʊ di 'a -nɛ ɔ̄dedede

nu. Nɔ- nu□o, 'u yɪ 'a -nɛ diidɛ □du di. Kɛɛ, nyiblo 'bu nɪ 'u, 'a □wɛɔ a yɪkuolɛ 'bu 'huhue -nɪ, 'kɪ 'u -Yusu -mɔ, ɛ 'nɪ -di□e lɪ 'a -nɛ mɔma □du.

³ Nyiblo 'bu yɪ 'a -nɛ diidɛ □du nɪ di, ɛ 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, 'a 'bɪ -mɔ', -ɛ 'yɛ nɪ di 'a -nɛ mɔma □du, bu di 'a 'nyɛ. Nyiblo -mɔ', -ɛ 'yɛ nɪ di mɔma, ɛ 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, bu di nyiblo -mɔ', -ɛ yɪ 'a -nɛ diidɛ □du di a 'nyɛ, -ɛ nu□o, Nyɪsua 'ble□e kua.

⁴ -Mɔ -mɔ', nyiblo a 'dɪ -bɪ -mɔ 'lɪ, 'tɪ- □nɪ pɪ nyiblo -bɪ a -kɔannunyɔ -bati lɛ 'lɪ? ɛ 'yɪ -na -kɔannunyɔ 'pa-. Nyɪsua a -kɔannunyɔ □nɪɔ. 'Bu mɔ, 'bu nu dɛ, 'bu nyɛ yɪ, 'a kɔkɔnyɔ, nɔ- di□e hla. Mɔ, 'bu nɔ yɪ, ɛ nɪ -do a 'mɔ, nɔ- di□e hla. ɛ di nu □haandɛ. 'A kɔkɔnyɔ kɔ 'kɪ, 'kɪ bu -hɛɛ □nɛ, -ɛ di□e nu, ɛ 'mɔ □haandɛ nu.

⁵ 'Ya 'u 'lu de, -u -bɪ wɛn 'nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua 'yɪ, -nyɔwɔ -bɪ nɪ 'u 'a 'bio -nyɔwɔ 'lu yɪ. Kɛɛ, -u -bɪ wɛn 'nɪ, -nyɔwɔ a pɛpɛ wɛɛn -nɪ. 'A -nɛ nyiblo 'bu nɪ 'u, bu yɪ□e -tɛɛ, dɛ -mɔ', ɛ yɪ 'lu -mɔ lɛ -hie, kɔ, dɛ -mɔ', ɛ nɪ, -ɛ kɔ kɪ 'a □wɛɔ 'yɛ nɪ yɛɛ 'u□u -tɪ.

⁶ Nyiblo -bu, -ɛ pɪ lɛ, -nyɔwɔ -bɪ nɪ 'u 'a 'bio -nyɔwɔ 'lu yɪ, ɛ nɪ□e nɪ, ɛ 'mɔ 'u Kɔkɔnyɔ -Yusu 'u □tuu -nɪ. Nyiblo -bu, -ɛ yɪ 'a -nɛ diidɛ □du di, ɛ nɪ□e nɪ -wɛ, ɛ 'mɔ 'u Kɔkɔnyɔ -Yusu 'u □tuu -nɪ, -ɛ nu□o, ɛ yɪ -nyɪ Nyɪsua 'wɪo, 'kɪ 'u diidɛ a 'mɔ, 'a -ta'. Nyiblo -bu, -ɛ 'yɛ nɪ di mɔma, ɛ nɪ□e nɪ -wɛ, ɛ 'mɔ 'u Kɔkɔnyɔ 'u □tuu -nɪ, -kɔtɪ ɛ yɪ -nyɪ Nyɪsua 'wɪo, 'kɪ 'u diidɛ a 'mɔ a -ta'.

⁷ -ɛ -bɪ 'kɪ, 'kɪ 'nɛ- a mɔ 'nyɪ, ɛ 'yɪ nyiblo □du -kɔ, -bu kɔɔ nɛ 'a dɪɔnɔ a -hɔnhlɔn kɔ 'a 'kɔkɔ win kɪ.

⁸ □Ba yɪ -hɔnhlɔn nɪ pɪ, -a pɪ□ɪ nɪ, -a 'mɔ

Nyɪsua a -tɪ 'yi 'bua -nɪ, mɔ, ɔba yɪ nɪ 'kɔɪ, -a 'kɔɪ nɪ, -a 'mɔ 'a -tɪ 'yi 'bua -nɪ -wɛ. Mɔ 'ye ɔbɪ -a nɪ 'kɔɪ, mɔ 'ye ɔbɪ -a 'kɔ, Kɔkɔnyɔ, nɔ- kɔɔ nɛ -a mɔ win kɪ,

⁹ -kɔɪ -Yusu 'Kɪsɔ 'kɔ nɪ, 'tɪ- 'ɛ -hɔn 'lɪ 'kɔkɔnyɪbli 'nyɪ, 'ɛ 'hɪɪ 'kɔɪ, -ɛ diɔe nu, ɛ 'mɔ 'kɔnɪnyɪbli kɔ 'kɔkɔnyɪbli 'hɛn- a Kɔkɔnyɔ' pa.

¹⁰ -Tɛ ɛ nɪ 'mɔ lɛ, -mɔ -mɔ', dɛ- kɔ -na 'bɪ a 'nyɪɛ -yɪ di 'lɪ? -Mɔ -bɪ, dɛ- kɔ -na 'bɪ a -bati a lɛpɔɔlɛ 'lɪ? -Aan pɛpɛ, 'kɪ -a di 'v Nyɪsua ye' mu. Nɔ- di -a mɔ -bati lɛ -pɔɔ -nɪ.

¹¹ -Tɪ a 'mɔ, v 'cɪɪ laɔa nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsuaɔɪɛn 'kwɪɪ, -ɛ mɔ:

«Kɔkɔnyɔ Nyɪsua wɛn 'nɪ:

'N yɪ 'a mɔ 'nɪ -lee -nɪ,

-ɛ mɔ, -nyɪɔwɔ ɔdɔ, nyɪbli a pɛpɛ di 'gbɪa kwɪɪ,
kɪ 'v 'mɔ ye',

'waa pɛpɛ, v 'mɔ lɛ pɔ: -Mɔ mɔ Nyɪsua.»

¹² ɛ ɔhɛn 'nyɪɛ, 'a -nɛ nyɪblo 'bɔ nɪ 'v, -tɛbɪɪ, ɛ -nu, 'a dɪɔnɔ a wuntɔ di -hɪhɪaɔa klɛ, 'kɪ 'v Nyɪsua ye'.

ɔNɪ 'nuo 'lɪɔɪ, -na 'bɪ 'nɪ 'hɛɛ 'lɪ Nyɪsua a -tɪ lɛ

¹³ -Tɛ ɛ nɪ 'mɔ lɛ, 'a -tɪ, -a 'nɪ 'pɔɔ 'lɪ -aan 'bɪo -Yusu a nyɪbli -bati lɛ, kɛɛ, -ba -hɪɛ 'lu lɛ, -ɛ diɔe nu, -a 'nɪ ɔha ɔdedede nu, -ɛ nyɪɛ yɪ, 'kɪ 'lɪ -aan 'bɪ 'yi, 'tɪ- -ɛ -wɛ 'lɪ -bɔ nuɔ, ɛ 'mɔ Nyɪsua a -tɪ lɛ -hɛɛ -nɪ.

¹⁴ -Tɛ Kɔkɔnyɔ -Yusu kɔ 'mɔ 'hɛn-, -a -mɔɛ, -ɛ -bɪ 'n yɪɔe nɪ -tɛɛ, -ɛ mɔ, diɪde ɔdɔ 'yɪ yɪ -nyɪɛ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua 'yi. Kɛɛ, nyɪblo 'bɔ nɪ 'v, 'bɔ pɔ lɛ, diɪde -bɔ, ɛ nyɪɛ yɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua 'yi, -ɛ -bɪ ɛ mɔ -tɛɛ, ɛ nyɪɛ yɪ, 'kɪ 'vɔ -mɔ. -ɛ -bɪ 'kɪ, ɛ 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, bɔ diɔe.

15 Dε -mυ', -yι di, 'bυ yι□ι nι ni, -na 'bι a □wlb 'bυ yι □hlŏn nι bi, -ε -bι ε □hεn 'nyrε, □yι□ι -nυε -nι de. -Na 'bι a 'mυ, 'a -ta', -Yusu 'Klɪsυ 'kυ nι. 'A -tι, diidε, -yι di, ε 'nι 'nuo 'lι□ι, -na 'bι a 'mυ, 'a □wlb 'nι 'bie 'lι □hlŏn.

16 'Bυ mɔ, □nι yi□e, -ε mɔ, dε -mυ', -ni, ε nu -tεε, 'kι 'υ -mυ -mɔ', 'tι- nyibli 'bυ yι -na 'nyrε nι di, -ε -bι □nι 'nuo 'lι□ι, -ε di□e nu, υ 'nι □ha -mυ -tι -hυn yrε hla.

17 -A mυ -bυ, Nyɪsua kɔɔ win kι, diidε kɔ 'nɪnadε 'hυεn-, ε 'yι dε gbagbυ 'pa-, 'kι 'υ -a mυ -mɔ. Kεε, dε -mυ', -ε mɔ dε gbagbυ, 'kι 'υ -a mυ -mɔ, ε nɔ- mɔ -kvan -mυ', Nyɪsua a -Hihiu* nii 'lι -a mυ 'lι. Ε yι -a mυ 'nι -hεε -nι, 'kι -ba nu dε -mυ', -ε 'sii 'υ yι, kɔ, -ba wεεn kι bυ, -a kɔ -aan 'bio 'hυεn-, kɔ, -ba kɔ plɔ a bleelε.

18 Nyiblo -mυ', -ε ni -Yusu a -kvan a nunuo lε, nɔ- nɔɔ 'lι Nyɪsua 'yι klε, 'tι-, nɔ- nyibli di 'nyrε lε pυ.

19 'A -tι o, ε nɔɔ 'υ lε, 'kι -aan nununmlι bυ nu□o, -ba wεεn kι bυ, 'kι 'υ 'a -nε -tite □dυ, -a di 'υ nι, -a kɔ -aan 'bio 'hυεn-, kɔ, ε nɔɔ 'υ lε -wε, -ba -nyinyi 'klι, 'kι 'υ -Yusu a □wlb a yɪkuolε a -ta'.

20 Dε -mυ', -yι di, ε 'nι 'nuo 'lι□ι, Nyɪsua a -kvan 'nι 'nyree 'lι yι. Ε mɔ □han-tι □nιɔ, ε 'yι diidε □dυ -kɔ, -bυ nyre yι, 'kι 'lι Nyɪsua 'yι, kεε, dε -mυ', -yι di, 'bυ yι□ι nι ni, -na 'bio 'bυ yι 'lι dε 'kuku 'nyι nι bi, -ε -bι ε nu -tεε, □nι 'die 'lι diidedυ a 'mυ.

21 Dε -mɔ yɪnɔdε, nɔ- mɔ, □nι 'nuo 'lι □dedede, -ε di 'lι -na 'bio dε 'kuku 'nyι pυ, 'yι □bι ε mɔ mɔma a didie, kɔ nɔ a 'nɪna, kɔ 'a -nε □dedede 'kι.

22 'Bu mɔ, ɔnu yiɔe, -ε mɔ, -wε 'lɪ -bu di 'a -nε ɔdedede ni, mɔ, ɔnu yiɔe, -ε mɔ, ɔyi 'lɪɪ 'lɪ -wε, -bu di 'a -nε ɔdedede, ɔnu 'hlaa 'lɪɪ nyiblo ɔdu yi. -Kɔ Nyɪsua 'hɛn-, 'a mu ni -do, -bu yiɔe. Nyiblo 'bu yi dε ni ni, ε kɔ 'a ɔwɪb 'hɛn-, 'bu -pε, nyiblo a 'mu, nɔ- kɔ plo a bleelε.

23 Nyiblo a ɔwɪb 'bu 'yi dε ki -wɛn, 'tɪ- 'bu yi dε a 'mu ni di, -ε -bɪ ε ni yɪnyredε, 'kɪ 'ɔ Nyɪsua ye', -kɔtɪ ε kɔ 'a ɔwɪb 'hɛn-, ɔ 'yi -pε. 'A -nε ɔdedede, -a ni, 'bu mɔ, ɔba 'yiɪ -yi, -ε mɔ, ε nu -tεε, 'kɪ 'ɔ Nyɪsua ye', -ε -bɪ dε a 'mu, ε mɔ dε 'kuku ɔnɪɔ, ɔa niɔe.

15

Ba blee nε 'aan 'bio a plo

1 -A mu -bu, -ɔ kɔ 'klɪ, 'kɪ 'ɔ -Yusu a ɔwɪb a yɪkuolε -mɔ, -a blεε yi, -ba -hεε nyibli -mu', -ɔ kɔ ɔwɪb a yɪkuolε ɔhuhue -ni. -A 'yi yi -blεε -ni, -ba nu dε -mu', -ε di -a mu ni -do a plo -blee -ni.

2 Kεε, -aan pεpε, -ba nu dε -mu', -ε di -aan 'bu a plo -blee -ni, 'tɪ-, -ε diɔe -hεε -ni, 'kɪ 'ɔ -Yusu a ɔwɪb a yɪkuolε -mɔ.

3 -Yusu 'Kɪsɔ a ɔgbɛtɔ, ε 'yi laɔa lε ɔmuɔ, 'kɪ bu nu la 'a dɪɔnɔ a plo a bleelε. Kεε, -tɪ -mu', ɔ 'cɪlɪ la 'lɪ Nyɪsuaɔɔɔn 'kwɪlɪ, ε mɔ ɔhan-tɪ, ε nyre 'ɔ ni, 'kɪ 'ɔɔ -mɔ. -Tɪ a 'mu, ε nɔ- -bu: «Nyɪsua o, nyibli ɔtu -mu 'tanɪ, kεε, 'waa 'tanɪ a 'mu, 'mɔ ɔye 'a ɔhɛn.»

4 -Tɪ a pεpε -mu', ɔ 'cɪlɪ laɔa ni, -ε diɔe nu, ε 'mu -a mu ɔwɪb a 'lɪla -tɔɔ -ni, 'tɪ- ε 'mu -a mu 'klɪ -nyi, 'kɪ -ba kuo Nyɪsua ɔwɪb yi, -ε mɔ, -tɪ ε hla la, ε diɔe 'ni nu.

⁵ Nyɪsua, nɔ- yɪ -tonyibli 'kɪ kɔ ɔwɔ a 'ɪla 'hʊɛn- -nyɪ. Nɔ- -bʊ -hɛɛ nɛ 'a mʊ, a 'mʊ kɪ bʊ -wɛɛn -nɪ, a kɔ 'aan 'bɪo 'hʊɛn-, ɔwɪ yɪ, -tɛ -Yusu 'Kɪsʊ nɪ 'a -hʊhʊa,

⁶ -ɛ dɪɔe nu, 'aan pɛpɛ, a 'mʊ Nyɪsua, -ɛ mɔ -aan Kʊkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsʊ a 'Bai 'nyrɛ lɛ pʊ, 'kɪ 'ɪ wingblo nɪ -do 'kwɪ.

Dakɔ a pɛpɛ bʊ pʊ Nyɪsua 'nyrɛ lɛ

⁷ 'A -tɪ, ba 'buble kʊa, 'kɪ 'ɪ 'aan ɔwɪ a pɛpɛ kɪ, -tɛ -Yusu 'Kɪsʊ -nu, 'ɛ 'ble 'a mʊ kʊa, kɛ- ba nuɔo -wɛ, -ɛ dɪɔe nu, nyibli 'mʊ Nyɪsua 'nyrɛ lɛ pʊ.

⁸ 'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, -Yusu 'Kɪsʊ dɪ nɪ, 'kɪ bʊ wa -a mʊ -Juukʊɛ*, -ɛ dɪɔe nu, ɛ 'mʊɔ -a mʊ -tɔɔ -nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsua 'nɪ -nuɔo hɪ. 'ɛ mɔ ɔhan-tɪ, dɛ Nyɪsua pʊ la 'ɪ, 'kɪ 'ʊ -aan 'baɪnʊ -mɔ, -Yusu dɪ nɪ, 'kɪ bʊ nu dɛ a 'mʊ.

⁹ ɛ dɪ nɪ -wɛ, -ɛ dɪɔe nu, nyibli -mʊ', -ʊ 'yɪ -Juukʊɛ 'pa-, ʊ 'mʊ Nyɪsua 'nyrɛ lɛ pʊ, -tɛ ɛ -nu, 'ɛ kɔ 'waa nyai. -Tɪ a 'mʊ, nɔ- ʊ 'cɪɪ la 'ɪ Nyɪsʊacrɪɛn 'kwɪ, -ɛ mɔ:

«Nɔ- kɔ -tɪ, 'nɪ pɪ -mʊ 'nyrɛ lɛ, 'kɪ 'ɪ dakɔ 'nyɪ, kɔ, 'nɪ yɪ -na 'nyrɛ -tɪ a 'yɪ'buale -nyɪ, 'kɪ 'ɪ -wɪablewin 'kwɪ.»

¹⁰ Kɛ- Nyɪsua a win pɪ de:

«'A mʊ dakɔ a pɛpɛ, ba nu dɔdʊ, a kɔ Nyɪsua a dakɔ 'hʊɛn-.»

¹¹ Kɛ- ɛ pɪ de:

«'A mʊ dakɔ a pɛpɛ, -ʊ 'yɪ -Juukʊɛ 'pa-, ba pʊ Kʊkɔnyɔ 'nyrɛ lɛ.

'A mʊ dakɔ a pɛpɛ, ba 'bʊa Nyɪsua a -tɪ 'yɪ.»

¹² -ɛ -bɪ kɛ- winwɔɔn-hanyɔ Esai pʊ la de:

«Yisai* a 'yonʊ a 'yʊ -bɪ dɪ 'nɪ dɪ,

ε 'mu nyibli -mu', -u 'yi -Juukue* 'pa- win ki -koo
-ni.

U di kuo □ne □wlu yi, u 'mu□u -ple, 'ki bu wa
□nu.»

13 Ke- 'n pi: Nyisua, -ε ni□e, nyibli 'u kue □ne
□wlu yi, 'u yi□i -ple, bu nu□o, ba nu dōdu 'a -ne ti,
kō, ba kō plo a bleele, 'ki 'li 'aan □wli ki, -ε nu□o,
a kuo □ne □wlu yi. -ε -bi 'aan □wlu a yikuole, 'ki
'li□i 'li, ε di kle 'ni -bii -ni, 'ki 'li Nyisua a -Hihiu*
a 'klī 'kwli.

Pōlv hle 'a -kvan a -ti

14 'Na 'diayinu -na, 'ti- 'mu 'crien -bu 'cri, 'n
yru□o le, -ε mō, a mō □haannyibli □ni□, 'a yi
□haan-ti, kō, 'a kō 'klī, 'ki ba tutō Nyisua a -ti.

15 ε mō -tεε, 'a yi □haan-ti, kεε, 'ni -pie□e
hvanu, 'ki □bu 'cri win -bi, 'ki 'u -ti -bi ki, -ε
di□e nu, ε 'ni □ha 'a mu -mō -hru. Ke- 'n nu 'a
'ci cri, -ε nu□o, Nyisua nu 'mu □haande -mō.

16 □Haande a 'mu, nō- mō □bu mō -Yusu 'Klisu
a -kvannunyo, 'ki 'li dako -mu', -u 'yi -Juukue 'pa-
'nyi. 'N -ha 'na dionu ni pepe, 'ni -nyi 'na dionu
Nyisua, 'ki □bu pu 'a □haantitie, -ε -hōn 'li□i -mō.
'N pi□i ni, 'ki 'u dako -mu', -u 'yi -Juukue* 'pa- yi,
-ε di□e nu, u 'mu -Yusu 'Klisu □wlu yi -kuo -ni,
'ti- u 'mu -cohlon* yi 'wi, -ε blee Nyisua a plo, kō
'a -Hihiu* pu 'kibia ki, 'ki 'u 'a dionu -mō.

17 'A -ti, -te 'n kō -Yusu 'Klisu 'hven-, -a -mυε, 'n
-we 'li, □bu pu 'na dionu a -pli ni, 'ki 'u Nyisua a
-kvan, 'n ni a -ta'.

18 'N 'yi 'li□i 'li -we, □bu hla -ti □du, 'bu 'yi de
ni -do -mu', -Yusu 'Klisu -nu a -ti 'pa-. 'Ki ε naa
'li 'na pu pu win kō 'na nunu-tebli 'kwli, 'ti- dako
-hōhōi, -u 'yi -Juukue 'pa-, 'u □tui 'u Nyisua 'u.

19 -Yusu nu ɔwɔlɛkɛɛ-tebli a gblegble, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua a -Hihiu a 'klɪ 'kwli. 'A -nɛ -tɪtɛ ɔɔɔ, 'n naa 'ɔ, 'n pɔ ɔhaantitie -mɔ' nɪ, -ɛ nɛ -Yusu 'Kɪsɔ a -tɪ -mɔ lɛ, kɔɛ 'lɪ Jrusɛdɪɔ 'kwli bɔ, -bɔ yɛ 'blɔgba -mɔ', -ɛ mɔ Yiliyri kɪ.

20 ɛ ni 'mɔ dɔɔɔ dɪaktɪ, 'kɪ ɔbɔ pɔ ɔhaantitie a 'mɔ, 'kɪ 'ɔ -tɪtɛ -mɔ', nyibli 'yɛɛ 'ɔɔɔ nɪ 'wɪn -nɪ. 'N 'yɪɔɪ -hɔa, 'kɪ ɔbɔ pɔ ɔhaantitie a 'mɔ, 'kɪ 'ɔ -tɪtɛ -mɔ', nyibli 'wɪn 'ɔ, -ɛ dɪɔɛ nu, nyiblo ɔɔɔ 'nɪ ɔha lɛ pɔ, -ɛ mɔ, 'n pɔ 'kayɪ, 'kɪ 'ɔ 'na 'bɪhɪan -bɪ a -tɔo kɪ, -ɛ ɔhɛn 'nyɛɛ, 'nɪ ɔha 'ɔ -ɔ -bɪ a -tɔo kɪ -kɔan -nuu -nɪ.

21 Kɛɛ, -tɛ -mɔ', ɔ nu la 'a 'ɔɪɪɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔaɪɪɛn 'kwli, kɛ- 'n -hɔɛ ɔɔɔ nu 'a nunuo, -ɛ mɔ:

«Nyibli -mɔ', -ɔ 'tɪɛ 'yɛ ɔdedede nɪ 'wɪn, 'kɪ 'ɔɔɔ kɪ, nɔ- dɪɔɛ 'yɛ, nɔ- dɪɔɛ lɛ yru.»

Pɔɔɔ -hɔɛ bɔ mu Rɔmɔ

22 Nyɪsua a ɔhaantitie a pɔpɔɔ, 'kɪ 'lɪ -tɪtɛ -bɪ, nɔ- nuɔɔ, 'kɪ 'n 'yɛɛ 'hru nɪ kɔɛ, 'kɪ ɔbɔ dɪ 'lɪ 'a mɔ -mɔ.

23 'A 'yɪɪ -hɔ 'kɪ nɪ, -tɛ 'n -tɔa la 'lɪ 'a -hɔhɔa, 'kɪ ɔbɔ dɪ 'lɪ 'a mɔ -mɔ, kɛɛ, -kɔan kaa 'lɪ 'mɔ nɪ.

24 Kɛɛ, -tɛ tɪ nɛ -bɔ, 'na -kɔan a 'mɔ, 'n nɪ la, 'kɪ 'nɛ- 'blɔgbɪ -bɔ 'kwli, ɛ -yɛɛ 'lu. -ɛ -bɪ kɛ- 'n pɪ 'kɪ, 'n dɪ 'lɪ 'a mɔ -mɔ 'nɪ dɪ, -ɛ dɪɔɛ nu, 'mɔ dɔɔɔ nu, 'kɪ 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ. 'Bɔ mɔ, 'nɪ nuu 'lɪ ɔhɔnpɔɔ gbi, 'tɪ- 'mɔ -hi, 'mɔ 'lɪ 'blɔgba -mɔ' kɪ mu, -ɛ mɔ ɛsɪpanyɪ. 'N -hɔɛɔɛ nɪ, ba -hɛɛ 'mɔ, 'kɪ 'ɔ 'na 'dagba a 'mɔ a -ta'.

25 Kɛɛ 'tɪ- 'mɔ 'lɪ dɪ, 'n kɔ ɔbɔ mu 'lɪ Jrusɛ. -Yusu a nyibli -mɔ', -ɔ mɔ -Juukɔɛ*, -ɔ nɪ 'lɪ, nɔ- kɔ -mɔ 'n dɪ 'lɪ 'wliyɛ gba.

26 -Yusu a nyibli, -v nɪ 'lɪ Maseduɔnɪblɔgbɔ kɔ Akaɪblɔgbɔ 'kwli, -v 'yɪ -Juukue 'pa-, nɔ- 'kukue 'wliye a 'mɔ lɛ, v 'mɔɔv ɔhɪvɛnnyibli, -v nɪ 'lɪ -Yusu a nyibli 'nyɪ, 'kɪ 'lɪ Jrusɛ -nyɪ.

27 'Waa 'mumu, v 'yeɔe nɪ, -ɛ mɔ, ɛ nɔɔ 'v lɛ, 'kɪ bɔ -hɛɛ -Yusu a nyibli -mɔ', -v nɪ 'lɪ Jrusɛ, -v yɪ ɔhɪvɛn 'ye, -ɛ nuɔ, ti -hi la a ti 'yɪ, -Yusu a nyibli, -v nɪ 'lɪ Jrusɛ, -v mɔ -Juukue, nɔ- -hɛɛ la nyibli -mɔ', -v 'yɪ -Juukue 'pa-, 'kɪ bɔ 'wɪn -Yusu a ɔhaantitɪe. -ɛ -bɪ ɛ kɔ 'v nɪ, 'kɪ -Yusu a nyibli -bɔ, -v 'yɪ -Juukue 'pa-, bɔ -hɛɛ 'kɪ -Yusu a nyibli -bɪ -mɔ', -v mɔ -Juukue, 'kɪ 'v 'waa ɔhɪvɛn a 'yiye a -ta'.

28 'A -tɪ, 'bɔ mɔ, 'nɪ -wɛ -kɔɔn a 'mɔ -mɔ, 'nɪ gba ɔnɔ lɛ'kukuewli a 'mɔ yɪ, -ɛ -bɪ 'n bi 'kɪ 'hru wɔn, 'mɔ 'lɪ 'a mɔ -mɔ di, -a 'mɔ 'yiye -nɪ, 'tɪ- 'mɔ 'lɪ ɛsɪpanyɪblɔgbɔ 'kwli mu.

29 'N yiɔe nɪ, -ɛ mɔ, 'bɔ mɔ, 'nɪ di 'lɪ 'a mɔ -mɔ, -Yusu 'Kɪsɔ di nu -a mɔ ɔhaandɛ -mɔ', 'na 'lɪdidɛ a -tɪ.

30 'Na 'dɪayɪnɔ -na, -tɛ -a kuo -Yusu 'Kɪsɔ ɔwɔ yɪ, kɔ, -tɛ Nyɪsɔa a -Hihiu* nuɔ, ɔa nɔnɔɛ -nɪ, 'n nyɛɛ nɛ 'a mɔ lɛ, -tɛ 'n ni, 'nɪ dɛ Nyɪsɔa 'a -nɛ ti, kɛ- ba nu, ba daɔa -wɛ, 'kɪ 'v 'na -ta'. Ba nuɔ, 'kɪ 'lɪ 'aan ɔwɔ a pɛpɛ kɪ,

31 -ɛ diɔe nu, -Juukue -mɔ', -v nɪ 'lɪ Jrusɛdɔ 'kwli, -v 'yɪ -Yusu -yɪ, v 'nɪ ɔha 'mɔ ɔhɪvɛn ɔtu. Ba da Nyɪsɔa -wɛ, 'kɪ 'v lɛ'kukuewli -bɔ, 'n gbɛ -Yusu a nyibli yɪ a -ta', ɛ 'mɔ 'waa plɔ -blee -nɪ.

32 'A -tɪ, Nyɪsɔa 'bɔ wɛnɔɛ kɪ, 'n di 'lɪ 'a mɔ -mɔ 'nɪ di, 'kɪ 'lɪ dɔdɔke 'kwli, -a 'mɔ 'kɪ -nyinyi -nɪ.

33 Nyɪsɔa, -ɛ yɪ nyibli plɔ a bleelɛ -nyɪ, bɔ nɪ 'v 'a mɔ -mɔ. Kɛ- bɔ nɪ 'mɔ.

16

Pɔlv gbɛ 'betile

¹⁻² -Aan 'ɔɔɔɔ nyrɔɔyɔ Febe, nɔ- di 'lɔ 'a mɔ -mɔ di. Ɛ ni Nyɔsɔa a -kɔan, 'kɔ 'lɔ -Yusu a nyibli 'nyɔ, -v nɔ 'lɔ Sankledɔ 'kwli. 'Bɔ di 'lɔ, ba 'bleɔe kɔa -tɛɛ, -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɔsɔ a -tɔ. Ba 'bleɔe kɔa -tɛɛ, ɔwɔ yɔ, -tɛ -mɔ', -Yusu a nyibli ni nyiblo a kɔa'buble. Dɛ, ɛ 'yɔ -kɔ, ba -nyɔ ɔnɛɔɛ, -kɔtɔ ɛ -hɛɛ nyibli -hɔɔhɔ, 'ɛ -hɛɛ 'mɔ nɔ -wɛ.

³ 'N 'beti Prisilɔ kɔ 'a nyɔbɔ Akilasɔ 'hɔɛn-, -v kɔ 'mɔ 'hɔɛn- -ni la -Yusu a -kɔan.

⁴ Ti -hi la a ti 'yɔ, -tɛ 'n mi la 'kɔ mɔ, v nɔ- wa la 'mɔ. U hlaɔa nɔ, -ɛ mɔ, 'ye ɔbɔ v di 'kɔ 'na -tɔ, v blɛɛ yɔ, bɔ wa 'mɔ. 'N yɔ -nyɔ ɔnɔ 'wio. Ɛ 'yɔ 'mɔ nɔ -do 'pa-. -Yusu a nyibli, -v 'yɔ -Juukɔɛ* 'pa-, v yɔ -nyɔ ɔnɔ 'wio -wɛ.

⁵ -Yusu a nyibli, -v yɔ lɛ 'kukue -nɔ, 'kɔ 'lɔ 'waa 'kayɔ bɔ, 'n 'beti ɔnɔ. 'N 'beti Epainɛtɔ, -ɛ mɔ 'na nɔnatumu gbagbɔ. Nɔ- mɔ yɔ-henyiblo, -ɛ kɔ -Yusu 'Klɔsɔ ɔwɔ yɔ, 'kɔ 'lɔ 'blɔgba, -ɛ mɔ Asi 'kwli.

⁶ 'N 'beti Mari, -ɛ nu -kɔan -hɔɔhɔ, 'kɔ 'lɔ 'a mɔ 'nyɔ.

⁷ 'N 'beti Adronikusɔ kɔ Yuniasɔ, -v mɔ 'na 'ɔkɔɛ. U kɔ 'mɔ 'hɔɛn-, -a bi la ɔjɔ'. 'Kɔ 'lɔ -Yusu a -mɔnanyɔ* 'nyɔ, v nɔ- nyibli nɔɛ-nɔ -tɛɛ. 'Tɔ- 'mɔ -Yusu ɔwɔ yɔ -kɔ -nɔ, v nɔ- mɔ la yɔ-henyibli, -v kɔ -Yusu ɔwɔ yɔ.

⁸ 'N 'beti 'na nɔnatumu Apliasɔ, -ɛ nɔɛ Kɔkɔnyɔ, -ɛ 'wɔ 'mɔ yɔ.

⁹ 'N 'beti Yrube. Ɛ kɔ -a mɔ 'hɔɛn- -ni -Yusu a -kɔan. 'N 'beti 'na nɔnatumu Sitakisɔ -wɛ.

10 'N 'beti Apelesti. E 'ye □hūen, -Yusu 'Klisu a -ti. Kee, e 'yi -sa, 'ki bu kuo -Yusu 'Klisu □wlu yi. 'N 'beti Alitobulu ko 'a 'kayu a 'dukuē 'huen-.

11 'N 'beti 'na 'dukuētayu Helodio. 'N 'beti Nasisi a 'kayu a 'dukuē, -u kuo -Yusu □wlu yi.

12 'N 'beti Trifenti ko Trifosi, -u ni -aan Kukonyo a -kuan. 'N 'beti 'na nuē'diayi nyrōyu Pesidi, -e nu -kuan diaki, 'ki 'u Kukonyo a -ta'.

13 'N 'beti Rufusi, -e mo -tee a Nyisua a nyiblo. 'N 'beti 'a 'dii, -e nu 'mu 'a 'yu -mo'.

14 'N 'beti Asekliti, ko Flego, ko Hemesi, ko Patrobasi, ko Hemasi 'huen-, u ko Nyisua a nyibli a pepe -mu', -u ni 'li □nu -mo.

15 'N 'beti Filologi, ko Suli, ko Nele, ko 'a 'diayi nyrōyu 'huen-. 'N 'beti Oepasi, e ko Nyisua a nyibli a pepe 'huen-, -u ni 'li□i -mo.

16 Ba -nyinyi 'wio -tee, □wi yi 'diayinu. Nyibli a pepe, -u kuo -Yusu 'Klisu □wlu yi, u 'beti 'a mu.

Le'boowin

17 'Na 'diayinu -na, e ko nyibli, 'u pu le, Nyisua a -ti -bu, u too la 'a mu, e 'yi□i 'pa-, 'ti- 'u tve ne 'a mu yinyrehru. No- ko 'kwli u nee 'li, 'u -gbugbe 'li -Yusu a nyibli le, ko, 'u gbe 'li □nu □ye 'nyi. 'N nyee ne 'a mu le, ba □tu 'aan diōnu 'yie, nyiblidu a 'mu, 'waa -ti. Ba hlōo □nu -mo le,

18 -e nu□o, e 'yi -Yusu 'Klisu a -kuan 'pa-, u 'nu -nu□o li□i, kee, yinyrede -mu', 'waa □wli -hūe, e no- u ni. U nee 'li wlōnlenino 'kwli, 'u kee nyibli -mu', -u 'yi de -huan ko □haande 'huen- a 'yile-hihiale -yi.

19 'A mu -mo -bi, nyibli a pepe yi□e ni, -e mo, a □tui 'u -aan Kukonyo -Yusu 'Klisu ni. No- nu□o,

'nī ni dōdū, 'kī 'v 'aan -ta'. KEE, de 'n -hūe, nō-
mō, ba yi □haandē, a 'mū□v nu, -ε di□e nu, a 'nū
□ha □haandē kō de -huan 'hūen- 'yi lē -pūpū -nī.

²⁰ Nyīsva, -ε yi 'a mū plō a bleelē -nyī, ti □dū
'yī 'lī -hie, ε 'mū Satan, -ε mō 'kuo -hūin a nyiblo
gbagbū, 'a 'klī bū -wε, ε 'mū 'lī□ī 'aan bōbō
bū □tu. -Aan Kōkōnyō -Yusu 'Klīsū bū nu 'a mū
□haandē -mō.

²¹ Timote, -ε kō 'mū 'hūen- -nī -kuan, ε 'beti 'a
mū. 'Na 'dūkūe, Lukiūsī kō Jasō, kō Sosipate, v
'beti 'a mū.

²² 'Mō Tetiūsī, 'n 'beti 'a mū, 'kī 'lī -aan Kōkōnyō
-Yusu 'Klīsū a 'nyrē 'kwli. 'Mō □crī 'crīen -bū,
Pōlv yē 'a mū yī.

²³ Gayūsī 'beti 'a mū. Nō- kō 'kayu 'mō Pōlv,
'n nī 'nē- bū, nō- kō -tē -Yusu a nyibli a pēpē yī
'lī lē 'kukue -nī, 'v kūe 'cūe. Elāsī, -ε mō 'dūō a
'wliblē□tunyo, kō -aan 'diayī Katusī 'hūen-, v 'beti
'a mū.

[
²⁴ -Aan Kōkōnyō -Yusu 'Klīsū bū nu 'a mū
□haandē -mō.]

Nyīsva nī -do bū kō -tī a 'yī'bvālē

²⁵ -Ba pū Nyīsva 'nyrē lē. ε -wε 'lī bū -nyī 'a
mū 'klī nī, 'kī ba kuo □nē □wlv yī 'a -nē ti. Kē-
-Yusu a □haantitīe pī. □Haantitīe a 'mū, nō- 'n
gbē 'lī nyibli -mō. Tī -hī la a tī 'yri, □haantitīe a
'mū, Nyīsva 'yī la□a nyibli -tōō -nī.

²⁶ KEE, -tē tī nē -bū, ε pū□v pēpē'. -ε -bī -tī,
Nyīsva a winwlōn-hanyū* 'crī la, 'kī 'v -Yusu
'Klīsū kī, nō- v yī kī -hlee -nī. Kē- 'Klōhienyīsva
nī 'a -hūhūa. □Haantitīe a 'mū, dakō a pēpē 'wīn

ni. Nŏ- di□e nu, v 'mυ□v □wlv yι -kuo -ni, kŏ, v
'mυ 'v□v 'v □tuu -ni.

²⁷ Nyɪsɒa ni -do, nŏ- kŏ □tŏ. Nŏ- -bv kŏ -ti a
'yi'buale 'a -nɛ ti. -Ba pυ□v 'nyrɛ lɛ 'a -nɛ ti, -Yusu
'Kɪsɒ a -ti. Kɛ- bv ni 'mυ.

Krumen, Plapo

Krumen, Plapo: Nyɔsɔa a ɔhaanttie New Testament

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Plapo Krumen

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 7 May 2025 from source files
dated 8 May 2025

12483b24-15d6-5b11-9f45-7a44a4ee6792